

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)
ปริญญา

เศรษฐศาสตร์เกษตร

เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร

สาขา

ภาควิชา

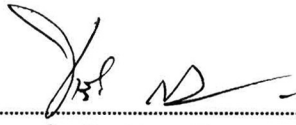
เรื่อง ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อสินค้าส่งออกของไทย: กรณีศึกษา
ทูน่ากระป๋องและสิ่งทอ

Impacts of Rules of Origin on Thai Exported Products: Case Study of
Canned Tuna and Textile

นามผู้วิจัย นางสาวจอมขวัญ ชาญธัญกรรม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

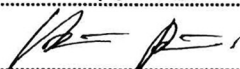
ประธานกรรมการ

()
อาจารย์จารึก สิงห์ปรีชา, Ph.D.

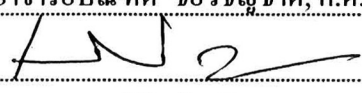
กรรมการ

()
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญจิต จิตาภิวัฒน์กุล, Ph.D.

กรรมการ

()
อาจารย์บัณฑิต ชัยวิชญชาติ, ศ.ค.

หัวหน้าภาควิชา

()
รองศาสตราจารย์เรืองไร โตกฤษณะ, Ph.D.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

()
รองศาสตราจารย์วินัย อากงหาญ, M.A.

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 1 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2550

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อสินค้าส่งออกของไทย: กรณีศึกษา ทุ่นำกระป๋องและสิ่งทอ

Impacts of Rules of Origin on Thai Exported Products: Case Study of Canned Tuna and Textile

โดย

นางสาวจอมขวัญ ชาญชัยกรรม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

พ.ศ. 2550

จอมขวัญ ชาญชัยกรรม 2550: ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อสินค้าส่งออกของ
ไทย: กรณีศึกษา ทุนสำรองและสิ่งทอ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์
เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร ประชาน
กรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์จารึก สิงห์ปรีชา, Ph.D. 106 หน้า

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ หลักการ และกฎเกณฑ์ของกฎว่าด้วย
แหล่งกำเนิดสินค้า ศึกษาองค์ประกอบสินค้าทุนสำรองและสิ่งทอและวิธีการตรวจสอบ
แหล่งกำเนิดของสินค้าทุนสำรองและสิ่งทอของไทย และศึกษาผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด
สินค้าที่มีต่อสินค้าทุนสำรองและสิ่งทอของไทยภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

ผลการศึกษากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย
ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อ 1 ม.ค. 2548 กำหนดให้ทุนสำรองพิกัด HS 160414 ใช้กฎข้อการแปรสภาพ
อย่างเพียงพอ จากการใช้กฎข้อนี้ทำให้ทุนสำรองเป็นสินค้าสัญชาติไทย ส่วนสินค้าสิ่งทอพิกัด
HS 6105 ให้ใช้กฎข้อการกำหนดอัตราส่วนวัตถุดิบในการผลิตอย่างน้อยร้อยละ 55 จากการใช้กฎ
ข้อนี้ทำให้สิ่งทอเป็นสินค้าสัญชาติไทย สินค้าทั้งสองได้สัญชาติไทยทำให้ได้รับประโยชน์จาก
ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ในด้านการลดภาษี

ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อสินค้าทุนสำรอง คือ ผู้ประกอบการต้อง
ตรวจสอบการผลิตให้เป็นการแปรสภาพอย่างพอเพียง ผลจากการได้สิทธิลดภาษีนำเข้าทำให้มูลค่า
การส่งออกมีค่าเพิ่มขึ้น ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อสินค้าสิ่งทอ คือ ผู้ประกอบการต้อง
ตรวจสอบสัดส่วนของวัตถุดิบนำเข้าอย่างละเอียดเพื่อให้ได้อัตราส่วนวัตถุดิบในการผลิตอย่างน้อย
ร้อยละ 55 ผลต่อมูลค่าการส่งออกสิ่งทอคือต้องลดการนำเข้าวัตถุดิบทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ คือ กระทรวงพาณิชย์ผู้ไปทำการเจรจาเรื่องกฎว่าด้วย
แหล่งกำเนิดสินค้าควรทำการศึกษาถึงโครงสร้างของสินค้านั้นให้ดี เพื่อเจรจาขอใช้กฎที่เหมาะสม
กับสินค้าแต่ละชนิด เพื่อที่จะทำให้ได้รับประโยชน์จากข้อตกลงอย่างเต็มที่

Jomkhwan Chanthanyakam 2007: Impacts of Rules of Origin on Thai Exported Products: Case Study of Canned Tuna and Textile. Master of Science (Agricultural Economics), Major Field: Agricultural Economics, Department of Agricultural and Resource Economics. Thesis Advisor: Mr. Charuk Singhapreecha, Ph.D. 106 pages.

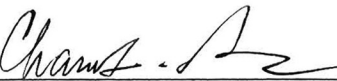
The objectives of this thesis are to study the rules of origin under the Thailand-Australia Free Trade Agreement (TAFTA), the way of finding rules of origin of Thai canned tuna and textiles under TAFTA and the impact of TAFTA on Thai canned tuna and textiles.

The results of this study indicated that the rules of origin under the Thailand-Australia Free Trade Agreement started on 1st January 2005. Rule of origin for canned tuna (HS 160414) is 'Substantial Transformation Change of Tariff Classification' and rule of origin for textile (HS 6105) is 'Regional Value Content (RVC)'. Following that rules makes canned tuna and textiles to be the Thai nationality goods.

The impact of rules of origin on Thai canned tuna producers is they should check the process of production to make sure that it is a Substantial Transformation Change of Tariff Classification and that values of canned tuna (HS 160414) have increased because of decreasing taxation. Another impact of rules of origin on Thai textile producers is that they should carefully check the Regional Value Content and that value of textiles (HS 6105) have decreased because of decreasing amounts of raw material.

The recommendation of this thesis is: Thailand governors who are responsible for the rules of origin agreement should study the goods structure and carefully discuss suitable rules of origin for goods to give Thailand full advantage from the agreement.

Jomkhwan Chanthanyakam
Student's signature

 24 / 05 / 07
Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความช่วยเหลือและความเมตตาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน เหนือสิ่งอื่นใด ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อทองอยู่ คุณแม่ วิเชียร และคุณพี่ชวนพิศ ชาญธัญกรรม เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาสนับสนุนทุนการศึกษา คอยให้กำลังใจ เป็นทุกอย่างในชีวิตลูกและเป็นแรงผลักดันให้ลูกมีวันนี้ และที่ไม่มีวันลืมคือ คุณลุงปรีชัย คุณป้าเบญจวรรณ คุณหนังสือ รวมทั้งคุณน้า คุณอา คุณพี่ คุณน้อง ทุกท่านที่เป็นแรงสนับสนุน และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จารึก สิงห์ปรีชา ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญจิต จิตาภินนกุล กรรมการวิชาเอก อาจารย์บัณฑิต ชัยวิชญชาติ กรรมการวิชาการ และ รองศาสตราจารย์สุวรรณา ชูโชติ อาจารย์ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ สำหรับนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบพระคุณบุคลากรภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร บุคลากรบัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน และป้าผู้ดูแลเด็ก ที่อำนวยความสะดวกและให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ภัทรพร น้องศุภิตา พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ เศรษฐศาสตร์เกษตรทุกๆ ท่าน รวมทั้งผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือ ที่ไม่สามารถกล่าวถึงได้หมดในที่นี้ ซึ่งเป็นกำลังใจและให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ สำหรับข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอรับผิดชอบแต่ผู้เดียว และขออภัยมา ณ ที่นี้

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

จอมขวัญ ชาญธัญกรรม
กุมภาพันธ์ 2550

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	7
ขอบเขตการศึกษา	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
วิธีการศึกษา	8
การเก็บรวบรวมข้อมูล	8
การวิเคราะห์ข้อมูล	8
บทที่ 2 โครงร่างทางทฤษฎี	10
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	10
งานศึกษาเกี่ยวกับมาตรการที่มีใช้ภายในสภากรในภาพรวม	10
งานศึกษาเกี่ยวกับผลจากการดำเนินมาตรการที่มีใช้ภายใน	11
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	15
แนวคิดเกี่ยวกับการค้าเสรี	15
แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายใน	17
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	21
บทที่ 3 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย	22
การจัดทำความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย	22
ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี	
ไทย-ออสเตรเลีย	23
กฎอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดสินค้า	24
ข้อปฏิบัติและการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้า	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน้าที่ของหน่วยงาน	31
บทที่ 4 กรณีศึกษา: กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของผู้นำกระป๋องและสิ่งทอ	38
ผู้นำกระป๋อง	38
โครงสร้างอุตสาหกรรมผู้นำกระป๋องไทย	38
กติกาทางการค้ากับออสเตรเลีย	41
การตรวจสอบแหล่งกำเนิดของสินค้าผู้นำกระป๋อง	43
ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	48
สิ่งทอ	52
โครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย	52
การตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้าสิ่งทอ	56
ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	57
บทบาทภาครัฐเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	61
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	62
สรุป	62
กรณีศึกษากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดของสินค้าผู้นำกระป๋องและสิ่งทอ	62
บทบาทภาครัฐเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า	64
ข้อเสนอแนะและข้อจำกัดในการศึกษา	65
ข้อเสนอแนะ	65
ข้อจำกัดทางการศึกษา	66
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	67
ภาคผนวก	70
ภาคผนวก ก กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลง WTO	71
ภาคผนวก ข รายชื่อประเทศที่สามารถนำวัตถุดิบมาใช้ในการคำนวณสัดส่วน	
มูลค่าวัตถุดิบในภูมิภาค	100
ภาคผนวก ค มูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไทย/ออสเตรเลีย	105

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	มูลค่าการนำเข้าพวงนํ้ากระป๋องพิกัดศุลกากร HS 160414 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี พ.ศ.2541- พ.ศ.2548	4
1.2	มูลค่าการนำเข้า เชื้อของบรุษหรือเด็กชายพิกัดศุลกากร HS 6105 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี พ.ศ.2541- พ.ศ.2548	5
3.1	ความแตกต่างของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO	34
3.2	ข้อเปรียบเทียบระหว่างกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO	37
4.1	โครงสร้างต้นทุนในการผลิตพวงนํ้ากระป๋อง	39
4.2	มูลค่าการนำเข้าปลาพวงนํ้าสดแช่เย็นแช่แข็งจากต่างประเทศของไทย ระหว่างปี พ.ศ.2547- พ.ศ.2549	40
4.3	มูลค่าการส่งออกพวงนํ้ากระป๋องพิกัด HS 160414 ของไทยไปออสเตรเลีย ปี พ.ศ.2545 – ปี พ.ศ.2549	50
4.4	สัดส่วนการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในปี พ.ศ.2548	52
4.5	จำนวนโรงงานและแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปี พ.ศ.2548	53
4.6	ประเภทสินค้าสิ่งทอที่ไทยนำเข้าปี พ.ศ.2546-พ.ศ.2549	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.7	แหล่งนำเข้าวัตถุดิบสิ่งทอที่ไทยนำเข้า ปี พ.ศ.2546-พ.ศ.2549	55
4.8	มูลค่าการส่งออกสิ่งทอ พิกัดศุลกากร HS 6105 ของไทยไปยังออสเตรเลีย ปี พ.ศ.2545 – พ.ศ.2549	59
ตารางผนวกที่		
ก 1	การผลิตแบบง่าย (Minimal Operations or Processes)	76
ก 2	ตารางสินค้าที่กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained Goods)	81
ก 3	ตัวอย่างรายการสินค้าที่ TCRO ตกลงกันได้แล้ว	88
ข 1	รายชื่อประเทศที่สามารถนำวัตถุดิบมาใช้ในการคำนวณสัดส่วน มูลค่าวัตถุดิบในภูมิภาค (ไทยและออสเตรเลีย)	102

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรณีประเทศผู้ส่งออก A เป็นผู้ส่งออกรายเล็กในตลาดส่งออกประเทศ B	19
2.2	กรณีประเทศผู้ส่งออก A เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ในตลาดส่งออกประเทศ B	20
4.1	กระบวนการผลิตทุนำกระป๋อง	47
4.2	มูลค่าการส่งออกทุนำกระป๋อง พิกัดศุลกากร HS 160414 ปี พ.ศ.2545 –ปี พ.ศ.2549	51
4.3	มูลค่าการส่งออกสิ่งทอ พิกัดศุลกากร HS 6105 ปี พ.ศ.2545 –ปี พ.ศ.2549	60
ภาพผนวกที่		
ก 1	สรุปวิธีการหาแหล่งกำเนิดสินค้า	80

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภายหลังจากการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้การค้าของโลกลดลงไปอย่างมีขีดจำกัด เนื่องจากประเทศทั้งหลายต้องการที่จะปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ทางการค้าของตนโดยใช้มาตรการต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อกีดกันทางการค้า เช่น การกำหนดอัตราภาษีศุลกากรนำเข้าไว้ในอัตราที่สูงเพื่อคุ้มครองผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศมิให้ถูกแข่งขันจากสินค้านำเข้า ต่อมาได้มีการแก้ปัญหาการกีดกันทางการค้านี้โดยวิธีการเปิดเสรีทางการค้าด้วยการลดอัตราภาษีศุลกากรภายใต้ข้อตกลงของแกตต์ (General Agreement Tariff and Trade: GATT) แต่ประเทศต่างๆ ก็ได้หันไปใช้มาตรการอื่นๆ ที่มีใช้อย่างกว้างขวาง (Non-Tariff Measures: NTMs) เพื่อกีดกันการนำเข้าแทนมาตรการทางภาษี จากจุดนี้เอง กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าจึงกำเนิดขึ้น เพื่อใช้เป็นมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ โดยแต่ละประเทศมีเนื้อหาสาระและความเข้มงวดของกฎแตกต่างกัน จนกลายเป็นอุปสรรคทางการค้าเป็นอย่างมาก ต่อมาในการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอูรุกวัยเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2529 และมีบทสรุปในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ.2536 ประเทศสมาชิกเห็นชอบให้จัดตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ขึ้น มีผลเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2538 และสรุปให้รับรองความตกลงว่าด้วยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Agreement on Rules of Origin) (สมภพ ชีรอำพน, 2545) โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นหนึ่งในกฎระเบียบเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ เป็นพันธกรณีพหุภาคีซึ่งประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตาม (สมพงษ์ เฟื่องอารมณ์, 2546) และเพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลง WTO ที่มีกฎเกณฑ์เดียวกันและลดความแตกต่างลงเพื่อให้การค้าเป็นไปอย่างสะดวกยิ่งขึ้น (สมภพ ชีรอำพน, 2545)

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: RoO) มีประเด็นสำคัญ คือ "สัญชาติ" ของสินค้า โดยที่ ถ้าไม่มีการรวมกลุ่มทางการค้าใดๆ ทุกประเทศปฏิบัติต่อประเทศอื่นเหมือนกันโดยไม่มีการแบ่งแยก และสินค้านำเข้ารายการหนึ่งจะนำเข้ามาจากประเทศใดก็ไม่แตกต่างจากสินค้านำเข้ารายการเดียวกันจากประเทศอื่น คือ สินค้าที่มีพิกัดศุลกากรเดียวกันต้องจ่ายอัตราภาษีเท่ากัน เช่นนี้แล้ว สัญชาติของสินค้าก็จะไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่ปัจจุบัน ประเทศต่างๆ มีการรวมกลุ่มทางการค้าทั้ง

ระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับทวีปาก็ โดยประเทศภาคีที่อยู่ในกลุ่มจะได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างจากประเทศที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่ม เช่น ได้รับอัตราภาษีศุลกากรต่ำกว่า มีอุปสรรคทางการค้าน้อยกว่า เป็นต้น ทำให้มีการจำแนกประเทศคู่ค้าออกเป็น ประเทศในกลุ่ม และประเทศนอกกลุ่ม โดยสินค้าที่นำเข้าจากประเทศในกลุ่มจะเสียภาษีศุลกากรต่ำกว่าสินค้านิดเดียวกันจากประเทศนอกกลุ่ม (วรคุลย์ ตูลารักษ์, 2548)

การรวมกลุ่มทางการค้าทำให้สัญชาติของสินค้ามีความสำคัญ และเป็นตัวกำหนดว่า จะเสียอัตราภาษีศุลกากรเท่าใดและถูกปฏิบัติอย่างไร หลักเกณฑ์ระหว่างประเทศที่ใช้กำหนดว่า สินค้าใดมีสัญชาติอะไรก็คือ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดของสินค้า (Rules of Origin: RoO) โดยผู้มีหน้าที่ตรวจสอบและออกใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้าขาออกคือ เจ้าหน้าที่ศุลกากรของแต่ละประเทศ ซึ่งกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดของสินค้านั้นจะไม่มี ความซับซ้อน ถ้าสินค้านั้นผลิตในประเทศเดียว เริ่มตั้งแต่วัตถุดิบจนกระทั่งเป็นสินค้าสำเร็จรูป แต่ปัญหาก็คือ สินค้าส่วนใหญ่มีส่วนประกอบที่ผลิตในหลายประเทศ แล้วนำมารวมผลิตเป็นสินค้าขั้นสุดท้ายในประเทศปลายทาง ก่อนที่จะมีการส่งออกไปยังประเทศผู้บริโภค ทำให้เกิดปัญหาว่าสินค้านั้นมีสัญชาติใด (พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์, 2547)

หลักการพิจารณาสัญชาติของสินค้ามีได้มีเพียงกฎเดียว ทำให้ในการเจรจาการค้าแต่ละประเทศต้องพยายามเจรจาให้ประเทศคู่ภาคียอมรับหลักเกณฑ์ที่ตนจะได้ประโยชน์มากที่สุด หลักเกณฑ์การพิจารณาของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าคือ (พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์, 2547)

1. สินค้าที่กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained Goods: WO) คือสินค้าต้องใช้วัตถุดิบของประเทศนั้นทั้งหมด จึงจะได้สัญชาติของประเทศนั้นๆ กฎนี้ให้ประโยชน์กับประเทศส่งออกสินค้าเกษตรและวัตถุดิบขั้นต้นเป็นส่วนใหญ่

2. การแปรสภาพอย่างเพียงพอ (Substantial Transformation: ST) คือสินค้านั้นแม้จะใช้วัตถุดิบจากประเทศอื่น แต่ได้ผ่านกระบวนการผลิตและแปรรูปไปเป็นสินค้าอีกประเภทหนึ่งที่มีพิสัยศุลกากรแตกต่างจากพิสัยของวัตถุดิบ สินค้านั้นก็จะได้สัญชาติของประเทศที่แปรรูป กฎนี้ให้ประโยชน์กับประเทศที่ใช้วัตถุดิบนำเข้าเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ในการผลิตและส่งออกไป

ในกรณีของประเทศไทย สินค้าส่งออกมีลักษณะหลากหลาย ทั้งสินค้าเกษตรที่เป็นวัตถุดิบขั้นต้น สินค้าเกษตรแปรรูป และสินค้าอุตสาหกรรม ฉะนั้น ในการเจรจาการค้า ประเทศไทยจึงพยายามให้ประเทศคู่ภาคียอมรับกฎที่ต่างกันในการรายการสินค้าที่ต่างกัน เช่น ในกรณีสินค้าเกษตรที่เป็นวัตถุดิบขั้นต้น ฝ่ายไทยจะขอให้ใช้กฎที่ให้ใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (WO) แต่ในกรณีสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร ฝ่ายไทยจะขอให้ใช้กฎการแปรสภาพอย่างเพียงพอ (ST) เป็นต้น

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเจรจาการค้าระดับทวิภาคี หรือ Free Trade Agreement: FTA กับหลายประเทศ ผู้เจรจาฝ่ายไทยจึงระมัดระวังอย่างมากในการเจรจา เพราะถึงแม้ว่าจะทำการเจรจาลดอัตราภาษีเป็นศูนย์ได้ แต่ถ้ายกเลิกการเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าไม่รัดกุมมากพอ ก็จะเกิดผลที่ว่า สินค้าได้รับสิทธิพิเศษในการลดภาษีเป็นศูนย์ แต่ก็ยังไม่สามารถส่งออกได้ เพราะประเทศคู่เจรจาไม่ยอมรับว่าสินค้านั้นมีสัญชาติไทย สินค้าการเกษตรที่จะได้รับผลกระทบจากกฎนี้ คือ สินค้าที่มีการนำเข้าวัตถุดิบมาเพื่อทำการผลิตในอัตราส่วนที่สูงได้แก่ สินค้าทุนการปกป้องและสิ่งทอ

ออสเตรเลียก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ไทยทำการเจรจาการค้าระดับทวิภาคีด้วย จนเกิดเป็นความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement: TAFTA) ได้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2548 โดยกำหนดให้ไทยและออสเตรเลียเริ่มเปิดเสรีการค้าทั้งในด้านสินค้า การบริการ และการลงทุน ระหว่างกัน รวมทั้งร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้อยู่ ในส่วนของความตกลงให้สิทธิพิเศษกับสินค้าทุนการปกป้องและสิ่งทอของไทยนั้น คือ ออสเตรเลียจะลดภาษีทุนการปกป้องให้เป็นร้อยละ 2.5 ในปี พ.ศ.2548 และลดเหลือร้อยละ 0 ในปี พ.ศ. 2551 ออสเตรเลียจะยกเลิกภาษีผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากร้อยละ 25 เป็นร้อยละ 12.5 ในปี พ.ศ. 2548 และเป็นร้อยละ 5 ในปี พ.ศ.2553 และเป็นร้อยละ 0 ในปี พ.ศ.2558 โดยอยู่ภายใต้ข้อตกลงกฎแหล่งกำเนิดสินค้าด้วย (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2548)

ออสเตรเลียเป็นตลาดสำคัญในการส่งออกทุนการปกป้องของไทย โดยออสเตรเลียนำเข้าทุนการปกป้องจากไทยเป็นลำดับ 1 ในปี พ.ศ.2545 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 95.07 ของการนำเข้าทุนการปกป้องทั้งหมดของออสเตรเลีย ถือว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันเหนือกว่าผู้ส่งออกรายอื่น ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 1.1 ซึ่งออสเตรเลียนำเข้าทุนการปกป้องจากเวียดนามและอินโดนีเซียเป็นลำดับถัดจากไทย แต่ว่าสัดส่วนการตลาดเป็นรองไทยอย่างมาก และไทยผลิตสินค้าระดับบนเป็นสำคัญ ในขณะที่คู่แข่งอื่นได้แก่ เวียดนาม อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ จะผลิตสินค้าในระดับล่าง (จูเนียร์, 2547)

ตารางที่ 1.1 มูลค่าการนำเข้าทูน่ากระป๋องพิคัสสุลากร HS 160414 ของออสเตรเลียจากประเทศ
ต่างๆ ปี พ.ศ.2541- พ.ศ.2548

(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ประเทศ	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
ไทย	38.58	43.16	35.84	43.93	53.62	69.36	73.93	90.37
อินโดนีเซีย	1.06	0.96	0.64	0.01	0.45	0.32	0.15	0.59
อิตาลี	0.17	0.22	0.39	0.23	0.26	0.41	0.69	0.45
ฟิลิปปินส์	0.02	0.1	0.06	0.05	0.16	0.07	0.25	0.41
เวียดนาม	0	0	0	0.05	1.01	1.84	0.36	0.38
เอกวาดอร์	0	0	0.05	0.19	0.21	0.51	0.22	0.03
ไต้หวัน	0.02	0	0.03	0	0.13	0.002	0.0007	0.0002
ฮ่องกง	0	0	0	0.12	0.34	0	0	0
รวมทั่วโลก	40.58	44.94	37.57	44.79	56.4	73.34	77.01	92.87

ที่มา: World Trade Atlas (2549)

ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตทูน่ากระป๋องที่สำคัญของโลก ปัจจุบันมีโรงงานผลิตเพื่อการส่งออกประมาณ 45 ราย ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานอย่างมาก ในด้านวัตถุดิบนั้นกว่าร้อยละ 85 ของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เนื่องจากการประมงไทยในปัจจุบันยังไม่มีศักยภาพในการจับปลาทูน่าได้เพียงพอต่อความต้องการ ปริมาณปลาทูน่าที่ได้จากการประมงของไทยเองนั้นมีเพียงประมาณร้อยละ 10 ของปริมาณวัตถุดิบปลาทูน่าทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต ในด้านการคิดแหล่งกำเนิดสินค้านั้นจะเป็นปัญหาเนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ผลิตเป็นวัตถุดิบนำเข้าเป็นส่วนมาก ในส่วนของปริมาณผลผลิตทูน่ากระป๋องของไทยนั้น ผลิตกันทั้งหมดได้ทั้งหมด ร้อยละ 10 ใช้ในการบริโภคภายในประเทศ ส่วนอีกร้อยละ 90 ก็ทำการส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ นำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยปีละหลายหมื่นล้านบาท ยังเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งอาชีพให้กับคนจำนวนมากอีกด้วย ทั้งที่เป็นแรงงานในโรงงานผลิตทูน่ากระป๋องและยังมีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมทูน่ากระป๋องอีก เช่น อุตสาหกรรมผลิตกระป๋อง และอุตสาหกรรมผลิตวัตถุดิบเพื่อเป็นส่วนผสมของทูน่ากระป๋องแปรรูป เป็นต้น (จูเนียร์, 2547)

สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอ ออสเตรเลียเป็นแหล่งนำเข้าสินค้าสิ่งทอจากไทยเป็นอันดับที่ 16 โดยมีมูลค่าการส่งออกรวม 7.62 และ 11.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ปี พ.ศ.2546) (ชโยดม สรรพ

ศรี, 2547) สำหรับสินค้าเชิ้ตของบุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบนิตหรือโครเชต์ พิกัดศุลกากร HS 6105 นั้นออสเตรเลียนำเข้าจากไทยเป็นอันดับที่ 4 ในปี 2546 ไทยมีส่วนในตลาดออสเตรเลียร้อยละ 3.17 ขณะที่จีนมีส่วนทางการค้าถึงร้อยละ 76.43 มูลค่าการนำเข้าของออสเตรเลียแสดงได้ดังตารางที่ 1.2 ดังนี้

ตารางที่ 1.2 มูลค่าการนำเข้า เชิ้ตของบุรุษหรือเด็กชายพิกัดศุลกากร HS 6105 ของออสเตรเลียจากประเทศต่างๆ ปี พ.ศ.2541- พ.ศ.2548

(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ประเทศ	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548
จีน	38.09	41.44	34.98	25.67	28.48	32.08	37.18	50.24
อินเดีย	3.28	3.20	2.61	1.23	1.36	1.68	1.61	1.86
ฮ่องกง	2.34	1.95	1.09	0.76	1.23	1.39	1.83	1.48
ไทย	2.28	1.61	1.79	0.89	1.69	1.33	1.48	1.29
ฟีจี	2.02	4.27	4.16	1.94	1.42	0.78	0.54	0.88
อิตาลี	0.82	0.63	0.50	0.56	0.66	0.43	0.47	0.72
เวียดนาม	0.70	0.27	0.30	0.36	0.10	0.27	0.56	0.56
อินโดนีเซีย	1.20	0.73	0.58	0.23	0.27	0.25	0.56	0.50
นิวซีแลนด์	1.74	0.92	1.21	0.97	0.68	1.23	0.56	0.28
โปรตุเกส	0.02	0.04	0.03	0.04	0.07	0.29	0.12	0.15
รวมทั่วโลก	57.06	58.05	50.96	35.37	38.32	41.98	47.90	61.76

ที่มา: World Trade Atlas, 2549

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย มีกระบวนการผลิตที่ครบวงจร มีอุตสาหกรรมสนับสนุนต่างๆ เช่น อุตสาหกรรมเส้นใย อุตสาหกรรมปั่นด้าย อุตสาหกรรมทอผ้า เป็นต้น ก่อให้เกิดการจ้างงานสูงถึง 1.06 ล้านคน อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการทำรายได้เข้าสู่ประเทศ คิดเป็นร้อยละ 10 ของมูลค่าการส่งออกรวม (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549) ในด้านการผลิตนั้นอุตสาหกรรมสิ่งทอนั้นเป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพาการนำเข้าเป็นอย่างมาก ประกอบด้วย อุตสาหกรรมเส้นใย ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภทตามกระบวนการผลิต คือ อุตสาหกรรมเส้นใยธรรมชาติ มีการนำเข้าวัตถุดิบทั้งหมดร้อยละ 83.5 ของต้นทุนการผลิต และอุตสาหกรรมเส้นใยสังเคราะห์ มีการพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้า โดยคิดเป็นร้อยละ

58.6 ของต้นทุนการผลิต (ชโยคม สรรพศรี, 2547) ซึ่งในด้านการคิดแหล่งกำเนิดสินค้านั้นจะเป็นปัญหาเนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ผลิตเป็นวัตถุดิบนำเข้าเป็นส่วนมาก

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าประเทศต่างๆ มีแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจแบบเขตการค้าเสรีกันมากขึ้น ซึ่งไทยก็ได้เริ่มเปิดเขตการค้าเสรีกับหลายประเทศ รวมทั้งกับออสเตรเลียที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้ไปแล้วเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2548 นั้น ตามข้อตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ได้ตกลงถึงกฎระเบียบว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเอาไว้ตามประเภทสินค้า รวมทั้งสินค้าทุนการระบียงและสินค้าสิ่งทอด้วย และเพราะสินค้าทั้งสองเป็นสินค้าที่มีความสำคัญกับเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมทุนการระบียงและอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นแหล่งสร้างงานขนาดใหญ่ให้กับคนไทย ทั้งยังเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นมูลค่าสูง แต่ทั้งสองอุตสาหกรรมต้องนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตจากต่างประเทศในอัตราที่สูงซึ่งเป็นปัญหาในการกำหนดสัญญาของสินค้า

ประเด็นปัญหาในการศึกษานี้จึงมุ่งที่จะศึกษาผลของการใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียที่มีต่อสินค้าทุนการระบียงและสินค้าสิ่งทอ ซึ่งจะทำให้การศึกษาว่าสินค้าทุนการระบียงและสินค้าสิ่งทอจะได้แหล่งกำเนิดสินค้าเป็นของไทยหรือไม่ และจะเปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งสองชนิดในระยะก่อนและภายหลังที่ข้อตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย มีผลบังคับใช้ ว่ามูลค่าการส่งออกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร จากประเด็นปัญหาที่จะทำการศึกษานั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมทุนการระบียงและอุตสาหกรรมสิ่งทอเพื่อการส่งออกของไทยที่ต้องได้รับผลจากกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าก็ควรที่จะทำการศึกษาและทำความเข้าใจกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าด้วยเช่นกัน เพื่อเตรียมความพร้อมและปรับตัวรับกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าซึ่งเป็นกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศที่จะถูกดำเนินภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีต่อไป เพื่อที่ประเทศไทยจะสามารถแข่งขันในตลาดโลกต่อไปได้อย่างไม่เสียเปรียบ รวมทั้งปกป้องผลประโยชน์ที่ประเทศไทยพึงจะได้รับจากการเปิดเขตการค้าเสรีได้อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. ศึกษาวิวัฒนาการ หลักการ และกฎเกณฑ์ของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย
2. ศึกษาองค์ประกอบสินค้าทุนำกระป๋องและสิ่งทอ และวิธีการตรวจสอบแหล่งกำเนิดของสินค้าทุนำกระป๋องและสิ่งทอของไทย ภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย
3. ศึกษาผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีต่อสินค้าทุนำกระป๋องและสิ่งทอของไทย ภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

ขอบเขตการศึกษา

สำหรับขอบเขตการวิจัยแบ่งเป็นขอบเขต ด้านกลุ่มสินค้าที่ศึกษา และด้านช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา ดังนี้

การศึกษากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้กรอบขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) จะมีการแบ่งกลุ่มสินค้าที่ทำการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ทุนำกระป๋อง โดยพิจารณา พิกัดศุลกากร HS 160414
2. เชื้อของบุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบนิตหรือโครเชต์ โดยพิจารณา พิกัดศุลกากร HS 6105

ในขณะที่ช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาจะพิจารณาข้อมูลที่ใช้ศึกษาเปรียบเทียบมูลค่าการส่งออก เป็นข้อมูลมูลค่าการส่งออกสินค้าทุนำกระป๋องและสินค้าสิ่งทอของไทยไปออสเตรเลียรายเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2545 – เดือนมิถุนายน ปี พ.ศ.2549

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เกี่ยวข้องภาคเอกชน คือผู้ประกอบการผลิตและส่งออก ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการผลิต การแปรรูป การส่งออก นำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการผลิต และสามารถรับมือกับการถูกดำเนินมาตรการที่มีใช้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อรักษามูลค่าการส่งออกทูลำกระป๋องและสิ่งทอของไทยให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและเพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่พึงได้จากข้อตกลงเขตการค้าเสรี ด้านผู้เกี่ยวข้องภาครัฐบาลสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเจรจาทางการค้ากับประเทศอื่นเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางการค้าระหว่างประเทศ และสำหรับผู้สนใจทั่วไปจะได้ทราบถึงหลักการและกฎเกณฑ์ของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

วิธีการศึกษา

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เก็บรวบรวม สัมภาษณ์ หรือสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบการผลิตทูลำกระป๋อง ผู้ประกอบการสิ่งทอ และกระทรวงพาณิชย์ เป็นต้น

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลจาก แหล่งอ้างอิงทางอินเทอร์เน็ต เอกสาร บทความ หนังสือ และงานวิจัยที่มีผู้ได้ทำการศึกษาไว้แล้ว ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กรมประมง กรมศุลกากร เป็นต้น เพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษา

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง เพื่อศึกษาถึงวิวัฒนาการ หลักการ และกฎเกณฑ์ของ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย จะทำการศึกษาเป็นขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ความเป็นมาของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียหลักการและกฎเกณฑ์ของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

2.1.2 ศึกษาเปรียบเทียบกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA กับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO

2.2 ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง ศึกษาองค์ประกอบของอุตสาหกรรม เช่น การผลิต การจ้างงาน เป็นต้น และศึกษาการตรวจสอบแหล่งกำเนิดของสินค้าทุนำกระป๋องและสิ่งทอของไทย ว่าสินค้าทั้งสองชนิดนี้ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าใดในการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้า และทุนำกระป๋องและสิ่งทอได้แหล่งกำเนิดเป็นสัญชาติใด

2.3 ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่สาม เพื่อศึกษาผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีต่อสินค้าทุนำกระป๋องและสิ่งทอของไทยส่งออกไปออสเตรเลียภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย การศึกษาจะแบ่งเป็น 2 ส่วน

2.3.1 ศึกษาผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ที่มีต่อสินค้าทุนำกระป๋องและสิ่งทอของไทยส่งออกไปออสเตรเลียภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ในด้านต่างๆ เช่น กระบวนการผลิต การปรับตัวของผู้ประกอบการ กระบวนการขอแหล่งกำเนิด เป็นต้น

2.3.2 ทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลสถิติและแผนภาพประกอบ โดยศึกษา เพื่อเปรียบเทียบมูลค่าการส่งออกทุนำกระป๋องและสิ่งทอ ก่อนและหลังการถูกดำเนินกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าโดยออสเตรเลียภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

บทที่ 2

โครงสร้างทางทฤษฎี

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษางานใน 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นงานที่ศึกษาเกี่ยวกับมาตรการที่มีใช้ภายในศาลากลางในภาพรวม ซึ่งศึกษาว่ามาตรการที่มีใช้ภายในศาลากลางนั้นมีอะไรบ้าง มีหลักการและลักษณะอย่างไร ส่วนที่สองเป็นงานที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากการดำเนินมาตรการที่มีใช้ภายใน ส่วนนี้จะศึกษาเจาะจงมากกว่าในส่วนแรก โดยยกกรณีมาตรการที่มีการดำเนินระหว่างประเทศคู่ค้ามาใช้ในการศึกษา เช่น มาตรการเก็บภาษีเพื่อต่อต้านการทุ่มตลาด มาตรการสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งมีงานศึกษาดังนี้

1. งานศึกษาเกี่ยวกับมาตรการที่มีใช้ภายในศาลากลางในภาพรวม

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ (2543) ได้ทำการสรุปมาตรการที่มีใช้ภายในประเทศสมาชิกเอเปคนำมาใช้กันมาก ได้แก่ มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด มาตรการเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุน มาตรการขออนุญาตนำเข้า มาตรการสุขอนามัย มาตรการจำกัดการนำเข้า มาตรการด้านมาตรฐานสินค้า และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เป็นต้น นอกจากนี้ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ได้วิเคราะห์สถานการณ์ต่อการลดมาตรการที่มีใช้ภายในของสมาชิกเอเปค ว่ายังไม่มีความเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร และไม่สอดคล้องต่อเจตนารมณ์ของเอเปคที่ต้องการให้มีการเปิดเสรีมากกว่า WTO แต่สมาชิกเกือบทุกประเทศก็อ้างว่าได้มีการปฏิบัติตาม WTO อยู่แล้ว ประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับจากประเทศพัฒนาแล้ว คือเรื่องความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและวิชาการของเอเปค แต่เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยขาดความกระตือรือร้นในการติดต่อประสานงานระหว่างกัน ทำให้ไทยได้ประโยชน์จากความร่วมมือนี้น้อยมาก ประกอบกับประเทศพัฒนาแล้วไม่ได้มีการผ่อนคลายมาตรการที่มีใช้ภายในให้กับประเทศสมาชิกเอเปคเพิ่มขึ้นจากกรอบของ WTO อย่างชัดเจน อีกทั้งยังมีการใช้เวทีเจรจาเอเปคเป็นเครื่องมือผลักดันให้มีการเปิดเสรีในสาขาที่มีความได้เปรียบเช่น การเปิดเสรีสาขา IT อีกด้วย

ชโยดม สรรพศรี และคณะ (2544) ทำการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรคที่เกิดจากมาตรการภาษีและไม่ใช่อภาษี พร้อมทั้งพิจารณาหาแนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะทางด้านเศรษฐศาสตร์และทางด้านกฎหมาย เพื่อการกำหนดท่าทีเชิงรุกและเชิงรับของนโยบายการค้าระหว่างประเทศในกรอบเวทีต่างๆ ของโลก สรุปงานในส่วนของการมาตรการที่มีใช่อภาษี พบว่าสัดส่วนของการมาตรการที่มีใช่อภาษีที่คู่ค้าใช้กับประเทศไทยแบ่งออกเป็น มาตรการสุขนามัยและสุขนามัยพืช (ร้อยละ 35) มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด (ร้อยละ 19) มาตรการอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (ร้อยละ 3) มาตรการด้านสิ่งแวดลอม (ร้อยละ 3) และมาตรการอื่นๆ (ร้อยละ 38) เช่น การจัดซื้อโดยรัฐ และการผูกขาดการนำเข้าเป็นต้น

ปานหทัย ธรรมโชติ (2545) ศึกษากฎเกณฑ์ของ WTO กับการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ โดยศึกษาในแง่มุมของขั้นตอนการใช้มาตรการทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับการค้าสิ่งทอในบทบัญญัติของข้อตกลงการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ ในส่วนแรกของวิทยานิพนธ์นี้ ปานหทัยได้ทำการศึกษาถึง GATT หรือความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า พบว่า GATT มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างการค้าของโลกให้ดำเนินไปได้โดยเสรีและตั้งอยู่บนพื้นฐานที่มั่นคง ต่อมาได้มีการนำมาตรการที่มีใช่อภาษีมาใช้ร่วมด้วย และ GATT ก็ได้ทำการเจรจาเพื่อหาข้อสรุปในด้านมาตรการต่างๆ หลายรอบด้วยกัน จนในที่สุดจึงมีการก่อตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) ในปี ค.ศ. 1994 การเกิดขึ้นขององค์การการค้าโลกนี้ทำให้กระบวนการต่างๆ ในการดำเนินการค้าโลกเป็นไปอย่างมีระบบและชัดเจนขึ้นในระดับหนึ่ง เป็นความพยายามของประชาคมโลกที่ต้องการให้การค้าโลกดำเนินไปอย่างเสรีมากที่สุด ถึงแม้ว่าไม่สามารถหลีกเลี่ยงการปกป้องอำนาจรัฐภายในประเทศในการที่จะดูแลเศรษฐกิจภายในของตน จนบางครั้งกระทำการที่ขัดต่อหลักการการค้าเสรีด้วยก็ตาม

2. งานศึกษาเกี่ยวกับผลจากการดำเนินมาตรการที่มีใช่อภาษี

ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2544) ได้ทำการวิเคราะห์งานวิจัยจากหลายแหล่งพบว่างานวิจัยต่างๆ เห็นตรงกันว่าการเจรจาการค้าและการปฏิบัติตามพันธกรณีของรอบอุรุกวัยเป็นผลดีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของประเทศไทย โดยศูนย์บริการวิชาการได้วิเคราะห์ผลกระทบจากการลดภาษีศุลกากร ด้วยแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป (Computable General Equilibrium: CGE) ผลปรากฏว่าตัวแปรด้านมหภาคดีขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่อัตราการค้าและการลงทุนลดลงเล็กน้อย นอกจากนี้คณะนักวิจัยได้ใช้แบบจำลอง CGE เพื่อทดสอบกรณีที่มีการลดมาตรการที่มีใช่อภาษีของประเทศคู่ค้าหลักของไทย พบว่าถ้าประเทศคู่ค้ายกเลิกการใช้มาตรการที่

มิใช่ภาษี จะทำให้ปริมาณการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติขยายตัว มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น และดุลการค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศดีขึ้นเล็กน้อย

ชลัท ทัพประเสริฐ (2546) ทำการศึกษาผลกระทบของมาตรการสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม ต่อปริมาณการส่งออกสินค้าอาหารที่สำคัญของไทยไปยังประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป โดยการศึกษาด้านปริมาณนั้นใช้การประมาณค่าแบบจำลองสมการดุลยภาพปริมาณสินค้าส่งออกจากไทยไปยังประเทศคู่ค้า ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด และเพื่อให้เห็นผลกระทบของมาตรการดังกล่าวที่มีต่อ ผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าอาหารของไทยใช้วิธีการศึกษาเชิงประจักษ์โดยการสอบถามจากผู้ประกอบการผลิตและส่งออกสินค้าอาหาร ผลการศึกษาพบว่า มาตรการสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมของทั้งสามประเทศ จะมาในรูปของการกำหนดให้โรงงานผู้ผลิตอาหารต้องมีการจัดทำระบบ HACCP ทำให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตหลายๆ ด้าน ด้วยกัน นำมาซึ่งต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ผู้ผลิตรายใดปรับให้เข้ากับระบบได้ก็สามารถส่งออกได้ตามปกติ แต่ผู้ผลิตรายใดไม่สามารถปรับได้อันเนื่องมาจาก ไม่มีทุนพอในการปรับตัว ก็จะหันไปส่งออกยังตลาดอื่นแทน แต่ก็จะได้ราคาต่ำกว่า ชลัท ได้มีข้อเสนอเชิงนโยบายว่า เนื่องจาก มาตรการสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมของประเทศคู่ค้าที่สำคัญมีการปรับเปลี่ยนให้เข้มงวดขึ้นอยู่ตลอดเวลา หน่วยงานของรัฐที่ดูแลสินค้าอาหารคือ กรมประมงและกรมปศุสัตว์ ควรที่จะเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิด รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับผู้ผลิตเมื่อมีการประกาศใช้มาตรการหรือข้อกำหนดใหม่ๆ ของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เพื่อให้ผู้ผลิตเตรียมรับมือกับมาตรการต่างๆ ได้อย่างทันที่ นอกจากนี้รัฐบาลควรที่จะเข้ามามีบทบาทในการต่อรองกับประเทศผู้ใช้มาตรการในเรื่องการรับเอามาตรการต่างๆ เข้ามาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย ไม่ควรผลักภาระมาสู่ผู้ผลิตภายในประเทศเพียงอย่างเดียว

พิมลพร อำนวยสกุล (2546) ทำการศึกษาเรื่องการกีดกันทางการค้าที่มีมิใช่ภาษีศุลกากร (Non-Tariff Barriers: NTBs) กรณีศึกษาของการทຸ່ມตลาดและการเก็บภาษีตอบโต้การทຸ່ມตลาดในอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของมาตรการที่มีมิใช่ภาษีศุลกากร (Non-Tariff Measures: NTMs) และ/หรือการกีดกันทางการค้าที่มีมิใช่ภาษีศุลกากร (NTBs) ที่ประเทศอาเซียนดำเนินการใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยศึกษาตามนิยามขององค์การการค้าโลก (WTO) และเขตการค้าเสรี ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ลักษณะของมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีมิใช่ภาษีที่มีการใช้มากที่สุดคือ การจำกัดด้านปริมาณ เนื่องจากเป็นรูปแบบของการกีดกันที่ง่ายที่สุด ส่วนผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์ในภาพรวมของการใช้มาตรการ NTBs คือ ทำให้ราคาสินค้าชนิดนั้นๆ ภายในประเทศสูงขึ้น ซึ่งส่งผล

ดีต่อผู้ผลิต แต่เป็นการผลักภาระไปยังผู้บริโภค ในส่วนของกรณีศึกษานั้นพบว่าสินค้าที่มีแนวโน้มถูกไต่สวนการทุ่มตลาดในอาเซียนมักจะเป็นสินค้าอุตสาหกรรมที่มีกำลังการผลิตส่วนเกินจำนวนมาก อีกทั้งเป็นส่วนประกอบหรือวัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ และเป็นสินค้าที่มีการผลิตในประเทศผู้ส่งออกแบบมีผู้ขายรายใหญ่ แต่มีจำนวนน้อยราย ซึ่งมีอำนาจในตลาดภายในประเทศค่อนข้างมาก อีกทั้งผู้ประกอบการภายในประเทศมักจะมีการผลักดันให้ภาครัฐนำมาตราการ NTBs อื่นๆ มาใช้เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายใน นอกจากนี้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อตกลง CEPT ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนได้พบปัญหาที่สำคัญสองประการ คือเรื่อง การกำหนดแผนการลด/เลิกการใช้มาตรการ NTBs ของอาเซียนที่ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ และอัตราการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีตามข้อตกลง CEPT อยู่ในอัตราต่ำ ดังนั้นภาครัฐควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการใช้สิทธิประโยชน์พิเศษทางภาษีดังกล่าวเพิ่มขึ้น ผลักดันให้มีการกำหนดแผนการลด/เลิกการกีดกันทางการค้าที่มีไข่มุกสุดท้าย (NTBs) ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนโดยเร็ว ควรใช้มาตรการกำหนดอุปสรรคทางเทคนิคและมาตรการด้านสุขอนามัยแทนมาตรการกำหนดด้านปริมาณมากขึ้น รวมทั้งในการพิจารณาใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดของ ภาครัฐจะคำนึงถึงผลกระทบต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่นๆ ด้วย ในขณะเดียวกันภาคเอกชนควรมี การตรวจสอบข้อมูลนำเข้าและส่งออกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการระวังการถูกทุ่มตลาดและการถูกไต่สวนการทุ่มตลาด และแจ้งให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทราบโดยเร็ว

ประไพศรี สวัสดิ์อำไพรักษ์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของการใช้มาตรการปกป้องสินค้าหลักของประเทศคู่ค้าที่มีต่ออุตสาหกรรมหลักของประเทศไทย โดยวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือเพื่อศึกษาความเป็นมา ลักษณะและรูปแบบการนำมาตรการปกป้องมาใช้กับสินค้าหลักของประเทศคู่ค้า เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อปริมาณการส่งออกสินค้าหลักของไทย อันเนื่องมาจากการใช้มาตรการปกป้องของประเทศคู่ค้า และเพื่อศึกษานโยบายมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลไทยในการปกป้องอุตสาหกรรมหลักภายในประเทศ ซึ่งวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา ผลการวิเคราะห์ด้านมาตรการพบว่า การใช้มาตรการปกป้องสินค้าหลักของประเทศคู่ค้าย่อมเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกสินค้าหลักของประเทศไทย ซึ่งผู้ส่งออกไทยควรมีความระมัดระวังในการส่งออกหลักไปยังสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป เพื่อมิให้ถูกบังคับใช้มาตรการปกป้องหรือมาตรการอื่นๆ ต่อไป รวมทั้งรัฐบาลไทยควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการเจรจาทางการค้าและการกำหนดกลยุทธ์และนโยบายทางการค้า หากประเทศคู่ค้าใช้มาตรการกับไทยเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมหลักให้สามารถพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

นิติพงศ์ ศิวพรเสถียร (2547) ทำการศึกษาผลกระทบของมาตรการกีดกันการนำเข้ากุ้งแช่แข็งที่มีสารตกค้างของสหภาพยุโรป วัตถุประสงค์ของงานนี้เพื่อศึกษาถึงผลกระทบในเชิงปริมาณของมาตรการกีดกันการนำเข้ากุ้งแช่แข็งจากไทยที่มีสารตกค้างของสหภาพยุโรป ที่มีต่อตัวแปรสำคัญต่างๆ ได้แก่ อุปสงค์และอุปทานกุ้งในประเทศ อุปสงค์นำเข้ากุ้งของต่างประเทศ ราคากุ้งภายในประเทศและราคากุ้งแช่แข็งส่งออกของไทย คำนวณมูลค่าความเสียหายของการส่งออกที่เกิดจากปัญหาสารตกค้าง ตลอดจนวิเคราะห์โครงการอุดหนุนของภาครัฐที่เข้ามาช่วยสนับสนุนผู้ส่งออกโดยจัดทำโครงการรับประกันสินค้าขึ้น ซึ่งศึกษาโดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติในการวิเคราะห์ ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า การค้าระหว่างประเทศมีการแข่งขันกันมาก แต่ละประเทศพยายามรักษาการผลิตสินค้าที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเพื่อส่งออก ในขณะที่เดียวกันก็พยายามปกป้องสินค้าที่ผลิตในประเทศเพื่อช่วยผู้ผลิตในประเทศ ดังนั้นการกีดกันทางการค้าจึงยังคงมีอยู่และถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการกีดกันทางการค้าในปัจจุบัน ได้แก่ มาตรการทางด้านภาษีและมิใช่ภาษี เช่น มาตรการจำกัดการนำเข้าสินค้า มาตรการทางด้านสุขอนามัยเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ปฏิบัติซึ่งแม้ว่าวัตถุประสงค์หลักจะเท่ากับเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร แต่ในอีกมุมหนึ่งกลับให้ผลเชิงกีดกันทางการค้า ปัญหาการตรวจพบสารตกค้างเกินมาตรฐานในกุ้งแช่แข็งไทยของสหภาพยุโรป ส่งผลให้การส่งออกกุ้งไทยไปยังสหภาพยุโรปมีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญและแม้ว่าปัญหาจะได้รับการแก้ไขลงไปเป็นลำดับแต่ผู้ส่งออกก็ยังวิตกกังวลมาตรการตรวจเข้มดังกล่าวซึ่งเกรงว่าเมื่อส่งเข้าไปแล้วจะไม่ผ่านเกณฑ์สินค้าก็จะได้รับความเสียหายดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงตลาดสหภาพยุโรป โดยหันไปส่งออกยังตลาดอื่นแทน โดยยังคงเน้นที่ตลาดหลักที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ทั้งที่เป็นตลาดที่มีการแข่งขันรุนแรงอยู่แล้ว ส่งผลให้ราคากุ้งส่งออกและราคากุ้งภายในประเทศขณะนั้นลดต่ำลง ซึ่งทำให้ผู้ผลิตไม่มีแรงจูงใจในการผลิต ปริมาณผลผลิตในประเทศก็ต่ำลงด้วย นิติพงศ์เสนอให้ทางแก้ปัญหามีการตรวจสอบมาตรฐานของสินค้าก่อนที่จะมีการส่งออก

พจนีย์ ประสิทธิ์เกตุ (2547) ทำการศึกษา ผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือที่มีต่อการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือที่มีต่อการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังสหรัฐอเมริกา โดยใช้เทคนิควิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมาณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าปลาทูน่ากระป๋องของสหรัฐอเมริกาจากไทยต่อราคานำเข้าเมื่อรวมภาษีนำเข้าโดยเปรียบเทียบในหมวดสินค้าที่สหรัฐอเมริกาส่งออกภาษีนำเข้าให้กับประเทศเม็กซิโก จำนวน 5 หมวดสินค้า แบ่งตามระบบภาษีศุลกากร ผลการศึกษา

สรุปว่า การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ ทำให้การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาลดลง ดังนั้นการส่งเสริมให้ไทยสามารถขยายการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา จึงควรเน้นการลดต้นทุนการผลิตสำหรับสินค้าที่มีค่าความยืดหยุ่นต่ออุปสงค์ต่อราคานำเข้าโดยเปรียบเทียบสูง ส่วนสินค้าในกลุ่มที่มีค่าความยืดหยุ่นต่ออุปสงค์ต่อราคานำเข้าโดยเปรียบเทียบต่ำควรเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์

การตรวจเอกสารนี้ทำให้ทราบถึง มาตรการต่างๆ ที่มีใช้ทางด้านภาษีซึ่งแต่ละประเทศนำมาใช้ดำเนินเมื่อมีการเปิดเขตการค้าเสรี เช่น มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการทางด้านสาธารณสุข เป็นต้น และผลของมาตรการที่มีใช้ภาษีซึ่งแต่ละประเทศได้รับเมื่อมีการเปิดเขตการค้าเสรี ซึ่งการศึกษามาตรการกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านั้นยังมีไม่มากนัก จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการทำการศึกษา ประโยชน์ของการตรวจสอบเอกสาร คือ เป็นประโยชน์ในด้านแนวคิดในการศึกษา ด้านหลักการ กฎเกณฑ์ และองค์ประกอบต่างๆ ของมาตรการที่ควรศึกษา และการอธิบายในเชิงพรรณนา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะอธิบายเกี่ยวกับแนวคิด การค้าเสรี แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี และผลกระทบจากการดำเนินมาตรการที่มีใช้ภาษี

1. แนวคิดเกี่ยวกับการค้าเสรี

การค้าเสรีคือ การค้าระหว่างประเทศที่รัฐบาลของประเทศคู่ค้าไม่กำหนดสิ่งกีดขวางใดๆ ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศ ในระบบการค้าเสรีจะไม่มีการใช้มาตรการกีดกันการค้าในลักษณะต่างๆ อันได้แก่ ภาษีสินค้าเข้าและสินค้าออก การจำกัดปริมาณนำเข้า การห้ามนำเข้า การควบคุมเงินตราต่างประเทศ การซื้อขายโดยรัฐ การคุ้มครองการผลิตภายใน การทุ่มตลาด เป็นต้น มาตรการเหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้การค้าระหว่างประเทศบิดเบือนมากน้อยแตกต่างกันไป ในทางตรงกันข้าม ในระบบการค้าเสรี ประเทศต่างๆ จะผลิตเฉพาะสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ และจะนำสินค้าที่ผลิตได้ไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ตนไม่ได้ผลิต ทำให้การจัดสรรทรัพยากรของโลกดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วันรักษ์ มิ่งมณีนากิน, 2534)

1.1 นโยบายการค้าเสรีมีลักษณะโดยทั่วไป ดังนี้

1.1.1 ดำเนินการผลิตตามหลักการแบ่งงานกันทำ กล่าวคือ เลือกรผลิตแต่สินค้าที่ประเทศนั้นมีประสิทธิภาพในการผลิตสูงและมีต้นทุนการผลิตต่ำ

1.1.2 ไม่มีการเก็บภาษีคุ้มกัน (Protective Duty) เพื่อคุ้มครองช่วยเหลืออุตสาหกรรมในประเทศแต่อย่างใด คงเก็บแต่ภาษีศุลกากรเพื่อเป็นรายได้ของรัฐ

1.1.3 ไม่ให้สิทธิพิเศษหรือกีดกันสินค้าของประเทศใดประเทศหนึ่ง มีการเก็บภาษีอัตราเดียวและให้ความเป็นธรรมแก่สินค้าของทุกประเทศเท่าๆ กัน

1.1.4 ไม่มีข้อจำกัดทางการค้า (Trade Restriction) ที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ ไม่มีการควบคุมการนำเข้าหรือการส่งออกที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ ยกเว้นการควบคุมสินค้าบางอย่างที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ศีลธรรมจรรยาหรือความมั่นคงของรัฐเท่านั้น

1.2 การค้าเสรีสามารถสร้างประโยชน์ต่างๆ ต่อระบบเศรษฐกิจโดยสรุป (จันทนา กระแสร์แสน, 2541) ดังนี้

1.2.1 เป็นการบริโภคทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักการของระบบที่ไม่มีกำหนดอุปสรรคกีดขวางทางการค้า จะทำให้รายได้ของประชากรเพิ่มขึ้นจากการบริโภคสินค้าในราคาถูกและทรัพยากรก็ถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะไม่ถูกนำไปผลิตสินค้าที่มีราคาแพงกว่าราคาสินค้านำเข้า เพิ่มความหลากหลายของสินค้าในตลาด และเพิ่มกำลังการผลิตโดยใช้ต้นทุนการผลิตต่ำลง

1.2.2 เข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยและปัจจัยการผลิตโดยง่าย คือถ้าสามารถนำเข้าวัตถุดิบขั้นทุติยภูมิที่ราคาถูกกว่าวัตถุดิบในประเทศ หรือสามารถผลิตวัตถุดิบมาใช้เองภายในประเทศได้ เมื่อการเปิดการค้าเสรีเสรี จะทำประเทศให้มีโอกาสที่จะพัฒนาเป็นผู้ส่งออกสินค้าที่ใช้ฝีมือและแรงงานเป็นหลักได้ ดังนั้นหากไม่สามารถผลิตวัตถุดิบหรือนำเข้าวัตถุดิบเข้ามา

ใช้แล้ว อาจทำให้เสียโอกาสทางการค้าได้ และยังเป็นการพลาดโอกาสที่จะได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัยอีกด้วย

1.2.3 ทำให้ได้ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ การเข้าถึงตลาดที่ใหญ่ขึ้นโดยสะดวก ทำให้ประเทศผู้ผลิตได้รับประโยชน์จากการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ จากการประหยัดต่อขนาด ในขณะเดียวกันผู้ผลิตในประเทศก็ต้องปรับปรุงคุณภาพการผลิตเพื่อรับกับการแข่งขันจากภายนอกด้วย ทำให้ระบบการผลิตของประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายใน

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ สรุปการใช้มาตรการที่มีใช้ภายในสู่สากลว่า โดยหลักการขององค์การการค้าโลก สนับสนุนให้ใช้มาตรการทางภาษีเป็นมาตรการคุ้มครองผู้ผลิตภายในเพียงอย่างเดียว องค์การการค้าโลกได้อนุญาตให้นำมาตรการที่มีใช้ภายใน (Non-Tariff Measures: NTMs) มาใช้ได้แต่จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของความตกลงต่างๆ ขององค์การการค้าโลก ซึ่งมาตรการนั้นๆ จะต้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ และไม่เกินไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจหรือไม่สามารถอธิบายได้อย่างมีเหตุผลเพียงพอ หรือใช้มาตรการในลักษณะที่เป็นการจำกัดการค้าระหว่างประเทศโดยแอบแฝง เช่น การปกป้องอุตสาหกรรมภายในรวมทั้งต้องไม่ก่อให้เกิดความล่าช้า หรือค่าใช้จ่ายเกินกว่าที่ควรจะเป็น และ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้เรียบเรียงและจัดแบ่งประเภทของมาตรการที่มีใช้ภายใน (NTMs) เป็น 9 ประเภท ดังนี้ (พิมพ์รวมอำนวยการ, 2546)

2.1 มาตรการที่มีใช้ภายใน (NTMs)

2.1.1 มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (The Application of Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS)

2.1.2 ระเบียบวิธีการออกใบอนุญาตนำเข้า (Import Licensing Procedures)

2.1.3 มาตรการประเมินราคาเพื่อการศุลกากร (Customs Valuation)

2.1.4 มาตรการเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด (Anti-Dumping: DM)

2.1.5 มาตรการเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุน (Subsidies and Countervailing Measures: SCM)

2.1.6 มาตรการเกี่ยวกับอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade: TBT)

2.1.7 การส่งออกสินค้าก่อนส่งออก (Preshipment Inspection: PSI)

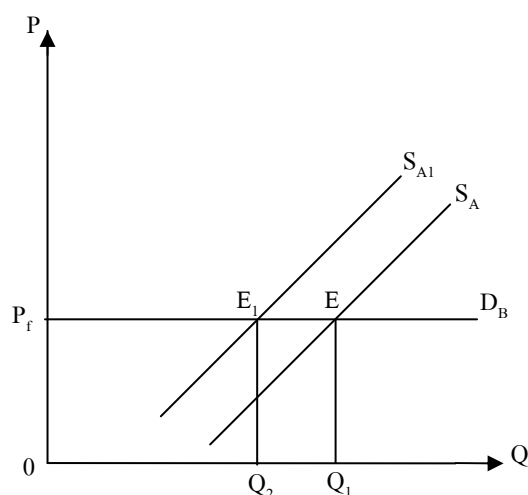
2.1.8 มาตรการปกป้อง (Safeguards)

2.1.9 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: RoO)

2.2 ผลกระทบจากการดำเนินมาตรการที่มีใช้ภาษี

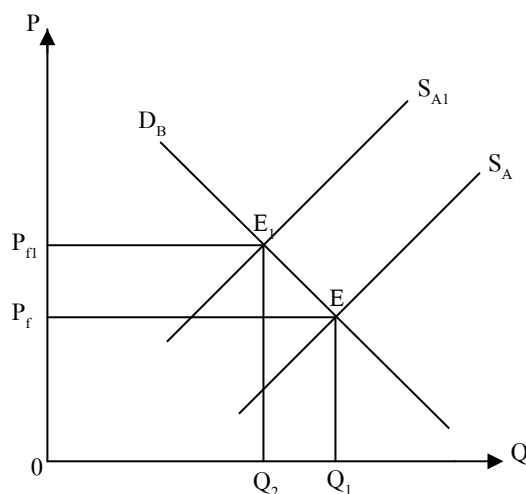
ชลัท ทัพประเสริฐ (2546) ได้กล่าวไว้ว่ามาตรการที่มีใช้ภาษีจะสามารถส่งผลกระทบต่อประเทศผู้ส่งออกและผู้ประกอบการได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลกระทบในทางตรงก็คือ เมื่อมีการนำมาตรการที่มีใช้ภาษีมาใช้แล้ว ถ้าสินค้าของประเทศผู้ส่งออกไม่มีคุณสมบัติผ่านตามกฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดของมาตรการที่มีใช้ภาษีแล้ว ประเทศผู้ส่งออกก็จะไม่สามารถส่งสินค้าออกได้ ซึ่งก็จะสร้างความเสียหายให้กับตัวสินค้าและผู้ประกอบการผลิตและส่งออกสินค้านั้น ส่วนผลกระทบในทางอ้อมก็คือ ผู้ผลิตภายในประเทศอาจต้องทำการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต อันเนื่องมาจากกฎเกณฑ์หรือข้อกำหนดที่ตั้งขึ้นตามมาตรการที่มีใช้ภาษี การปรับเปลี่ยนดังกล่าวอาจเป็นเหตุทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการส่งออกสินค้า และผู้ประกอบการก็จะต้องเป็นผู้รับภาระที่เพิ่มขึ้นมาในส่วนนี้

ผลกระทบของมาตรการที่มีโชภาณัที่เกดขึ้นในประเทศผู้ส่งออกทำให้อุปทานของสินค้า x ในตลาดส่งออกประเทศ B ได้รับผลกระทบตามไปด้วย ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นจะมีผลอย่างไรบ้างจะขึ้นอยู่กับประเทศผู้ส่งออก A เป็นผู้ส่งออกรายเล็กหรือรายใหญ่ ในตลาดส่งออก B

ภาพที่ 2.1 กรณีประเทศผู้ส่งออก A เป็นผู้ส่งออกรายเล็กในตลาดส่งออกประเทศ B

จากภาพที่ 2.1 ประเทศผู้ส่งออก A เป็นผู้ส่งออกรายเล็กในตลาดส่งออกประเทศ B ดังนั้นการส่งออกสินค้า x จาก ประเทศ A จึงไม่มีผลกระทบกับอุปสงค์การนำเข้าสินค้าของประเทศ B ทำให้ประเทศ A เป็นเพียงผู้รับราคา ในตลาดส่งออกประเทศ B เส้นอุปสงค์จึงมีความยืดหยุ่นสมบูรณ์ ก่อนที่ประเทศ B จะมีการใช้มาตรการที่มีโชภาณั จุดดุลยภาพอยู่ที่จุด E คือมีปริมาณการนำเข้าสินค้า x เท่ากับ Q_1 ด้วยราคานำเข้า P_f แต่เมื่อมีการใช้มาตรการที่มีโชภาณัมีผลทำให้เส้นอุปทานของสินค้า x ภายในประเทศผู้ส่งออก A เคลื่อนไปทางซ้ายมือของเส้นเดิม เนื่องมาจากต้นทุนที่สูงขึ้นในกระบวนการปรับการผลิต เส้นอุปทานของสินค้าที่ส่งออกจากประเทศ A มีการเคลื่อนจากเส้น S_A ไปทางซ้ายมือเป็นเส้น S_{A1} ตามไปด้วย ในขณะที่เส้นอุปสงค์ต่อการนำเข้าสินค้า x ของประเทศ B ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดจุดดุลยภาพใหม่คือจุด E_1 ซึ่งมีปริมาณการนำเข้าลดลงเหลือ Q_2 ในราคานำเข้าเท่าเดิมคือ P_f

ภาพที่ 2.2 กรณีประเทศผู้ส่งออก A เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ในตลาดส่งออกประเทศ B

จากภาพที่ 2.2 ในกรณีประเทศผู้ส่งออก A เป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ในตลาดส่งออกประเทศ B ทำให้ประเทศ A มีอำนาจในการกำหนดราคา เส้นอุปสงค์ต่อการนำเข้าสินค้า x ของประเทศ B จึงมีลักษณะทอดลงจากซ้ายไปขวา ก่อนที่ประเทศ B จะมีการใช้มาตรการที่มีใช้ภาษี จุดดุลยภาพอยู่ที่จุด E คือมีปริมาณการนำเข้าสินค้า x เท่ากับ Q_1 ที่ราคานำเข้า P_f แต่เมื่อมีการใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีมียผลทำให้เส้นอุปทานของสินค้า x ภายในประเทศผู้ส่งออก A เคลื่อนไปทางซ้ายมือของเส้นเดิม เนื่องมาจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ทำให้เส้นอุปทานของสินค้าที่ส่งออกจากประเทศ A มีการเคลื่อนจากเส้น S_A ไปทางขวามือเป็นเส้น S_{A1} ตามไปด้วย ในขณะที่เส้นอุปสงค์ต่อการนำเข้าสินค้า x ของประเทศ B ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดจุดดุลยภาพใหม่คือจุด E_1 ซึ่งมีปริมาณการนำเข้าลดลงเหลือ Q_2 ในราคานำเข้าปรับตัวสูงขึ้นเป็น P_{fl}

ส่วนการพิจารณาถึงผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษีนี้อาจเกิดผลกระทบต่อผู้ผลิต โดยจะเป็นการเพิ่มภาระในส่วนของคุณทุนทางด้านการตลาดซึ่งจะส่งผลกระทบต่อถึงราคาทั้งในประเทศผู้ส่งออกและประเทศผู้นำเข้าในท้ายที่สุด ซึ่งโดยปกติแล้ว ราคาในประเทศผู้ส่งออกจะต่ำลง เนื่องจากสินค้าที่ส่งออกไปขายได้น้อยลง และส่วนของราคาประเทศผู้นำเข้าจะมีราคาที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากสินค้านำเข้ามีจำนวนน้อยลง ส่วนภาระที่เกิดขึ้นในการกีดกันทางการค้าที่มีใช้มาตรการทางภาษีในแต่ละประเทศจะมากขึ้นขึ้นขึ้นอยู่กับค่าความยืดหยุ่นของเส้นส่วนเกินอุปสงค์นำเข้า และ เส้นส่วนเกินอุปทานส่งออก

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิเคราะห์ผลกระทบของเขตการค้าเสรีไทย- ออสเตรเลีย ต่อสินค้าส่งออก ผู้นำกระป๋องและสิ่งทอของไทยนั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แบบจำลองที่ใช้ในการพยากรณ์มูลค่าการส่งออก

1. แบบจำลองที่ใช้ในการพยากรณ์มูลค่าการส่งออก

ในการพยากรณ์แนวโน้มมูลค่าการส่งออก ผู้นำกระป๋องและสิ่งทอจากไทยไปออสเตรเลีย ปี พ.ศ. 2548-2549 นั้น จะใช้แบบจำลองในการพยากรณ์โดยวิธีการวิเคราะห์แนวโน้ม ดังนี้

$$V_t = a + bT$$

โดยที่	V_t	=	มูลค่าการส่งออกของสินค้าแต่ละชนิด
	T	=	ช่วงเวลาที่พิจารณา
	a, b	=	ค่าพารามิเตอร์

ประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS)

แบบจำลองที่ใช้ในการพยากรณ์มูลค่าการส่งออก นำมาใช้ในการพยากรณ์แนวโน้มมูลค่าการส่งออก ผู้นำกระป๋องและสิ่งทอจากไทยไปออสเตรเลียปี พ.ศ. 2548-2549 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียมีผลบังคับใช้ การเปรียบเทียบให้เห็นถึงมูลค่าส่งออกสินค้าระหว่างมูลค่าส่งออกที่ได้จากการพยากรณ์และมูลค่าการส่งออกจริง จะเป็นตัวแสดงว่าเมื่อไทยถูกดำเนินมาตรการกีดกันด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย แล้วนั้น มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งสองชนิดจะเปลี่ยนแปลงไปในทางเพิ่มขึ้นหรือลดลง ไทยจะได้ประโยชน์จากการดำเนินกฎอย่างไร

บทที่ 3

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

การศึกษานี้ทำการศึกษากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความเป็นมาของการจัดทำความตกลง องค์ประกอบของกฎ และศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงขององค์การการค้าโลก ดังนี้

การจัดทำความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2544 ระหว่างการประชุมระดับรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก (WTO Ministerial Conference) ณ กรุงโดฮา ประเทศกาตาร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของไทย และรัฐมนตรีการค้าของประเทศออสเตรเลียในขณะนั้นแถลงร่วมกันว่า ประเทศทั้งสองได้ตกลงดำเนินการศึกษาร่วมเกี่ยวกับการทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างกัน โดยให้การศึกษาที่มีขอบเขตกว้างครอบคลุมทั้งด้านการค้าสินค้า บริการและการลงทุน การศึกษาร่วมระหว่างกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยกับกระทรวงการต่างประเทศและการค้าของประเทศออสเตรเลียได้เสร็จสิ้นในเดือนเมษายน พ.ศ.2545 โดยมีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลของประเทศทั้งสองพิจารณาดำเนินการจัดทำความตกลงการค้าเสรีเพื่อขยายความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้า และในวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ.2545 นายกรัฐมนตรีของทั้งสองประเทศได้ทำการประกาศร่วมกัน ให้มีการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างกัน โดยการเจรจาลำดับแรกมีขึ้นในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2545 เสร็จสิ้นในเดือนมีนาคม พ.ศ.2547 การลงนามความตกลงการค้าเสรีระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายวัฒนา เมืองสุข) กับรัฐมนตรีการค้าออสเตรเลีย (Mr. Mark Vaile) มีขึ้นในวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2547 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2548 เป็นต้นไป

การจัดทำความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย (TAFTA) ได้ทำการตกลงเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เพื่อเป็นหลักประกอบการพิจารณาการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีศุลกากรภายใต้ TAFTA สำหรับสินค้าส่งออกที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านภาษีศุลกากรนั้น จะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย โดยสินค้าที่จะได้แหล่งกำเนิดของประเทศไทยจะต้องมีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ กฎเกณฑ์หลักที่ใช้มีดังนี้ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2548)

ข้อตกลงที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

ภายใต้ TAFTA สินค้าที่จะได้แหล่งกำเนิดสินค้าของประเทศใดระหว่างไทยกับออสเตรเลียจะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ (ก) หรือข้อ (ข) ดังนี้ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2548)

(ก) สินค้าที่มีคุณสมบัติของ Wholly Obtained Goods ได้แก่

- สินค้าแร่ต่างๆ ที่ขุดหรือถลุงได้ในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น
- สินค้าเกษตรกรรมที่เก็บเกี่ยวหรือรวบรวมได้ในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น
- สัตว์มีชีวิตที่เกิดและเลี้ยง ในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น
- สินค้าที่ได้จากสัตว์มีชีวิตในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น
- สินค้าที่ได้โดยตรงจากการล่าหรือจับในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น
- สินค้าประเภทปลา สัตว์น้ำประเภทมีเปลือกหุ้มแข็ง หรือสัตว์น้ำประเภทอื่นๆ ที่จับได้ในอาณาเขตทางทะเล (Territorial Sea) ของประเทศนั้นหรือพื้นที่เขตทางทะเลที่ห่างออกไปจากอาณาเขตทางทะเล (Maritime Zone) ของประเทศนั้น ซึ่งต้องเป็นไปตามกฎหมายที่ใช้อยู่ภายใต้บทบัญญัติขององค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยเรื่องกฎหมายทางทะเล หรือที่จับได้จากเขตพื้นที่ High Sea โดยเรือที่ติดธงของประเทศนั้น
- สินค้าที่ได้หรือสินค้าที่ผลิตจากสินค้าที่มีคุณสมบัติตามข้อข้างต้น บนเรือที่ติดธงของประเทศนั้น
- สินค้าที่จับได้โดยคณะบุคคลหรือบุคคลของประเทศนั้นจากท้องทะเลหรือพื้นดินที่อยู่ภายใต้ท้องทะเลของอาณาเขตดินแดนหรือบริเวณไหล่ทวีปของประเทศนั้น ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องกฎหมายทางทะเล

- เศษวัสดุที่ได้จากการผลิตสินค้าในประเทศนั้น หรือสินค้าที่ใช้แล้วในประเทศนั้น โดยมีเงื่อนไขว่า สินค้าดังกล่าวจะใช้สำหรับการนำกลับมาใช้ใหม่สำหรับเพื่อผลิตเป็นวัตถุดิบ
- สินค้าที่ผลิตได้ทั้งหมดในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น ซึ่งนอกเหนือสินค้าต่างๆ ที่กล่าวถึงใน 9 ข้อข้างต้น

(ข) **สินค้าที่มีคุณสมบัติตามข้อกำหนด** สำหรับสินค้าแต่ละรายการสินค้า (Specific Rules) และเป็นสินค้าที่ผ่านกระบวนการผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในประเทศไทยหรือประเทศออสเตรเลีย ภายใต้กฎแหล่งกำเนิดสินค้าในข้อนี้ กำหนดให้สินค้าที่จะได้แหล่งกำเนิดสินค้าต้องมีการแปรสภาพที่เพียงพอ (Substantial Transformation) โดยกำหนดกฎสำหรับหลักเกณฑ์นี้ไว้ 2 ข้อ คือ

- การเปลี่ยนพิกัด (Change of Tariff Classification) หรือการเกิดปฏิกิริยาเคมี (Chemical Reaction) ในกรณีการผลิตสินค้าในตอน (Chapter) ที่ 28-40 (ตารางผนวกที่ ก 1)
- การกำหนดมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไทย/ออสเตรเลีย (Regional Value Content: RVC) ภายใต้ความตกลงนี้ ไทยและออสเตรเลียได้ตกลงมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศ (RVC) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 หรือ ร้อยละ 55 ขึ้นอยู่กับผลการเจรจาในแต่ละสินค้า โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากประเทศทั้งสองมารวมกัน โดยสูตรสำหรับการคำนวณอยู่ที่ภาคผนวก ค

1. กฎอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดสินค้า (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2548)

1.1 วัตถุดิบที่มีแหล่งกำเนิดสินค้าในประเทศหนึ่งของคู่ภาคี และใช้ในการผลิตสินค้าในอีกประเทศหนึ่ง ให้ถือว่าวัตถุดิบนั้นมีแหล่งกำเนิดสินค้าในประเทศนั้นด้วย เช่น วัตถุดิบของประเทศออสเตรเลียที่นำเข้ามาผลิตสินค้าในประเทศไทย ให้ถือว่าวัตถุดิบนั้นเป็นวัตถุดิบของไทย

1.2 ภายใต้ความตกลง TAFTA ฉบับนี้ ได้ให้ความยืดหยุ่นกับสินค้าที่ผลิตในประเทศแต่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงพิกัดตามกฎแหล่งกำเนิดสินค้า โดยยอมให้สินค้าที่มีการนำเข้าวัตถุดิบที่ไม่ได้มีแหล่งกำเนิดในประเทศ ซึ่งมีมูลค่าไม่เกินร้อยละ 10 ของราคาสินค้าทั้งหมดตามราคา FOB ถือว่าเป็นสินค้าที่ยังคงมีแหล่งกำเนิดสินค้าในประเทศนั้นอยู่ ยกตัวอย่างเช่น กฎแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าข้าว คือ Wholly Obtained ซึ่งหมายถึงต้องเป็นข้าวที่ปลูกในประเทศไทยจึงจะได้

แหล่งกำเนิดสินค้า อย่างไรก็ตาม ด้วยกฎข้อนี้ทำให้ ข้าวไทยที่มีส่วนผสมของข้าวจากเวียดนามที่มีมูลค่าไม่เกินร้อยละ 10 ของราคารวมของข้าวที่จะทำการส่งออกจากประเทศ ยังเป็นข้าวที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศไทย

1.3 วัสดุบรรจุภัณฑ์หรือเครื่องบรรจุภัณฑ์ (พิกัดเดียวกันกับสินค้า) ซึ่งใช้สำหรับการห่อหรือบรรจุสินค้าสำหรับการขายปลีก จะไม่นำมาคิดในการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้า

1.4 การขนส่งสินค้าจะสูญเสียแหล่งกำเนิดไปได้ ถ้าสินค้านั้นซึ่งอยู่ในระหว่างเส้นทางขนส่งไปยังประเทศผู้นำเข้า ถูกนำไปผ่านการแปรสภาพนอกเหนือไปจากการรักษาสินค้าให้อยู่ในสภาพดีและการขนถ่ายสินค้า โดยมีเงื่อนไขว่าสินค้าจะต้องไม่ถูกนำไปซื้อขายหรือบริโภคนอกดินแดนของประเทศสมาชิกด้วย

2. ข้อปฏิบัติและการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้า (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2548)

2.1 การลงทะเบียนผู้ส่งออก

2.1.1 หน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจของประเทศที่จะส่งออกสินค้าภายใต้ความตกลง TAFTA จะพิจารณาใบขอรับการเป็นผู้ส่งออกสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดสินค้าของประเทศนั้น โดยจะดำเนินการ ตรวจสอบเอกสารต่างๆ และกระบวนการผลิตสินค้า และให้ได้ข้อสรุปว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติได้แหล่งกำเนิดสินค้าจริงตามที่ผู้ร้องขอแสดงไว้ในใบร้องขอ ภายในระยะเวลา 60 วัน

2.1.2 หากสินค้าที่ได้รับดำเนินการตรวจสอบนั้น มีคุณสมบัติตามข้อกำหนดการได้ของแหล่งกำเนิดสินค้าจริง หน่วยงานดังกล่าวจะทำการจดทะเบียนผู้ส่งออกรายนั้น รวมทั้งระบุถึงลักษณะของสินค้านั้น และจะแจ้งให้ผู้ส่งออกทราบภายในระยะเวลา 10 วันทำการ

2.1.3 หากสินค้าที่ได้รับดำเนินการตรวจสอบนั้น ไม่มีคุณสมบัติได้ตามข้อกำหนดของแหล่งกำเนิดสินค้าจริง หน่วยงานดังกล่าวจะไม่สามารถทำการจดทะเบียนผู้ส่งออกรายนั้น ตามลักษณะของสินค้านั้น และจะแจ้งให้ผู้ส่งออกทราบภายในระยะเวลา 10 วันทำการ

2.1.4 ประเทศผู้ส่งออกจะกำหนดให้ผู้ส่งออกสินค้าที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วต้องแจ้งหน่วยงานที่มีอำนาจซึ่งได้ลงทะเบียนสินค้าชนิดนั้นโดยเร็วที่สุด หากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ (Significant Change) ในคุณสมบัติของสินค้าดังกล่าว

2.1.5 ประเทศผู้ส่งออกจะกำหนดให้หน่วยงานที่มีอำนาจดำเนินการ โดยเร็วที่สุดในการตรวจสอบเอกสารและการผลิตสินค้าว่าสินค้านี้ยังมีความสอดคล้องได้แหล่งกำเนิดสินค้าตามข้อกำหนดของมาตรา 402 หรือไม่

2.1.6 หลังจากการตรวจสอบของหน่วยงานที่มีอำนาจแล้ว หากสินค้านี้ยังมีความสอดคล้องได้ตามข้อกำหนดของมาตรา 402 หน่วยงานจะแจ้งให้ผู้ส่งออกทราบภายในระยะเวลา 10 วันทำการ

2.1.7 ประเทศผู้ส่งออกนั้นจะมอบอำนาจให้แก่หน่วยงานในการดำเนินการตรวจสอบเอกสารและการผลิตสินค้าในเวลาใดก็ได้ เพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าที่ได้มีการลงทะเบียนดังกล่าวมีความสอดคล้องได้ตามแหล่งกำเนิดสินค้า

2.1.8 ประเทศผู้ส่งออกนั้นจะกำหนดให้หน่วยงานที่มีอำนาจในการตรวจสอบเอกสารและการผลิตสินค้า สามารถยกเลิกการจดทะเบียนของผู้ส่งออกสินค้าได้ หากตรวจสอบแล้วพบว่าสินค้าไม่ได้คุณสมบัติตามข้อกำหนดของแหล่งกำเนิดสินค้า หรือด้วยเหตุผลอื่นๆ และจะต้องแจ้งให้ผู้ส่งออก หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของประเทศผู้ส่งออก และหน่วยงานด้านศุลกากรของประเทศผู้นำเข้าสินค้า ภายในระยะเวลา 10 วันทำการ

2.2 ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin)

2.2.1 ประเทศผู้ส่งออกจะให้ความแน่ใจว่าผู้ส่งออกสินค้าที่ได้รับการจดทะเบียนมีโอกาสที่จะยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่มีอำนาจ ในการขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้านั้น สำหรับการขนส่งหนึ่งครั้งเพื่อส่งออกไปยังประเทศผู้นำเข้าสินค้า

2.2.2 เมื่อได้รับใบขอรับใบขอแหล่งกำเนิดสินค้า หน่วยงานที่มีอำนาจจะออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าที่ได้รับการลงทะเบียนไว้แล้ว โดยมีเงื่อนไขว่า

ก. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญ (Significant Change) ในคุณสมบัติของสินค้าที่ได้รับการลงทะเบียนแล้ว

ข. ถึงแม้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญเกิดขึ้น หน่วยงานที่มีอำนาจทำการพิจารณาแล้ว พบว่าสินค้านั้นยังมีคุณสมบัติได้ตามข้อกำหนดในมาตรา 402

2.2.3 หน่วยงานที่มีอำนาจจะไม่ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าให้เมื่อสินค้านั้นไม่ได้รับการลงทะเบียนไว้ และสินค้าไม่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขในข้อ 2.2.2

2.2.4 ประเทศผู้ส่งออกต้องกำหนดให้เอกสารขอรับใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าและใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าต้องมีคุณสมบัติตามข้อกำหนด

2.2.5 ประเทศผู้ส่งออกอาจจะยกเลิกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าได้ โดยมีเอกสารแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร และใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าจะเป็นโมฆะ ตั้งแต่วันที่ระบุไว้ในเอกสาร

2.2.6 ประเทศผู้ส่งออกจะส่งสำเนาแจ้งการยกเลิกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าแก่ผู้สมัครและแก่ประเทศผู้นำเข้าทันทีที่ได้มีการออกเอกสารยกเลิก

2.3 บทลงโทษต่อผู้ส่งออก (Exporter Sanction)

2.3.1 ประเทศผู้ส่งออกจะต้องกำหนดบทลงโทษที่เพียงพอแก่ผู้ส่งออกที่มีการปฏิบัติต่อไปนี้

ก. พยายามรักษาสถานะของการเป็นผู้ส่งออกที่ได้รับการจดทะเบียนหรือได้รับใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า โดยให้ข้อมูลที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด รวมทั้งการจงใจละเว้นการให้ข้อมูลอื่นๆ ที่นำไปสู่ความเข้าใจผิด

ข. นำใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าไปใช้ในทางที่ผิด

ค. ไม่ได้แจ้งต่อหน่วยงานที่มีอำนาจถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของสินค้าที่จะส่งออกตามมาตรา 407

ง. การกระทำอื่นๆ ที่ละเมิดข้อกำหนด เพื่อพยายามรักษาสถานะของการเป็นผู้ส่งออกที่ได้รับการจดทะเบียนหรือได้รับใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

2.3.2 การดำเนินการสำหรับบทลงโทษต่อผู้ส่งออกที่กระทำผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ตามหลักการของ WTO Customs Valuation) ตามข้อ 2.3.1 ข้างต้น อาจจะครอบคลุม

ก. ยกเลิกการเป็นผู้ส่งออกที่ได้รับการจดทะเบียนในบางสินค้าหรือสินค้าทั้งหมดที่จดทะเบียนไว้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ข. ไม่ให้การพิจารณาคำร้องขอเป็นผู้ส่งออกจดทะเบียนหรือการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าแก่ผู้ส่งออกนั้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

2.3.3 ประเทศผู้ส่งออกจะต้องแจ้งผลการตัดสินใจกำหนดบทลงโทษกับผู้ส่งออกรายนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่ได้รับมอบอำนาจของประเทศผู้ส่งออก และหน่วยงานศุลกากรของประเทศผู้นำเข้าภายในระยะเวลา 10 วันทำการ

2.4 การขอรับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

2.4.1 ประเทศผู้นำเข้าจะต้องให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่สินค้าที่นำเข้าจากประเทศผู้ส่งออก โดยมีเงื่อนไขว่าเป็นสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศผู้ส่งออก และส่งออกถูกต้องตามเงื่อนไขการขนส่งในมาตรา 406 และผู้นำเข้าที่ขอใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรจะต้องปฏิบัติตามนี้

ก. ถือนหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าต้นฉบับที่ยังไม่หมดอายุ หรือสำเนาหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้านี้กล่าวในการขอใช้สิทธิ

ข. ยื่นสำเนาหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า หากประเทศผู้นำเข้าร้องขอ

2.4.2 ประเทศผู้นำเข้าอาจยกเว้นการใช้หนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า โดยขึ้นอยู่กับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติภายในประเทศ

2.4.3 ประเทศผู้นำเข้าจะให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่สินค้าที่ยังไม่ได้ขอใช้สิทธิในกรณีที่เป็นการใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใน 12 เดือนนับตั้งแต่วันที่ได้ชำระภาษีศุลกากร โดยขึ้นอยู่กับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติภายในประเทศผู้นำเข้า และผู้ส่งออกจะต้องแสดงสำเนาหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าที่ยังไม่หมดอายุ

2.5 การบันทึกและเก็บรักษาข้อมูล

2.5.1 ข้อปฏิบัติในการบันทึกและเก็บรักษาข้อมูล มีดังนี้

ก. ผู้ผลิตหรือผู้ส่งออก จะต้องเก็บรักษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดสินค้าที่ได้ขอใช้สิทธิในประเทศผู้นำเข้ารวมทั้งเก็บรักษาสำเนาหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นเวลา 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ออกหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

ข. ผู้นำเข้าที่ขอใช้สิทธิต้องจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิรวมทั้งสำเนาหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเวลา 5 ปี นับตั้งแต่นำเข้าสินค้า

2.5.2 ข้อมูลที่จัดเก็บให้รวมถึงข้อมูลที่จัดเก็บทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยสอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติภายในประเทศสมาชิกที่จัดเก็บข้อมูล

2.6 การตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้า

2.6.1 ประเทศผู้นำเข้าอาจตรวจสอบสินค้าว่ามีคุณสมบัติจะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรหรือไม่ตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติภายในประเทศผู้นำเข้า

2.6.2 ขั้นตอนการตรวจสอบว่าสินค้าจะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรหรือไม่อาจรวมถึงขั้นตอนที่เห็นชอบร่วมกันของประเทศสมาชิกดังนี้

ก. การกำหนดวันหมดอายุของหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

ข. การส่งแบบสอบถามให้ผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้าสินค้า ที่เกี่ยวข้องกับการขอใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรในประเทศผู้นำเข้า หรือในประเทศสมาชิกที่ใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้า เป็นผู้กรอกข้อมูลให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน

ค. ร้องขอข้อมูลการผลิต ผู้ผลิต หรือข้อมูลการส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการขอใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร หรือขอข้อมูลวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า

ง. การเยี่ยมชมโรงงานหรือสถานที่ของผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีส่วนร่วมอื่นๆ ในการผลิต การนำเข้า หรือการส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการขอใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร หรือเยี่ยมชมโรงงานหรือสถานที่ที่ใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้า

2.6.3 ประเทศผู้นำเข้าจะต้องแจ้งประเทศผู้ส่งออกทราบเป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อจะมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงใดๆ กับคณะบุคคลที่ระบุในข้อ 2.6.2.ง. ในประเทศผู้ส่งออก

2.6.4 ประเทศผู้นำเข้าจะไม่สามารถเยี่ยมชมโรงงานหรือสถานที่ของคณะบุคคลที่ระบุในข้อ 2.6.2 ง. ในประเทศผู้ส่งออก หากไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นๆ

2.6.5 ประเทศผู้ส่งออกจะต้องให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ และกำหนดให้ผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ทั้งนี้เท่าที่กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หรือนโยบายภายในประเทศจะอนุญาต

2.6.6 ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน แจ้งผลการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 10 วัน

2.7 การระงับและปฏิเสธการใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

2.7.1 ประเทศผู้นำเข้าอาจระงับและปฏิเสธการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่สินค้า ในขณะที่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดตามข้อกำหนดข้างต้น

2.7.2 ประเทศผู้นำเข้าอาจปฏิเสธการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่สินค้าหรือเรียกเก็บภาษีศุลกากรที่ยังไม่ได้ชำระในกรณีต่อไปนี้

ก. สินค้าไม่ถูกต้องตามข้อกำหนดในบทนี้

ข. ผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้าสินค้าไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อให้ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

ค. การดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตรวจสอบได้ว่าสินค้าไม่มีคุณสมบัติที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

2.8 การทบทวนและอุทธรณ์ ประเทศผู้นำเข้าจะต้องให้ผู้ผลิต ผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้าสินค้าสามารถยื่นคำขออุทธรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับในประเทศผู้นำเข้า

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน้าที่ของหน่วยงาน (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2548)

3.1 คณะกรรมการกฎแหล่งกำเนิดสินค้า จัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้า (Committee on Rules of Origin) โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้มีประสิทธิภาพและไปในแนวทางเดียวกัน คณะกรรมการว่าด้วยเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้าจะประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทั้งสองประเทศและจะมีการประชุมหารืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรืออาจจะมากกว่านี้ หากทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องกัน คณะกรรมการว่าด้วยเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้านี้มีหน้าที่ดังนี้

3.1.1 พิจารณาตรวจสอบการดำเนินงานตามบทบัญญัติต่างๆ ในข้อบทนี้

3.1.2 หรือถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติภายใต้ข้อบัพนี้รวมทั้งเรื่องใดๆ ที่คณะกรรมการร่วม FTA มอบหมาย

3.1.3 หรือถึงข้อเสนอในการแก้ไขเนื้อหาของข้อบัพนี้

3.1.4 ปรัชษาหรือเกี่ยวกับเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้าและความร่วมมือในการบริหาร

3.2 หน่วยงานที่ทำหน้าที่ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

3.2.1 หน่วยงานที่จะทำหน้าที่ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าฝ่ายไทย คือ

ก. กรมการค้าต่างประเทศกระทรวงพาณิชย์

ข. องค์การของรัฐบาลที่ได้รับมอบอำนาจจากกรมการค้าต่างประเทศในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

ค. องค์การอื่นๆ ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลไทย โดยได้รับความยินยอมของทั้งสองฝ่าย

3.2.2 หน่วยงานที่จะทำหน้าที่ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าฝ่ายออสเตรเลีย คือ

ก. สภาหอการค้าและอุตสาหกรรมของออสเตรเลีย (Australia Chamber of Commerce and Industry)

ข. กลุ่มอุตสาหกรรมของออสเตรเลีย (Australian Industry Group)

ค. องค์การอื่นๆ ที่ได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลออสเตรเลีย โดยได้รับความยินยอมของทั้งสองฝ่าย

3.3 ข้อมูลและรายละเอียดในเอกสารการขอรับใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าและใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

3.3.1 เอกสารการขอรับใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- ก. รายละเอียดของผู้ส่งออกที่ได้รับการลงทะเบียน
- ข. รายละเอียดในการขนส่งสินค้า
- ค. ลักษณะโดยละเอียดของสินค้าที่ได้รับการลงทะเบียน
- ง. ข้อความที่ระบุโดยผู้ส่งออกว่าข้อมูลในเอกสารการขอรับใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นความจริง

3.3.2 ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- ก. รายละเอียดของผู้ส่งออกที่ได้รับการลงทะเบียน
- ข. รายละเอียดในการขนส่งสินค้า (ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า 1 ฉบับ จะใช้ได้กับการขนส่งสินค้า 1 ครั้ง)
- ค. ลักษณะโดยละเอียดของสินค้าที่ได้รับการลงทะเบียน
- ง. การรับรองจากหน่วยงานที่มีอำนาจ
- จ. หมายเลขของใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

จากการศึกษาองค์ประกอบของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA ในบทนี้ ทำให้ทราบว่า กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA นี้เป็นข้อตกลงระหว่างไทยและออสเตรเลีย ใช้เพื่อประกอบการพิจารณาให้สิทธิการลดหย่อนด้านภาษีกับสินค้าตามข้อตกลง แต่กฎว่าด้วย

แหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีของไทยที่ทำกับประเทศอื่น ข้อตกลงระหว่างกันนั้นก็จะมียละเอียดในสินค้าแต่ละรายการแตกต่างไปจากกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA เช่น สินค้าประเภทเดียวกันพิศดศุลกากรเดียวกัน แต่ละประเทศคู่สัญญาที่จะตกลงดำเนินกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่างกัน ดังจะยกตัวอย่างให้เห็นถึงความแตกต่างของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ความแตกต่างของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO
1. คุณสมบัติของสินค้าที่เป็น Wholly Obtained Goods ซึ่งได้แก่ 1.1 สินค้าแร่ต่างๆ ที่ขุดหรือถลุงได้ภายในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น 1.2 สินค้าเกษตรกรรมที่เก็บเกี่ยวหรือรวบรวมได้ในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น 1.3 สัตว์มีชีวิตที่เกิดและเลี้ยง ในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น 1.4 สินค้าที่ได้จากสัตว์มีชีวิตในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น 1.5 สินค้าที่ได้โดยตรงจากการล่าหรือจับในอาณาเขตดินแดนของประเทศนั้น 1.6 สินค้าประเภทปลา สัตว์น้ำประเภทยิปลอกหุ้มแข็ง หรือสัตว์น้ำประเภทยื่นอื่นๆ ที่จับได้ภายในอาณาเขตทางทะเล (Territorial Sea) ของประเทศนั้นหรือพื้นที่เขตทางทะเลที่ห่างออกไปจากอาณาเขตทางทะเล (Maritime Zone)	1. คุณสมบัติของสินค้าที่เป็น Wholly Obtained Goods ซึ่งได้แก่ 1.1 สัตว์มีชีวิตเกิดและเติบโตในประเทศนั้น 1.2 สัตว์ที่ได้จากการล่า การดัก การดกปลา การรวบรวม หรือการจับในประเทศนั้น 1.3 ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสัตว์มีชีวิตในประเทศนั้น 1.4 พืชและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากพืชซึ่งเก็บเกี่ยวหรือรวบรวมได้ในประเทศนั้น 1.5 แร่และสารอื่นๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติซึ่งไม่ได้กล่าวไว้ในข้อ 1.1 – 1.4 สกัดหรือได้ในประเทศนั้น 1.6 เศษและของเหลือใช้ที่ได้จากการผลิตหรือบริโภคในประเทศนั้น และเหมาะสมที่จะนำไปกำจัดหรือแปรสภาพเอาวัตถุดิบออกมาใช้ใหม่ 1.7 ของชำรุดที่ไม่สามารถซ่อมแซมและใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์เดิมและเหมาะสมที่จะนำไปกำจัดหรือเอา

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO
ของประเทศนั้น ซึ่งต้องเป็นไปตามกฎหมายที่ให้อยู่ภายใต้บทบัญญัติขององค์การสหประชาชาติ ว่าด้วยเรื่องกฎหมายทางทะเลหรือที่จับได้จากเขตพื้นที่ High Sea โดยเรือที่ติดธงของประเทศนั้น เป็นต้น รายละเอียดทั้งหมดดัง ข้อตกลงที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย	ชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบออกมาใช้ใหม่ ซึ่งเก็บหรือรวบรวมได้ในประเทศนั้น 1.8 ผลิตภัณฑ์ประมงและผลิตภัณฑ์อื่นที่ได้จากเรือในทะเลนอกประเทศอื่น ถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่กำเนิด หรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศที่จดทะเบียนเรือ นั้น เป็นต้น รายละเอียดทั้งหมดดังตารางผนวกที่ 2ก
2. หน่วยงานและองค์ที่เกี่ยวข้อง 2.1 คณะกรรมการกฎแหล่งกำเนิดสินค้า (CRO) 2.2 หน่วยงานที่ออกไปรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าฝ่ายไทยและฝ่ายออสเตรเลีย เช่น กรมการค้าต่างประเทศกระทรวงพาณิชย์, องค์การของรัฐบาลที่ได้รับมอบอำนาจจากกรมการค้าต่างประเทศในการออกไปรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า, สภาหอการค้าและอุตสาหกรรมของออสเตรเลีย เป็นต้น	2. หน่วยงานและองค์ที่เกี่ยวข้อง 2.1 คณะกรรมการกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (CRO) 2.2 คณะกรรมการเทคนิคกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (TCRO)
3. ไปรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ต้องใช้เอกสารรายละเอียดของผู้ส่งออกที่ได้รับการลงทะเบียน, รายละเอียดในการขนส่งสินค้า, ลักษณะโดยละเอียดของสินค้าที่ได้รับการลงทะเบียน, ข้อความที่ระบุโดยผู้ส่งออกว่าข้อมูลในเอกสารการขอรับไปรับรอง	3. ไปรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ยังไม่มีบทสรุปในการออกไปรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO
แหล่งกำเนิดสินค้าเป็นความจริง ซึ่งในใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้ รายละเอียดของผู้ส่งออกที่ได้รับ การลงทะเบียน, รายละเอียดการขนส่งสินค้า (ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า 1 ฉบับ จะใช้ได้กับการขนส่งสินค้า 1 ครั้ง), ลักษณะ โดยละเอียดของสินค้าที่ได้รับการลงทะเบียน, การรับรองจากหน่วยงานที่มีอำนาจ และ หมายเลขของใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า	

หมายเหตุ: สรุปจากบทที่ 3 และภาคผนวก ก2

ขณะนี้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ใช้ดำเนินการค้าระหว่างประเทศทั่วทั้งโลกนั้นยังมิได้มีกฎที่ใช้ร่วมกันเป็นกฎเดียว เช่น กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าทุนการป้องกันพิศุลกากร HS 160414 ภายใต้ TAFTA ใช้กฎข้อการเปลี่ยนพิกัดภาษีศุลกากร แต่กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO สำหรับสินค้าชนิดเดียวกันนี้ยังอยู่ในกระบวนการเสนอให้คณะกรรมการว่าด้วยกฎแหล่งกำเนิดสินค้า (Committee on Rules of Origin: CRO) พิจารณา และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าสิ่งทอพิศุลกากร HS 6105 ภายใต้ TAFTA ใช้กฎข้อการกำหนดมูลค่าวัตถุดิบภายในประเทศ แต่กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO สำหรับสินค้าชนิดเดียวกันนี้ใช้กฎให้กำหนดแหล่งกำเนิดเป็นประเทศที่ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์ (ตารางผนวกที่ 3ก) เป็นต้น ซึ่งองค์การการค้าโลก (WTO) กำลังทำการประชุมเจรจาการค้าหลายฝ่ายเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับข้อตกลงเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่จะใช้ร่วมกันอยู่ และในการประชุมเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอูรุกวัยของประเทศสมาชิกแอกต์ (เกริกไกร, 2538) ก็ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความตกลงเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในบางส่วนแล้ว สำหรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO นั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรนั้นสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA	กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO
1) เป็นข้อตกลงระหว่างไทยกับออสเตรเลีย มีผลบังคับใช้เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ.2548	1) เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศในกลุ่มสมาชิก WTO อยู่ระหว่างการเจรจา ยังไม่มีผลบังคับใช้
2) เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดเพื่อเป็นการประกอบการพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีศุลกากร ระหว่างไทยและออสเตรเลีย ดังนั้นรายละเอียดของกฎฯ จะจำแนกไปตามสินค้าแต่ละรายการตามที่ได้ทำการตกลงกันของสองประเทศ	2) เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าของประเทศในกลุ่มสมาชิก WTO ดังนั้นรายละเอียดของกฎฯ จะไม่จำแนกเจาะจงตามประเภทสินค้า แต่ใช้วิธีการแบ่งหมวดหมู่สินค้าที่จะใช้กฎฯ ขึ้นนั้นๆ และมีการให้ความหมายของสินค้าหมวดหมู่นั้นไว้โดยละเอียด ซึ่งทุกประเทศสมาชิกต้องร่วมกันประจักษ์ความเข้าใจตรงกัน
3) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าพื้นฐานที่นำมาใช้ในข้อตกลง คือ กฎการใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศ (WO) และกฎการแปรสภาพอย่างเพียงพอ (ST)	3) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าพื้นฐานที่นำมาใช้ในข้อตกลง คือ กฎหลัก กฎรองรับ กฎทั่วไป หลักการใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศ และกระบวนการจัดทำเล็กน้อย ซึ่งการหาแหล่งกำเนิดของ WTO นี้มีความซับซ้อนกว่าเนื่องจากต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน
4) การเจรจาสิทธิประโยชน์ด้านภาษีนั้นมองที่ประโยชน์ของเพียงสองประเทศ คือ ไทยและออสเตรเลีย ถ้าแต่ละประเทศเห็นว่าเป็นประโยชน์กับประเทศของตนและรับได้ในข้อตกลงด้านภาษีนี้นั้นก็ผ่านข้อตกลง	4) การเจรจาสิทธิประโยชน์ด้านภาษีนั้นทุกประเทศสมาชิกต้องการรักษาประโยชน์ของตนอย่างเต็มที่ ดังนั้นการเจรจาดังกล่าวในแต่ละหมวดสินค้านั้นจะใช้เวลาานเนื่องจากเมื่ออีกประเทศได้ประโยชน์อาจมีหลายประเทศที่เสียประโยชน์ เป็นต้น

หมายเหตุ: สรุปรจากบทที่ 3 และภาคผนวก ก2

บทที่ 4

กรณีศึกษา: กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของทูน่ากระป๋องและสิ่งทอ

การศึกษาในบทนี้เป็นการศึกษาในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในการศึกษาสินค้าทูน่ากระป๋องและสิ่งทอ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าทูน่ากระป๋องและสิ่งทอภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ผลกระทบของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีต่อภาคต่างๆ ของสินค้าทูน่ากระป๋องและสิ่งทอ และบทบาทภาครัฐเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

ทูน่ากระป๋อง

1. โครงสร้างอุตสาหกรรมทูน่ากระป๋องไทย

1.1 การผลิต

ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกทูน่ากระป๋องรายใหญ่ของโลก ปัจจุบันมีโรงงานผลิตอาหารทะเลกระป๋องควบคู่กับทูน่ากระป๋องเพื่อการส่งออกจำนวน 29 ราย และที่ผลิตปลาทูน่ากระป๋องเพียงอย่างเดียว 24 ราย มีกำลังการผลิตรวม 230,000 ตันต่อปี คิดเป็น ร้อยละ 40 ของกำลังการผลิตอาหารทะเลกระป๋องทั้งหมด มีการจ้างแรงงานประมาณ 40,000 คน นอกจากไทยจะเป็นผู้ผลิตและส่งออกปลาทูน่ากระป๋องรายใหญ่ของโลกแล้วยังเป็นผู้นำเข้าวัตถุดิบปลาทูน่ารายใหญ่ของโลกด้วย เนื่องจากกว่าร้อยละ 80 ของปลาทูน่า ที่ใช้ในการผลิตปลาทูน่ากระป๋องต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะปลาทูน่าที่จับได้จากการทำประมงของไทยมีเพียงร้อยละ 20-25 ของปริมาณวัตถุดิบปลาทูน่าทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดด้านสายพันธุ์ รวมถึงภูมิอากาศในแต่ละปีที่มีต่อปริมาณปลาทูน่าที่มีอยู่ในอ่าวไทย (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 1, 2549)

1.2 ต้นทุนในการผลิตทูน่ากระป๋อง

ในการผลิตทูน่ากระป๋องต้นทุนการผลิตส่วนที่สำคัญคือ ปลาทูน่าแช่เย็นแช่แข็งที่ส่วนมากต้องนำเข้าจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีต้นทุนของวัตถุดิบอื่นๆ อีกคือ น้ำมันถั่วเหลือง

กระป๋องและบรรจุภัณฑ์อื่น ซึ่งเมื่อแบ่งเป็นโครงสร้างหลักๆ ของต้นทุนในการผลิตทูน่ากระป๋องแล้วจะสามารถแบ่งเป็นปัจจัยหลักสองอย่างคือต้นทุนวัตถุดิบ และต้นทุนด้านการดำเนินงาน (กระป๋อง, แพ็คเกจ และค่าแรงงาน)

ตารางที่ 4.1 โครงสร้างต้นทุนในการผลิตทูน่ากระป๋อง

ผลิตภัณฑ์	แหล่งที่มาวัตถุดิบ	ต้นทุน(%)		
		วัตถุดิบ	การดำเนินงาน	แรงงาน
ทูน่ากระป๋องในน้ำเกลือ	ร้อยละ 85 มาจากวัตถุดิบนอกประเทศ	54.50	18.60	5.60
ทูน่ากระป๋องในน้ำมันพืช	ร้อยละ 85 มาจากวัตถุดิบนอกประเทศ	54.10	15.80	6.60

ที่มา: (จูน เจริญเสียง, 2547 อ้างถึง กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, 2546)

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ต้นทุนการผลิตทูน่ากระป๋องส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 54-55 เป็นต้นทุนด้านวัตถุดิบ ซึ่งต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ จึงทำให้ความผันผวนของปริมาณและราคาวัตถุดิบในตลาดโลกส่งผลต่อต้นทุนการผลิตทูน่ากระป๋องของไทยโดยตรง นอกจากวัตถุดิบแล้วยังมีต้นทุนด้านแรงงานประมาณร้อยละ 6 ต้นทุนด้านการดำเนินงานประมาณร้อยละ 15-20 ส่วนที่เหลือจะเป็นต้นทุนอื่นๆ อีกประมาณร้อยละ 20 และเนื่องจากราคาปลาทูน่านำเข้าจะเปลี่ยนแปลงตามภาวะการจับ ฤดูกาลจับ และอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งมักผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจของโลก ทำให้ต้นทุนด้านวัตถุดิบเป็นสิ่งที่มีความกระทบต่ออุตสาหกรรมมากที่สุด (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 1, 2549)

1.3 การนำเข้าของอุตสาหกรรมทูน่ากระป๋อง

ไทยนำเข้าปลาทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็งเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตทูน่ากระป๋องมากกว่าร้อยละ 80 โดยปลาทูน่าที่นำเข้าแบ่งออกเป็น 3 สายพันธุ์ ได้แก่ ปลาทูน่าครีบน้ำขาว (Albacore) ปลาทูน่าครีบลีเหลือง (Yellow Fin) และปลาทูน่าทองแถบ (Skipjack) ซึ่งวัตถุดิบส่วนใหญ่นำเข้าจากประเทศแถบมหาสมุทรแปซิฟิก รองลงมาคือประเทศแถบมหาสมุทรอินเดีย

ประเทศที่ไทยนำเข้าวัตถุดิบคือ ใต้หวัน วานดู มัลดีฟส์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เป็นต้น โดยมูลค่าการนำเข้าปลาทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็งจากประเทศ (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 1, 2549) แสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 มูลค่าการนำเข้าปลาทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็งจากต่างประเทศของไทย
ระหว่างปี พ.ศ.2547- พ.ศ.2549

(มูลค่า: ล้านบาทหรือล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ประเทศ	2547	2548	2549 (ม.ค.-มี.ค.)
ใต้หวัน	100.05	106.29	50.47
วานดู	91.47	92.25	45.83
มัลดีฟส์	26.19	39.11	20.13
ญี่ปุ่น	15.77	87.43	16.95
เกาหลีใต้	25.83	38.32	16.00
อื่นๆ	134.47	177.33	27.07
รวมทั้งหมด	590.297	721.446	208.654

ที่มา: (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 1, 2549 อ้างถึง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2549)

ในปี พ.ศ.2548 มีปริมาณนำเข้ารวม 729,732 ตัน มูลค่า 721.446 ล้านบาทหรือล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่วนช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม พ.ศ.2549 มีปริมาณการนำเข้ารวม 193,629 ตัน มูลค่ารวม 208.654 ล้านบาทหรือล้านเหรียญสหรัฐฯ แหล่งนำเข้าที่สำคัญของไทย คือประเทศ ใต้หวัน โดยนำเข้าช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม พ.ศ.2549 จากใต้หวัน ปริมาณ 47,286 ตัน มูลค่า 50.47 ล้านบาทหรือล้านเหรียญสหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.2 จากมูลค่าการนำเข้า รองลงมาคือ วานดู (ร้อยละ 22) มัลดีฟส์ (ร้อยละ 9.6) และ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 8.1) ตามลำดับ โดยนำเข้าปลาทูน่าสายพันธุ์ท้องแถบ (Skipjack) มากที่สุดและนำไปใช้ในการผลิตปลาทูน่ากระป๋องเกือบทั้งหมด (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 1, 2549)

2. กติกาทางการค้ากับออสเตรเลีย

2.1 มาตรการทางภาษี

สินค้าในหมวดนี้ในปัจจุบันออสเตรเลียเก็บภาษีขาเข้าที่ร้อยละ 5 และมีข้อตกลงให้คงภาษีไว้ที่ร้อยละ 5 ไปอีกสามปีคือตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 ถึง พ.ศ.2550 และจะลดภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี พ.ศ.2551 เป็นต้นไป โดยสินค้าทุนการป้องกันออสเตรเลียขอเป็นสินค้าที่ตัดออกจากระบบโควตาแล้ว และจะลดภาษีเหลือศูนย์ แต่ว่าออสเตรเลียขอเวลาติดตามคู่อีก 3 ปีเป็นพิเศษก่อน หลังจากระยะเวลา 3 ปีจึงจะลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 (จูน เจริญเสียง, 2547)

2.2 มาตรการที่มีใช้ภาษี

ก. กฎระเบียบทั่วไปในการนำเข้าอาหาร

ในการส่งสินค้าด้านอาหารไปออสเตรเลียจะต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของหน่วยงานของออสเตรเลียคือ Australian Quarantine and Inspection Service (AQIS) ซึ่งเป็นผู้ดูแลและตรวจสอบอาหารนำเข้า ให้เป็นไปตามมาตรฐานสินค้าอาหารด้านความปลอดภัย (Food Safety) โดยจะแบ่งสินค้าที่จะตรวจสอบเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่

1) กลุ่มอาหารที่มีความเสี่ยงสูง (Risk Category) ได้แก่ อาหารที่มีโอกาสจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้ง่ายหากผลิตไม่ได้มาตรฐาน ได้แก่ มะเขือเทศและผลิตภัณฑ์มะเขือเทศกระป๋องซึ่งเชื่อมโดยสารผสมตะกั่ว เนยแข็งอย่างเนอเน็ม เนื้อไก่สุกแช่เย็น/แช่แข็ง อบเชยแห้ง เนื้อมะพร้าวแห้ง กุ้งสุกแช่เย็น/แช่แข็ง ปลาฉลาม ปลาเค็มและทูน่า ทูน่ากระป๋อง ปลารมควันบรรจุห่อสุญญากาศ อาหารทะเลรวมมิตรแช่เย็น/แช่แข็ง หอยทั้งดิบและสุก เห็ดกระป๋อง พริกแห้ง ถั่วลิสงและผลิตภัณฑ์ถั่วลิสง เนื้อหมูสุกแช่เย็น/แช่แข็ง (รวมแฮม เบคอนและอื่นๆ) AQIS จะเก็บบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สามารถแยกได้ระหว่างผู้ผลิตที่ดีและผู้ผลิตที่ไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัย อาหารในกลุ่มนี้ที่นำเข้าจากผู้ผลิตรายใหม่เป็นครั้งแรกจะได้รับการตรวจหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ หากมีการนำเข้าติดต่อกัน 5 ครั้งโดยไม่มีปัญหา การตรวจสอบจะลดลงเหลือเพียง 1 ครั้งในทุกๆ 4 การส่งมอบสินค้า ถ้าการตรวจสอบดำเนินไปครบ 20 ครั้งและไม่มีปัญหา AQIS จะสุ่มตรวจ 1 ครั้งใน 20 การส่งมอบสินค้า

2) กลุ่มอาหารที่ต้องตรวจสอบดูแลใกล้ชิด (Active Surveillance Category) เป็นกลุ่มที่หน่วยงาน Australia New Zealand Food Authority (ANZFA) ต้องการสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมโดยอิงจากประวัติเดิมและเห็นว่าควรจะมีการตรวจสอบดูแลใกล้ชิดว่ามีการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการผลิต และบรรจุหีบห่อหรือไม่ และควรจะจัดอยู่ในกลุ่มความเสี่ยง หรือกลุ่มที่เลือกสุ่มตรวจต่อไป การตรวจสอบอาหารในกลุ่มนี้ AQIS จะตรวจสอบในอัตราร้อยละ 10 ของอาหารนำเข้าชนิดนั้นทั้งหมดจากประเทศนั้นๆ

3) กลุ่มอาหารที่เลือกสุ่มตรวจ (Random Surveillance Category) เป็นสินค้าที่ไม่อยู่ใน 2 กลุ่มแรก การตรวจสอบอยู่ในอัตราร้อยละ 5 ของการนำเข้าสินค้าชนิดนั้นทั้งหมดจากประเทศนั้นๆ อาหารที่อยู่ในกลุ่มที่ต้องตรวจสอบเหล่านี้หากไม่มีการปรับปรุงให้ได้มาตรฐานของออสเตรเลีย การนำเข้าจากผู้ผลิตที่มีประวัติไม่ดีจะไม่ผ่านการตรวจปล่อยจนกว่าจะได้รับหลักฐานยืนยันเป็นที่พอใจว่ามีการผลิตถูกต้องตามระเบียบของออสเตรเลีย การตรวจปล่อยสินค้าของ AQIS จะตรวจสอบตามหลักการด้าน Food Safety และการปิดฉลากซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ เป็นภาษาอังกฤษ, ระบุชื่อสินค้าอาหาร, ระบุชื่อผู้ผลิต/ผู้นำเข้า, ระบุประเทศผู้ผลิต, มีรหัส/หมายเลข Batch/lot ที่ผลิต, ระบุวันหมดอายุ, ระบุน้ำหนักสุทธิ, ระบุส่วนประกอบของอาหาร, ระบุค่าเตือน (ถ้าจำเป็นต้องมี)

รัฐบาลออสเตรเลียไม่บังคับให้ระบุคุณค่าทางโภชนาการ ยกเว้นมีการโฆษณาหรืออ้างอิงคุณค่าทางอาหารบนฉลาก และไม่อนุญาตให้มีการอ้างอิงคุณค่าในการบำบัดรักษาโรคบนฉลากสินค้าอาหาร

ข. กฎระเบียบในการนำเข้าทูน่ากระป๋อง

การนำเข้าทูน่ากระป๋องไปในออสเตรเลียนั้นไม่ต้องขออนุญาตนำเข้าถ้าไม่ได้ซบแป่งที่มีส่วนผสมของไข่ หรือนม/เนยเกินร้อยละ 10 แต่ต้องได้รับการตรวจปล่อยจาก AQIS ทุกๆ การส่งมอบสินค้า ซึ่งสินค้าต้องอยู่ในรูปพร้อมปรุง/บริโภค ซึ่งรวมถึงปลาหมึก (Cuttle) ที่ไม่ติดครีบ น้ำหนักไม่เกิน 450 กรัมต่อชิ้น เนื้อปลาไม่ติดหนัง เนื้อปลาติดหนังน้ำหนักไม่เกิน 450 กรัมต่อชิ้น ปลาทั้งตัวตัดหัว/ควักใส่น้ำหนักไม่เกิน 450 กรัมต่อตัว ปลาที่ตัดหัว/ควักได้ผสมเกลือและทำให้แห้งหรือรมควัน ปลาที่แปรรูปมากไปกว่านี้รวมถึงบรรจุกระป๋อง ซึ่งทูน่ากระป๋องนั้นออสเตรเลียได้กำหนดให้มีสาร Histamine ตกค้างได้ไม่เกิน 100 ppm นอกจากนี้สินค้าควรจะอยู่ใน

บรรจุกัมภ์ที่ง่ายต่อการตรวจสอบ AQIS มักตรวจปล่อยสินค้าที่มีเอกสารกำกับโดยชัดเจน ยกเว้น ปลาหมึกเกลือและปลาทำให้แห้งหรือรมควันซึ่งจะต้องตรวจตัวสินค้าด้วย

ก. มาตรการปกป้องพิเศษ หรือ (Special Safeguard Measures: SSG)

ตามความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย ได้ตกลงที่จะให้มีการใช้มาตรการปกป้องพิเศษ หรือ (Special Safeguard Measures: SSG) สำหรับสินค้าทุ่นำกระป๋อง พิกัดศุลกากร HS 160414 โดยหากมีการนำเข้าสินค้านี้เกินปริมาณที่กำหนด (trigger volume) ออสเตรเลียสามารถกลับไปขึ้นภาษีปกติที่ร้อยละ 5 ซึ่งทุ่นำกระป๋องของไทยถูกเก็บภาษีนำเข้าภายใต้ TAFTA ร้อยละ 2.5 และกำหนดปริมาณโควตาที่ส่งออกภายใต้มาตรการปกป้องพิเศษสำหรับ ปี พ.ศ.2549 ที่ 22,434.519 ตัน และจะลดภาษีนำเข้าเหลือร้อยละ 0 ในปี พ.ศ.2550

โครงสร้างอุตสาหกรรมทุ่นำกระป๋องในด้านการผลิต ด้านต้นทุน และด้านการนำเข้าทำให้ทราบว่า อุตสาหกรรมทุ่นำกระป๋องเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ เพื่อนำมาทำการผลิตกว่าร้อยละ 80 ภายหลังข้อตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ.2548 การนำเข้าก็ยังมีมูลค่าและสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากก่อนที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้อีกด้วย การใช้วัตถุดิบนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อการผลิตในอัตราสูงเช่นนี้ จะทำให้สินค้าทุ่นำกระป๋องได้แหล่งกำเนิดสินค้าเป็นสัญชาติใด การหาแหล่งกำเนิดของสินค้าทุ่นำกระป๋องภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย มีดังต่อไปนี้

3. การตรวจสอบแหล่งกำเนิดของสินค้าทุ่นำกระป๋อง

การที่สินค้าทุ่นำกระป๋องพิกัดศุลกากร HS 160414 จะได้รับแหล่งกำเนิดเป็นชาติใดนั้น มีกระบวนการหาแหล่งกำเนิด ตามลำดับดังนี้

3.1 จำแนกประเภทสินค้าทุ่นำกระป๋องที่จะหาแหล่งกำเนิดตาม Harmonized System ก็จะได้ว่าทุ่นำกระป๋องมีพิกัดศุลกากร HS 160414

3.2 หากหลักที่เหมาะสมกับสินค้าที่จำแนกได้ตามข้อ 3.1 สำหรับกรณีศึกษา นี้ ภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสำหรับทุ่นำกระป๋องคือการเปลี่ยน

พิกัด (Change of Tariff Classification) ให้นำกระทู้อึ่งที่ผ่านกระบวนการผลิตทั้งหมดในไทย มีการแปรสภาพที่เพียงพอ (Substantial Transformation) และมีการเปลี่ยนพิกัด (Change of Tariff Classification) สินค้า จากพิกัดศุลกากรของวัตถุดิบปลาทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็ง พิกัดศุลกากร HS 030349 ที่นำเข้ามา จนได้รับพิกัดศุลกากรใหม่เป็นทูน่ากระป๋อง พิกัดศุลกากร HS 160414 การแปรสภาพที่เพียงพอ นั้น เป็นการแปรสภาพการสินค้าที่มีได้ผ่านกระบวนการเพียงเล็กน้อย รายละเอียดของการผลิตแบบง่ายตามตารางผนวกที่ 1ก

3.3 ตรวจสอบสินค้าในการผลิตขั้นสุดท้ายว่าเป็นการผ่านกระบวนการแปรสภาพที่เพียงพอมิใช่การเพียงเล็กน้อยหรือเป็นการผ่านกระบวนการที่ไม่ทำให้ได้แหล่งกำเนิด โดยกระบวนการผลิตทูน่ากระป๋อง (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ อ่างถึงใน พจนานุกรม, 2547) มีดังนี้

3.3.1 การตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ (Raw Material) ก่อนการนำวัตถุดิบเข้าสู่กระบวนการผลิต ต้องมีการตรวจสอบคุณสมบัติทางกายภาพต่างๆ ของปลา คือ เหงือก ตา ผิวหนัง และความยืดหยุ่นของเนื้อปลา ต้องอยู่ในสภาพที่ดี ไม่มีลักษณะเสื่อมคุณภาพ

3.3.2 การละลายน้ำแข็ง (Thawing) ภายหลังจากการตรวจสอบคุณภาพ ปกติปลาทูน่าจะอยู่ในสภาพแช่แข็งที่อุณหภูมิ -20 องศาเซลเซียส จะถูกนำมาละลายน้ำแข็ง โดยใส่ปลาลงในบ่อพักแล้วเติมน้ำลงไปใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมง เพื่อเพิ่มอุณหภูมิในตัวปลาขึ้นเป็น 5 องศาเซลเซียส หากสูงกว่านี้จะทำให้เนื้อปลาเสื่อมสภาพจากการเข้าทำลายของจุลินทรีย์และเอนไซม์ต่างๆ

3.3.3 การตัดปลา (Butchering or Cutting) ปลาที่ผ่านกระบวนการละลายน้ำแข็งจะถูกล้างทำความสะอาด คัดเลือกและอวัยวะภายในอื่นๆ ออกและล้างด้วยน้ำ เพื่อลดปริมาณจุลินทรีย์ ซึ่งในขั้นตอนนี้จะสูญเสียน้ำหนักปลาประมาณร้อยละ 3-6

3.3.4 การนึ่งปลา (Pre-cooking) ปลาที่ผ่านการคัดเลือกและทำความสะอาดแล้ว จะถูกนำมานึ่งในหม้อนึ่งไอน้ำ (Retort) ที่อุณหภูมิประมาณ 95 องศาเซลเซียส ที่ความดันประมาณ 1-2 บาร์ เป็นเวลา 60-90 นาที ขึ้นอยู่กับขนาดและชนิดของปลา การนึ่งปลาเพื่อให้หนังและกระดูกปลาแยกออกจากเนื้อปลา และทำให้เนื้อนุ่มออกง่าย และเป็นการเพิ่มความเหนียวและการตกตะกอนของโปรตีนอีกด้วย ภาชนะหรือเครื่องที่ใช้นึ่งปลาบางส่วนต้องนำเข้าจากต่างประเทศ

และนำมาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับการผลิตของโรงงานนั้นๆ เช่น หม้อนึ่งความดัน และ สายพานลำเลียง

3.3.5 การลดอุณหภูมิ (Cooling) ปลาที่ผ่านการนึ่งด้วยไอน้ำเรียบร้อยแล้ว จะถูกนำไปยังห้องพักปลา และฉีดพ่นน้ำลงไปบนตัวปลา เพื่อลดอุณหภูมิตัวปลาให้ต่ำลงจนเท่ากับห้องอุณหภูมิห้อง เพื่อป้องกันการเกิดการ Overcooking ในขั้นตอนนี้น้ำจะระเหยเป็นไอ ทำให้น้ำหนักของปลาลดลง ไขมันและน้ำมันในตัวปลาจะมารวมกันอยู่ที่บริเวณชั้นผิวหนังปลา

3.3.6 การชุบปลา (Cleaning) ปลาที่ผ่านการนึ่งและลดอุณหภูมิลงแล้วจะถูกนำมาชุบน้ำ แช่หัวปลา กระดูกและก้างออกเหลือเพียงเนื้อปลาที่สะอาดและพร้อมจะบรรจุกระป๋องในขั้นตอนต่อไป

3.3.7 การบรรจุ (Canning) ขั้นตอนการบรรจุเนื้อปลาลงในกระป๋องขนาดต่างๆ อาจใช้เครื่องจักรหรือมือ จากนั้นอาจเติมน้ำมันพืช น้ำเกลือ ซอสมะเขือเทศหรือซอสปรุงรสอื่นๆ ลงไป เพื่อถนอมคุณภาพเนื้อปลาและตรงกับความต้องการของลูกค้า

3.3.8 การไล่อากาศและปิดผนึก (Exhausting and Streaming) กระป๋องที่ผ่านการบรรจุเรียบร้อยแล้วจะถูกวางบนสายพานเพื่อผ่านไบนราง ซึ่งมีการพ่นไอน้ำบนช่องว่างเหนือกระป๋อง เพื่อไล่อากาศออกก่อนการปิดผนึก เมื่อไอน้ำเกิดการควบแน่นจะเกิดเป็นสุญญากาศขึ้นภายในกระป๋อง

3.3.9 การนึ่งฆ่าเชื้อ (Retorting) ภายหลังจากปิดผนึก จะนำไปทูลูกกระป๋องผ่านการนึ่งเพื่อทำลายจุลินทรีย์ที่เป็นที่เป็นพาหะนำโรคและเชื้ออื่นๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหาย การทำลายจุลินทรีย์นี้ไม่ใช่เป็นการทำลายจุลินทรีย์ที่มีอยู่ (Absolute Sterilization) เพราะความร้อนในระดับนั้นจะทำให้อาหารสูญเสียลักษณะทางกายภาพที่ดี เช่น กลิ่น รสชาติ ลักษณะเนื้อ และคุณค่าทางอาหารไปมาก การฆ่าเชื้อจึงเป็นแบบทางการค้า (Commercial Sterilization) ซึ่งเป็นการใช้ความร้อนในการหยุดยั้งจุลินทรีย์พวกที่ก่อให้เกิดโรคและพวกที่ทำให้เกิดการเสื่อมคุณภาพของโปรตีน

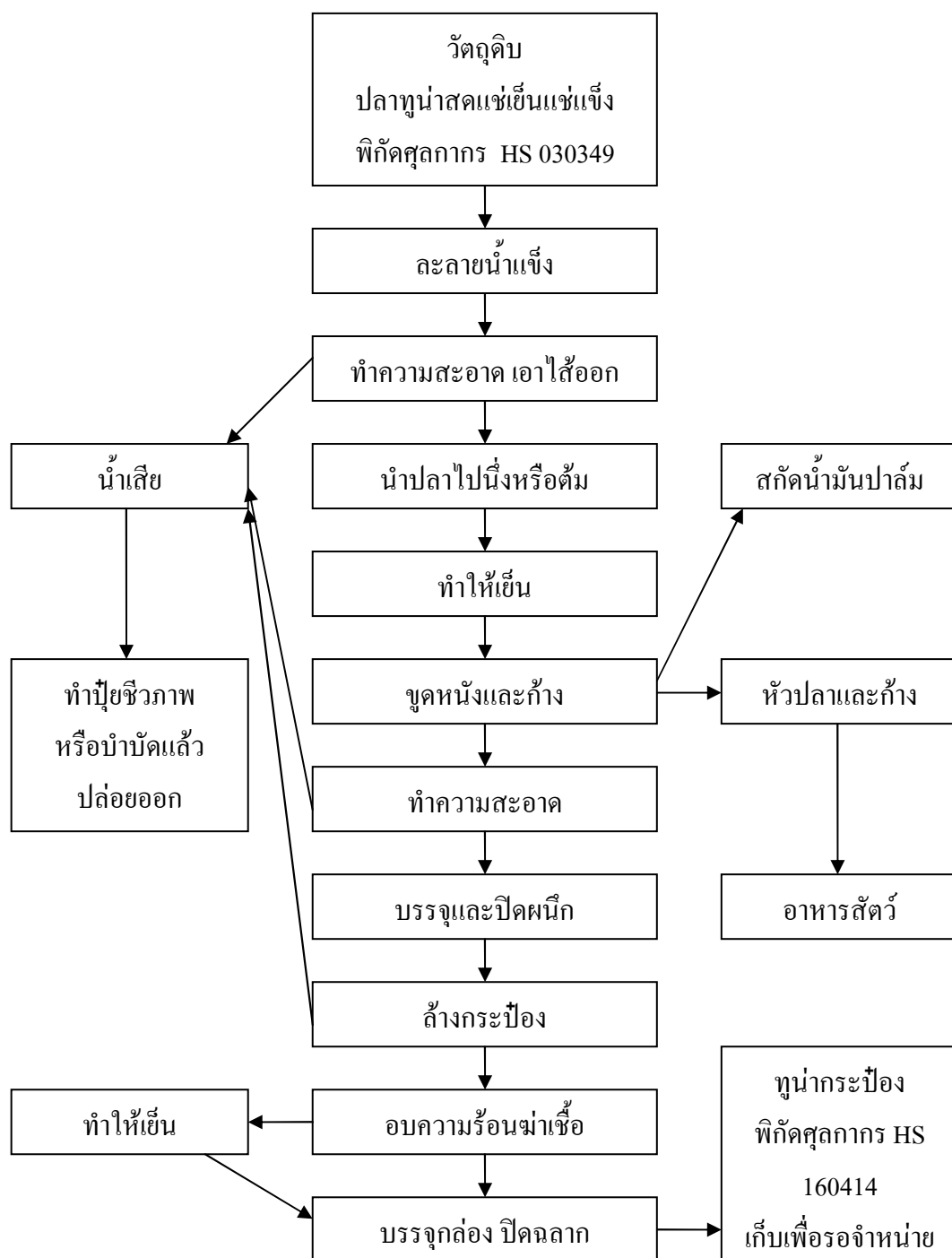
3.3.10 การลดอุณหภูมิของลูกกระป๋องในขั้นสุดท้าย (Final Cooling) หลังจากนึ่งฆ่าเชื้อแล้วต้องลดอุณหภูมิของลูกกระป๋องโดยเร็ว เพื่อป้องกันความร้อนที่สะสมทำให้เนื้อปลาเปื่อย

ยุ่ย และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพต่างๆ รวมทั้งป้องกันจุลินทรีย์พวกที่เติบโตในอุณหภูมิสูง ที่หลงเหลือจากการทำลายด้วยความร้อน ในช่วงการลดอุณหภูมิจะเกิดภาวะสุญญากาศขึ้นภายใน กระป๋อง น้ำที่ใช้ในการลดอุณหภูมิต้องใช้น้ำสะอาดปราศจากแบคทีเรีย โดยทั่วไปจะมีการเติม คลอรีนประมาณ 5 ส่วนในล้านส่วน (5ppm.) และทำการลดอุณหภูมิลงเหลือประมาณ 35-40 องศา เซลเซียส เพื่อทำให้ความร้อนที่เหลืออยู่ทำให้กระป๋องแห้งได้เอง เพื่อป้องกันการเกิดสนิมได้ง่าย หรืออาจใช้พัดลมเป่าที่ด้านนอกกระป๋อง เพื่อให้กระป๋องแห้งเร็วขึ้น

3.3.11 การปิดฉลากและการบรรจุกล่อง (Labeling and Packaging) หลังจากทูลนำ กระป๋องผ่านขั้นตอนการลดอุณหภูมิจนเท่ากับอุณหภูมิห้อง เมื่อแห้งสนิทดีแล้วจะถูกลำมาปิด ฉลาก และบรรจุในกล่องกระดาษเพื่อทำการเก็บรักษาและขนส่งต่อไป

3.4 ถ้าผู้ประกอบการทำการผลิตตามขั้นตอนข้างต้นนี้แล้ว สินค้าทูลนำกระป๋อง พิกัด ศุลกากร 160414 ถือว่าได้รับแหล่งกำเนิดสัญชาติไทย เมื่อแสดงเอกสารรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า แล้วจะได้รับสิทธิพิเศษในการลดภาษีตามข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

จากขั้นตอนการผลิตข้างต้น สามารถจัดเป็นแผนภาพได้ตามภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 กระบวนการผลิตทูน่ากระป๋อง

ที่มา: (พจนีย์ ประสิทธิ์เกตุ, 2547 อ้างถึง กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, 2546)

4 ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ที่มีต่อสินค้าทุนำกระป๋องนั้นมี พิกัดศุลกากร HS 160414 นั้น มีดังนี้

4.1 ผลต่อผู้ประกอบการ

จากการสอบถามบริษัทสงขลาแคนนิ่ง จำกัด (มหาชน) ผู้ผลิตทุนำกระป๋องส่งออก ภายใต้ตราสัญลักษณ์สินค้าซีเล็คทูน่า เกี่ยวกับเรื่องผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ที่มีต่อสินค้าทุนำกระป๋องคือ

4.1.1 ผลต่อการนำเข้าวัตถุดิบการผลิต สัตว์ส่วนวัตถุดิบการผลิต นั้นไม่มีปัญหาเนื่องจากความรัดกุมในขั้นตอนการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี กล่าวคือ ได้ทำการตกลงให้ทุนำกระป๋องได้แหล่งกำเนิดสินค้าเป็นสัญชาติไทยก็ต่อเมื่อมีการผลิตแปรรูปที่เพียงพอและมีการเปลี่ยนแปลงพิกัดศุลกากร จากพิกัดศุลกากรของวัตถุดิบซึ่งนำเข้ามาผลิต (ทูน่าสดแช่เย็นแช่แข็ง พิกัดศุลกากร HS 030349) เป็นพิกัดศุลกากรสินค้าส่งออก (ทุนำกระป๋อง พิกัดศุลกากร HS 160414)

4.1.2 ผลต่อกระบวนการแปรรูปสินค้า คือผู้ประกอบการจะต้องตรวจสอบขั้นตอนการผลิตอย่างเข้มงวดเพื่อให้เข้าข่ายการแปรรูปอย่างง่ายซึ่งจะทำให้ทุนำกระป๋องไม่ได้รับแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นสัญชาติไทย และทางกระทรวงพาณิชย์ได้แนะนำให้ทางบริษัทแนบรายละเอียดวัสดุนำเข้าที่ใช้ในการผลิตพร้อมใบรับรองและรายละเอียดต้นทุนการผลิตสินค้าซึ่งขอได้ที่กรมการค้าต่างประเทศ เพื่อการตรวจสอบการแปรรูปอย่างเพียงพอ

4.1.3 ผลต่อขั้นตอนการส่งออกคือ ผู้ประกอบการต้องดำเนินการขอเอกสารหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (C/O) โดยเตรียมเอกสารดังนี้ ใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading – B/L) หรือใบรับส่งสินค้าทางอากาศ หรือเอกสารแสดงการขนส่งสินค้าอื่นๆ โดยสำเนาเอกสารให้ผู้มีอำนาจลงนามประทับตราสำคัญของบริษัทในสำเนาเอกสารใบรับรองความถูกต้อง โดยก่อนที่จะมีความตกลง TAFTA นั้นบริษัทสงขลาแคนนิ่ง จำกัด (มหาชน) ได้ทำการขอตรวจสอบและรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อส่งออกไปประเทศอื่นอยู่แล้ว และเมื่อมีความตกลง TAFTA ขึ้น ทางบริษัท

จึงมาทำการตรวจสอบและรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อส่งออกไปยังออสเตรเลียและขอรับสิทธิพิเศษทางด้านภาษี ซึ่งขั้นตอนการตรวจสอบแหล่งกำเนิดนั้นทางบริษัทไม่ถือว่ามีความยุ่งยากเพิ่มเติม

4.2 ผลต่อมูลค่าการส่งออก

การพยากรณ์มูลค่าการส่งออกทุนำกระป๋องพิกัดศุลกากร HS160414 ของไทยไปออสเตรเลียในปี พ.ศ. 2548-2549 เป็นการพยากรณ์เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าการส่งออกที่เกิดขึ้นจริง (actual) ซึ่งเป็นช่วงที่มีการบังคับใช้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียแล้ว กับข้อมูลที่เกิดจากการพยากรณ์ (trend) โดยพยากรณ์จากมูลค่าการส่งออกซึ่งอยู่ในช่วงที่ยังไม่มีการบังคับใช้ข้อตกลงดังกล่าว นั่นคือ มูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ. 2545-2547

4.2.1 ผลการพยากรณ์มูลค่าการส่งออกทุนำกระป๋องของไทยไปออสเตรเลีย

การพยากรณ์มูลค่าการส่งออกทุนำกระป๋องในปี พ.ศ. 2548-2549 ใช้แบบจำลองที่ได้จากการพยากรณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์แนวโน้ม

$$V = 4.411552 + 0.06054T$$

$$(11.99977) \quad (3.494288)^{***}$$

ตัวเลขในวงเล็บ คือ t-Statistic ของสัมประสิทธิ์

*** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

จากสมการ แสดงให้เห็นว่าเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป แนวโน้มมูลค่าการส่งออกทุนำกระป๋องเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีละ 0.06054 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ดังนั้นจึงสามารถพยากรณ์มูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ. 2548 และในปี พ.ศ. 2549 ได้ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 มูลค่าการส่งออกพิกัด HS 160414 ของไทยไปยังออสเตรเลีย
ปี พ.ศ.2545 – พ.ศ.2549

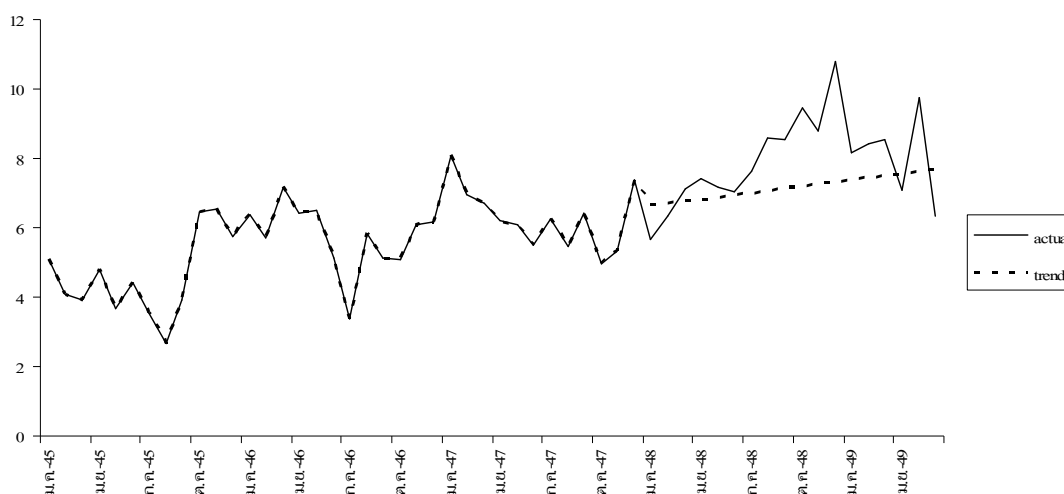
(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹)

	2545	2546	2547	2548	2549		
เดือน	actual ¹	actual ¹	actual ¹	trend ²	actual ¹	trend ²	actual ¹
มกราคม	5.102	6.381	8.101	6.651	5.678	7.378	8.164
กุมภาพันธ์	4.068	5.705	6.968	6.712	6.339	7.438	8.411
มีนาคม	3.926	7.187	6.72	6.772	7.114	7.499	8.554
เมษายน	4.798	6.409	6.218	6.833	7.433	7.559	7.099
พฤษภาคม	3.671	6.498	6.08	6.893	7.183	7.620	9.759
มิถุนายน	4.419	5.111	5.496	6.954	7.042	7.680	6.328
กรกฎาคม	3.557	3.393	6.24	7.014	7.612		
สิงหาคม	2.647	5.834	5.459	7.075	8.581		
กันยายน	3.925	5.109	6.405	7.135	8.552		
ตุลาคม	6.463	5.063	4.951	7.196	9.442		
พฤศจิกายน	6.535	6.087	5.321	7.256	8.782		
ธันวาคม	5.762	6.158	7.373	7.317	10.802		

ที่มา : ¹ World Trade Atlas, ²จากการคำนวณ

จากตารางที่ 4.3 นำมาแสดงเป็นภาพแนวโน้มการส่งออกภายหลังจากความตกลง TAFTA มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ.2548 เปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกจริง ได้ดังภาพที่ 4.2

(หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ภาพที่ 4.2 มูลค่าการส่งออกทุ่นกระป๋อง พิกัดศุลกากร HS 160414 ปี พ.ศ.2545 –ปี พ.ศ.2549

จากตารางมูลค่าการส่งออกและภาพแสดงแนวโน้มการส่งออกแสดงให้เห็นผลการส่งออกจริงเมื่อเปรียบเทียบกับแนวโน้มการส่งออกจากการคำนวณนั้น หลังจากที่ยกเลิก TAFTA มีผลบังคับใช้การส่งออกจริงมีค่าสูงกว่าแนวโน้มการส่งออก แสดงว่าผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าก็ได้เป็นอุปสรรคในการส่งออกจึงมิได้ทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง

การส่งออกทุ่นกระป๋องมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากออสเตรเลียผลิตทุ่นกระป๋องปริมาณไม่มากนัก ซึ่งในส่วนที่ผลิตได้ก็บริโภคในประเทศแบบไม่ได้แปรรูปร้อยละ 70 ส่วนอีกร้อยละ 30 ก็จะนำไปแช่แข็ง หรือทำเป็นทุ่นกระป๋อง ดังนั้นผลผลิตทุ่นกระป๋องจึงมีปริมาณไม่มาก (จูน เจริญเสียง, 2547) จึงมีการนำเข้าจากไทยเพื่อบริโภค หลังจากที่ยกเลิก TAFTA มีผลบังคับใช้มูลค่าการส่งออกของไทยไปออสเตรเลียก็ยังเพิ่มขึ้นอยู่

สิ่งทอ

1. โครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทย

1.1 การผลิต

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจัดเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจไทย มีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 16.6 ของภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดของไทย โดยการผลิตเครื่องนุ่งห่มก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงสุด รองลงมาคือ การทอผ้า การปั่นฝ้ายและเส้นใยประดิษฐ์ การพิมพ์สิ่งทอสิ่งถัก (ชโยดม สรรพศรี, 2547) ปริมาณการผลิตโดยรวมของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยในปี พ.ศ.2548 มีทั้งสิ้น 3.14 ล้านตัน แบ่งเป็นการผลิตในอุตสาหกรรมเส้นใย 0.90 ล้านตัน อุตสาหกรรมปั่นด้าย 1.01 ล้านตัน อุตสาหกรรมทอผ้าและถักผ้า 0.75 ล้านตัน และอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม 0.48 ล้านตัน ดังแสดงในตารางที่ 4.4 (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549)

ตารางที่ 4.4 สัดส่วนการผลิตในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในปี พ.ศ.2548

อุตสาหกรรม	ปริมาณการผลิต (1,000 ตัน)
อุตสาหกรรมเส้นใย (man-made fiber)	901.1
อุตสาหกรรมปั่นด้าย (spinning)	1,012.9
อุตสาหกรรมทอผ้าและถักผ้า (Weaving and knitting)	745.5
อุตสาหกรรมฟอกย้อม พิมพ์และแต่งสำเร็จ (Dyeing and printing)	-
อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม (Clothing)	477.6
รวมทั้งหมด	3,137.1

ที่มา: (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549) อ้างถึง กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2549)

สำหรับการผลิตเส้นใยสิ่งทอของไทยในช่วงเดือนพฤษภาคมของปี พ.ศ.2549 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดือนเมษายนร้อยละ 10.3 ในขณะที่การผลิตผ้าผืนและเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน โดยปรับตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 26.7 และ 25.9 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากความต้องการบริโภคภายในประเทศมีสูงขึ้น (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549)

1.2 โรงงานและการจ้างงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจัดเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการจ้างงานสูงที่สุด จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยในปี 2548 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,063,990 คน ลดลงจากปี 2547 ซึ่งมี 1,076,620 คน ร้อยละ 1.1 โดยโรงงานเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีแรงงานมากที่สุดจำนวน 825,650 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.6 ของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มทั้งหมด รองลงมาได้แก่ โรงงานทอผ้าและถักผ้า มีจำนวน 116,040 คน สัดส่วนร้อยละ 10.9 สำหรับจำนวนโรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของไทยในปี 2548 มีทั้งสิ้น 4,440 โรง แบ่งเป็นโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจำนวน 2,541 โรง สัดส่วนร้อยละ 57.2 ของจำนวนโรงงานทั้งหมดในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองลงมาได้แก่ โรงงานทอผ้าและถักผ้า มีจำนวน 1,320 โรงงาน สัดส่วนร้อยละ 29.7 (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549) ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนโรงงานและแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มปี พ.ศ.2548

อุตสาหกรรม	จำนวนแรงงาน (คน)	จำนวนโรงงาน (โรง)
อุตสาหกรรมเส้นใย (man-made fiber)	14,430	17
อุตสาหกรรมปั่นด้าย (spinning)	61,100	153
อุตสาหกรรมทอผ้าและถักผ้า (Weaving and knitting)	116,040	1,320
อุตสาหกรรมฟอกย้อม พิมพ์และแต่งสำเร็จ (Dyeing and printing)	46,770	409
อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม (Clothing)	825,650	2,541
รวมทั้งหมด	1,063,990	4,440

ที่มา: (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549) อ้างถึง กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2549)

1.3 การนำเข้าวัตถุดิบของอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

สินค้าที่ไทยนำเข้าในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2549 (มกราคม-มิถุนายน) ส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ได้แก่ สิ่งทอ (ผ้าผืน เส้นใย เส้นด้าย) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 94.3 ของมูลค่าการนำเข้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มโดยรวมของไทย โดยมีมูลค่านำเข้ารวมทั้งสิ้น 1,444.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยนำเข้าผ้าผืนมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 673.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สัดส่วนร้อยละ 46.6 ของมูลค่านำเข้าสิ่งทอ รองลงมาคือ เส้นใยใช้ในการทอ เส้นด้าย และสิ่งทออื่น ๆ มูลค่า 345.3 221.4 และ 121.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สัดส่วนร้อยละ 23.9 15.3 และ 8.4 ตามลำดับ (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549) ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ประเภทสินค้าสิ่งทอที่ไทยนำเข้าปี พ.ศ.2546-พ.ศ.2549

(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

สินค้า	อัตราขยายตัว							
	2546	2547	2548	2548*	2549*	49/48		
				ม.ค.-มิ.ย.	ม.ค.-มิ.ย.	47/46	48/47	ม.ค.-มิ.ย.
ผ้าผืน	957.3	1,216.2	1,339.4	664.3	673.3	6.9	8.5	-22.9
เส้นใยใช้ในการทอ	655.2	700.6	760.1	447.6	345.3	18.3	0.6	-2.7
ด้ายทอผ้า และด้ายเส้นเล็ก	369.2	436.6	439.1	227.5	221.4	27.0	10.1	1.4
สิ่งทออื่นๆ	285.8	202.2	242.0	122.3	121.6	-29.3	19.7	-0.6
รวม	2,403.3	2,702.4	2,928.9	1,518.7	1,444.6	12.4	8.4	-4.9

หมายเหตุ: * เพื่อแสดงมูลค่าสินค้านำเข้าในช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2548 และ พ.ศ.2549

ที่มา : (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549 อ้างถึง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2549)

โดยแหล่งนำเข้าสินค้าสิ่งทอ (ผ้าผืน เส้นด้าย เส้นใย) ที่ใช้เป็นวัตถุดิบการผลิตที่สำคัญของไทยในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2549 (มกราคม-มิถุนายน) ไทยนำเข้าจาก จีน ไต้หวัน และสหรัฐ โดยมีมูลค่า 308.2 และ 160.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของ 2548 ร้อยละ 7.3 และ 9.6 ขณะที่การนำเข้าสินค้าสิ่งทอจากสหรัฐ มีมูลค่า 126.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากระยะเดียวกันของ 2548 ร้อยละ 37 (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549) ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แหล่งนำเข้าวัตถุดิบสิ่งทอที่ไทยนำเข้า ปี พ.ศ.2546-พ.ศ.2549

(มูลค่า: ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

แหล่งนำเข้า	2546	2547	2548	2548* ม.ค.-มิ.ย.	2549* ม.ค.-มิ.ย.
1. จีน	486.8	491.2	587.9	287.1	308.2
2. ไต้หวัน	296.9	318.2	300.2	146.2	160.2
3. สหรัฐอเมริกา	218.9	239.4	283.3	202.4	126.6
4. ญี่ปุ่น	220.5	243.5	268.7	137.0	122.7
5. สหภาพยุโรป	172.1	210.5	222.0	120.0	126.2
6. เกาหลีใต้	142.1	139.4	115.3	63.3	53.4
7. ออสเตรเลีย	141.4	162.8	154.5	65.6	76.7
8.ฮ่องกง	112.9	141.3	143.4	73.1	67.9
9. อินโดนีเซีย	78.6	87.3	95.0	47.9	46.4
10. อื่นๆ	324.3	405.6	465.2	246.9	203.0
รวม	2,195.0	2,439.2	2,635.5	1,389.5	1,290.9

หมายเหตุ: * เพื่อแสดงมูลค่าสินค้านำเข้าในช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ.2548 และ พ.ศ.2549

ที่มา : (กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7, 2549 อ้างถึง ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2549)

จากโครงสร้างอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในการผลิต ด้านต้นทุน และด้านการนำเข้าทำให้ทราบว่า อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อนำมาทำการผลิตกว่าร้อยละ 85 ภายหลังข้อตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียมีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ.2548 การนำเข้าก็ยังมีมูลค่าและสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากก่อนที่ข้อตกลงมีผลบังคับใช้อีกด้วย การใช้วัตถุดิบนำเข้าจากต่างประเทศเพื่อการผลิตในอัตราสูงเช่นนี้ จะทำให้สินค้าสิ่งทอได้แหล่งกำเนิดสินค้าเป็นสัญชาติใด การหาแหล่งกำเนิดของสินค้าสิ่งทอภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย มีดังต่อไปนี้

2. การตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้าสิ่งทอ

การหาแหล่งกำเนิดสินค้าของสิ่งทอ พิกัดศุลกากร HS 6105 มีกระบวนการหาแหล่งกำเนิดสินค้าตามลำดับดังนี้

2.1 จำแนกประเภทสินค้าสิ่งทอที่จะหาแหล่งกำเนิดตาม Harmonized System ก็จะได้ว่า เชื้อของบุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบนิตหรือโครเชต์ มีพิกัดศุลกากร HS 6105

2.2 หากหลักที่เหมาะสมกับสินค้าที่จำแนกได้ตามข้อ 2.1 สำหรับกรณีศึกษา นี้ ภายใต้ ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสำหรับสิ่งทอมีพิกัดศุลกากร HS 6105 คือ กฎการกำหนดให้มูลค่าของวัตถุดิบที่จะนำมาผลิตสิ่งทอ ที่ไม่ได้มีแหล่งกำเนิดในไทย หรือออสเตรเลีย แต่ผลิตในประเทศกำลังพัฒนาสามารถนำใช้ร่วมกับวัตถุดิบในไทยได้ เพื่อใช้ สำหรับการคำนวณสัดส่วนวัตถุดิบ (RVC) สำหรับสินค้าสิ่งทอ ส่วนรายละเอียดของสูตรคำนวณค่า RVC และ รายชื่อของประเทศกำลังพัฒนาที่ทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะใช้ระบุอยู่ในภาคผนวก อย่างไรก็ตาม รายชื่อดังกล่าวจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต โดยพิจารณาจากการพัฒนาของประเทศ ตามหลักสากล ซึ่งจะมีการพิจารณาในเรื่องนี้ภายใต้คณะกรรมการว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีการ จัดตั้งขึ้นภายใต้ความตกลงฯ ฉบับนี้ ทั้งนี้ ข้อกำหนดสำหรับสินค้าสิ่งทอ จะมีระยะเวลา 20 ปี นับ จากวันที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ การกำหนดมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ภายในไทยหรือออสเตรเลีย (Regional Value Content: RVC) ภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียนี้ ไทยและ ออสเตรเลียได้ตกลงมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไม่ต่ำกว่าร้อยละ 55 โดยสามารถนำมูลค่าของ วัตถุดิบจากประเทศทั้งสองมารวมกัน

2.3 ถ้าผู้ประกอบการทำการผลิตตามขั้นตอนข้างต้นนี้แล้ว สินค้าสิ่งทอ พิกัดศุลกากร HS 6105 ถือว่าได้รับแหล่งกำเนิดสัญชาติไทย เมื่อแสดงเอกสารรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าแล้วจะได้รับ สิทธิพิเศษในการลดภาษีตามข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

3. ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

จากการสอบถามบริษัทนันทยางการ์เมนต์ (บจก.) ผู้ผลิตสินค้าสิ่งทอส่งออก เกี่ยวกับเรื่องผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ที่มีต่อสินค้าสิ่งทอประเภทเชิ้ตของบุรุษหรือเด็กชาย ถักแบบนิตหรือโครเชต์ พิกัดศุลกากร HS 6105 คือ

3.1 ผลต่อผู้ประกอบการ

3.1.1 ผลต่อการนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตคือ เช่น เส้นใยฝ้าย เส้นใยสังเคราะห์ เป็นต้น ทางบริษัทนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อทำการผลิตลดลงประมาณร้อยละ 40 เมื่อเทียบกับปีก่อน (พ.ศ.2547) เนื่องจากการขยายตลาดในประเทศออสเตรเลียนั้นมีแนวโน้มลดลง

3.1.2 ผลต่อกระบวนการผลิต ทางบริษัทจะมีการพัฒนาและปรับตัว โดยจะเสาะหาวัสดุใหม่ๆ ที่จะนำมาทดแทนวัตถุดิบที่ต้องนำเข้า แต่ ณ ขณะนี้ก็ยังอยู่ในขั้นตอนการปรับตัวอยู่ และเพื่อรักษาผลประโยชน์ของบริษัท ทางบริษัทจึงต้องลดปริมาณการผลิตสินค้าในพิกัดศุลกากร 6105

3.1.3 ผลต่อขั้นตอนการส่งออกสินค้า ทางบริษัทได้ให้ข้อมูลว่าทางกระทรวงพาณิชย์ให้คำแนะนำกับทางบริษัทในการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้าว่า ผู้ประกอบการจะต้องเตรียมข้อมูลเอกสารทางบัญชีให้พร้อมที่สุด เนื่องจากจะต้องยืนยันว่าสัดส่วนการใช้วัสดุในประเทศถึงตามเกณฑ์ที่กำหนดในความตกลงร้อยละ 55 และข้อมูลการผลิตที่ผู้ส่งออกจะต้องเตรียมให้พร้อม ได้แก่ มูลค่ารวมของวัสดุนำเข้าไม่ว่าจะนำเข้าเองหรือซื้อจากผู้นำเข้า มูลค่ารวมของวัสดุที่ผลิตจากโรงงานในประเทศ และที่นำเข้าจากประเทศออสเตรเลีย ต้นทุนการผลิตอื่นๆ เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าแรงงาน ต้นทุนเงินกู้ยืม (ดอกเบี้ย) เป็นต้น ค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าไปยังท่าหรือพรมแดนที่จะส่งออก ค่าไรต่อหน่วยที่ผลิต ข้อมูลทั้งหมดนี้เป็นข้อมูลหลักเบื้องต้นที่ผู้ส่งออกจะต้องให้แก่กรมการค้าต่างประเทศ เพื่อใช้ในการคำนวณว่าสินค้าส่งออกดังกล่าวผลิตได้ถูกต้องตามข้อกำหนดสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในภูมิภาค

3.2 ผลต่อมูลค่าการส่งออก

การพยากรณ์มูลค่าการส่งออกสิ่งทอพิกัดศุลกากร HS 6105 ของไทยไปออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. 2548-2549 เป็นการพยากรณ์เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าการส่งออกที่เกิดขึ้นจริง (actual) ซึ่งเป็นช่วงที่มีการบังคับใช้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย แล้ว กับข้อมูลที่เกิดจากการพยากรณ์ (trend) โดยพยากรณ์จากมูลค่าการส่งออกซึ่งอยู่ในช่วงที่ยังไม่มีการบังคับใช้ข้อตกลงดังกล่าว นั่นคือ มูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ. 2545-2547

3.2.1 ผลการพยากรณ์มูลค่าการส่งออกสิ่งทอของไทยไปออสเตรเลีย

การพยากรณ์มูลค่าการส่งออกสิ่งทอในปี พ.ศ. 2548-2549 ใช้แบบจำลองที่ได้จากการพยากรณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์แนวโน้ม

$$V = 0.064568 + 0.001345T$$

$$(4.899395) \quad (2.164822)^{**}$$

ตัวเลขในวงเล็บ คือ t-Statistic ของสัมประสิทธิ์

** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากสมการ แสดงให้เห็นว่าเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป แนวโน้มมูลค่าการส่งออก ทุนำกระป๋องเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นปีละ 0.001345 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ดังนั้นจึงสามารถพยากรณ์มูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ. 2548 และในปี พ.ศ. 2549 ได้ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 มูลค่าการส่งออกสิ่งทอ พิกัดศุลกากร HS 6105 ของไทยไปยังออสเตรเลีย
ปี พ.ศ.2545 – พ.ศ.2549

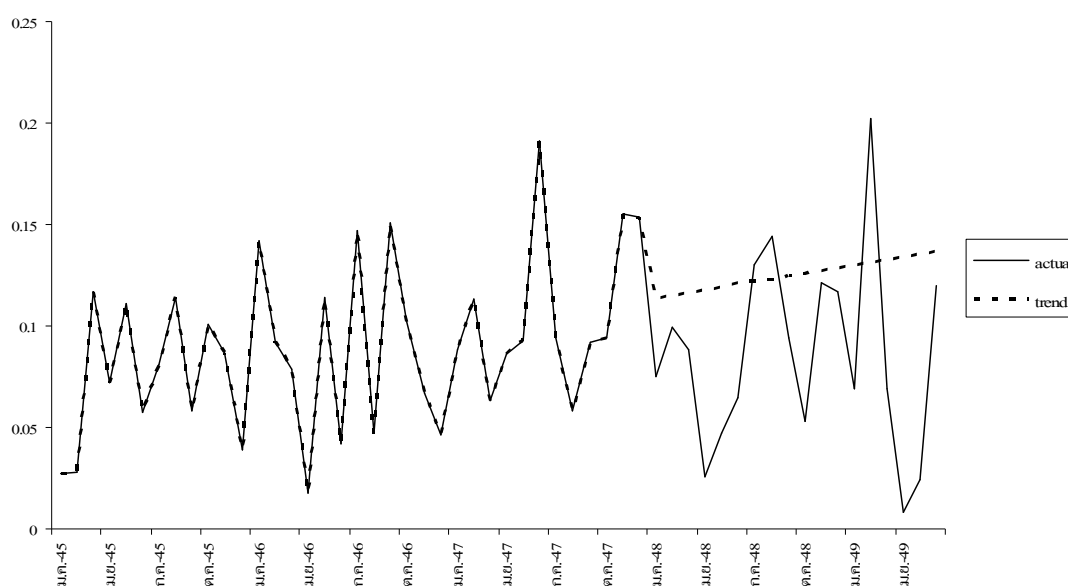
(มูลค่า: ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

	2545	2546	2547	2548	2549		
เดือน	actual ¹	actual ¹	actual ¹	trend ²	actual ¹	trend ²	actual ¹
มกราคม	0.027	0.142	0.088	0.114	0.075	0.130	0.069
กุมภาพันธ์	0.028	0.092	0.113	0.115	0.099	0.131	0.202
มีนาคม	0.117	0.079	0.063	0.117	0.088	0.133	0.069
เมษายน	0.072	0.018	0.086	0.118	0.026	0.134	0.008
พฤษภาคม	0.111	0.114	0.093	0.119	0.047	0.135	0.024
มิถุนายน	0.057	0.042	0.191	0.121	0.065	0.137	0.120
กรกฎาคม	0.081	0.147	0.094	0.122	0.130		
สิงหาคม	0.114	0.047	0.058	0.123	0.144		
กันยายน	0.058	0.151	0.092	0.125	0.094		
ตุลาคม	0.101	0.102	0.094	0.126	0.053		
พฤศจิกายน	0.087	0.067	0.155	0.127	0.121		
ธันวาคม	0.039	0.046	0.154	0.129	0.117		

ที่มา: ¹World Trade Atlas, ²จากการคำนวณ

จากตารางที่ 4.8 นำมาแสดงเป็นภาพแนวโน้มการส่งออกภายหลังจากความตกลง TAFTA มีผลบังคับใช้ในปี พ.ศ.2548 เปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกจริง ได้ดังภาพที่ 4.3

(หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ภาพที่ 4.3 มูลค่าการส่งออกสิ่งทอ พิกัดศุลกากร HS 6105 ปี พ.ศ.2545 –ปี พ.ศ.2549

จากตารางมูลค่าการส่งออกและภาพแสดงแนวโน้มการส่งออกแสดงให้เห็นผลการส่งออกจริงเมื่อเปรียบเทียบกับแนวโน้มการส่งออกจากการคำนวณนั้น หลังจากที่ใช้ข้อมูล TAFTA มีผลบังคับใช้การส่งออกจริงมีค่าต่ำกว่าแนวโน้มการส่งออก แสดงว่าผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกจึงทำให้มูลค่าการส่งออกลดลง

จากภาพที่ 4.3 เห็นว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าสิ่งทอพิกัดศุลกากร HS 6105 มีความผันผวนของมูลค่าการส่งออกแต่ละเดือนเป็นอย่างมาก ความไม่คงที่สม่ำเสมอของมูลค่าการส่งออกนั้น มีสาเหตุจากการที่มีผู้ประกอบการไทยน้อยรายสามารถเข้าไปทำตลาดในออสเตรเลีย เพราะมีต้นทุนค่าการตลาดสูง ในขณะที่ตลาดมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับตลาดในสหรัฐอเมริกา หรือสหภาพยุโรป ทำให้ปริมาณการสั่งซื้อแบบต่ำ เช่น คำสั่งซื้อจากสหรัฐอเมริกาในแต่ละครั้งอาจจะมีประมาณ 10,000-100,000 ตัวต่อแบบ ในขณะที่คำสั่งซื้อจากออสเตรเลียจะมีเพียงประมาณ 1,000 ตัวต่อแบบเท่านั้น อีกทั้งฤดูกาลที่แตกต่างจากตลาดอื่นทำให้ต้องเริ่มต้นวงจรการผลิตใหม่ตั้งแต่ต้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการตลาดออสเตรเลียโดยเฉพาะ ด้วยสาเหตุเหล่านี้ทำให้การสั่งซื้อจากตลาดออสเตรเลียมีความไม่สม่ำเสมอและในบางฤดูกาลการสั่งซื้อก็ลดลงอย่างมากด้วย

บทบาทภาครัฐเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าคือ กรมศุลกากร เป็นผู้ดูแลทางด้านอัตราภาษีและเป็นผู้ไปดำเนินการเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย ส่วนกระทรวงพาณิชย์ในส่วนของการสิทธิประโยชน์ทางการค้า เป็นผู้รับข้อตกลงที่ผ่านการเจรจาตกลงเรียบร้อยแล้วนำมาตีความและประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ประกอบการทราบ โดยกระบวนการประชาสัมพันธ์ก็มีหลายรูปแบบ คือ จัดการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแล้วเชิญผู้ประกอบการเข้าร่วมรับฟัง มีการลงข่าวประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์และวารสาร ที่สำคัญมีการเผยแพร่ความรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งยังอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการที่ต้องการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้าผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์อีกด้วย เมื่อข้อตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียมีผลบังคับใช้แล้วนั้น ทางกองสิทธิประโยชน์ทางการค้าจะทำการติดตามผลว่าผู้ประกอบการรายใดยื่นเอกสารขอตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้าและขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าบ้างก็จะอำนวยความสะดวกทางด้านเอกสารและให้คำแนะนำเพื่อที่ผู้ประกอบการจะได้รับสิทธิพิเศษภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี สำหรับผู้ประกอบการที่ยังไม่ดำเนินการเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้า และยังทำการเสียภาษีโดยไม่ขอรับสิทธิพิเศษภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีนั้น ทางกองสิทธิประโยชน์ทางการค้าก็จะทำการติดต่อกับผู้ประกอบการเพื่ออธิบายให้ทราบเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อตกลงเขตการค้าเสรี เพื่อผู้ประกอบการจะได้พิจารณาเกี่ยวกับเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ TAFTA นั้นหมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารการใช้กฎของประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลกรวมทั้งประเทศไทย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดของสินค้า และให้ผู้ผลิตทราบว่า จะผลิตสินค้าอย่างไรเพื่อให้ได้แหล่งกำเนิดสินค้าและผลิตสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าภายใต้ระบบสิทธิพิเศษ (Non – Preference Trade)

1. กรณีศึกษากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดของสินค้าทุนำกระป๋องและสิ่งทอ

1.1 ทุนำกระป๋อง

ทุนำกระป๋องที่ผ่านกระบวนการผลิตทั้งหมดในไทย จะได้แหล่งกำเนิดสินค้าเป็นสัญชาติไทยต้องมีการแปรสภาพที่เพียงพอ (Substantial Transformation) และมีการเปลี่ยนพิกัด (Change of Tariff Classification) สินค้า จากพิกัดศุลกากรของวัตถุดิบปลานำสดแช่เย็นแช่แข็ง พิกัดศุลกากร HS 030349 ที่นำเข้ามา แล้วทำการแปรรูปแปรสภาพที่เพียงพอในประเทศไทย จนได้รับพิกัดศุลกากรใหม่เป็นทุนำกระป๋อง พิกัดศุลกากร HS 160414 การแปรสภาพที่เพียงพอ นั้นเป็นการแปรสภาพการสินค้าที่มีได้ผ่านกระบวนการเพียงเล็กน้อย หรือการผลิตแบบง่าย ซึ่งการผลิตทุนำกระป๋องถือเป็นการแปรสภาพที่เพียงพอ ทำให้ทุนำกระป๋อง พิกัดศุลกากร HS 160414 ได้รับแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นสัญชาติไทย

ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีต่อสินค้าทุนำกระป๋อง ในด้านการนำเข้าวัตถุดิบการผลิตนั้น ไม่มีผลกระทบจากกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เท่าใดนักเพราะภายใต้ข้อตกลง TAFTA ถ้ากระบวนการผลิตทำให้มีการแปรสภาพอย่างพอเพียงจนพิกัดศุลกากรเปลี่ยนไปก็ถือว่าสินค้านั้นมีสัญชาติไทย ในด้านกระบวนการผลิตกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้ามีผลคือ ผู้ประกอบการต้องทำการตรวจสอบขั้นตอนการผลิตอย่างรัดกุมเพื่อให้แน่ใจว่าเป็นการแปรสภาพที่พอเพียงมิใช่

การผลิตอย่างง่ายเท่านั้น ในด้านขั้นตอนการส่งออกผู้ประกอบการจะต้องทำเรื่องขอตรวจสอบและหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าจากกรมการค้าต่างประเทศเพื่อเป็นสิ่งรับรองการให้สิทธิพิเศษด้านภาษีภายใต้ข้อตกลง TAFTA และกล่าวด้วยแหล่งกำเนิดสินค้ามีผลต่อมูลค่าการส่งออกคือภายหลังจากข้อตกลง TAFTA มีผลบังคับใช้ มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการเป็นผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของไทยอยู่แล้ว และอีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่าไทยได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีจากผลของข้อตกลง ทำให้มีการขยายปริมาณการส่งออกให้มากขึ้น

จากการสอบถามข้อมูลจากกรมการค้าต่างประเทศ ทำให้ทราบว่า ภายหลังจากข้อตกลง TAFTA มีผลบังคับใช้ ผู้ประกอบการมีการตอบรับเป็นอย่างดีในการขอตรวจสอบแหล่งกำเนิด และขอหนังสือรับรองแหล่งกำเนิด โดยมีบริษัทผู้ผลิตทุนำกระป๋องส่งออก 15 บริษัท ทำการขอหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดจากกรมการค้าต่างประเทศ

1.2 สิ่งทอ

สิ่งทอจะได้รับแหล่งกำเนิดสินค้าสัญชาติไทย ต้องมีมูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ภายในไทยหรือออสเตรเลีย (Regional Value Content: RVC) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 55 โดยสามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบจากประเทศทั้งสองมารวมกัน การนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศที่ซึ่งเป็นประเทศที่อยู่ในข้อตกลง ทำให้การคำนวณสัดส่วนวัตถุดิบ (RVC) สำหรับสินค้าสิ่งทอของไทยส่งออกไปยังออสเตรเลียอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือไม่ต่ำกว่าร้อยละ 55 ทำให้สิ่งทอ พิกัดศุลกากร HS 6105 ได้รับแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นสัญชาติไทย

ผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่มีต่อสินค้าสิ่งทอ ในด้านการนำเข้าวัตถุดิบการผลิตนั้น ผู้ประกอบการมีการนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตลดลงสิ่งทอ พิกัดศุลกากร HS 6105 ในด้านกระบวนการผลิตนั้นผู้ประกอบการจะปรับตัวโดยมองหาวัสดุใหม่ๆ ที่ใช้ผลิต ในด้านขั้นตอนการส่งออกผู้ประกอบการจะต้องเตรียมข้อมูลเอกสารทางบัญชีเพื่อยืนยันว่าสัดส่วนการใช้วัสดุในประเทศถึงตามเกณฑ์ที่กำหนดในความตกลงร้อยละ 55 ข้อมูลทั้งหมดนี้เป็นข้อมูลหลักเบื้องต้นที่ผู้ส่งออกจะต้องให้แก่กรมการค้าต่างประเทศ เพื่อใช้ในการคำนวณว่าสินค้าส่งออกดังกล่าวผลิตได้ถูกต้องตามข้อกำหนดสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในภูมิภาค และกล่าวด้วยแหล่งกำเนิดสินค้ามีผลต่อมูลค่าการส่งออกคือภายหลังจากข้อตกลง TAFTA มีผลบังคับใช้ มูลค่าการส่งออกลดลง

เนื่องจากผลของข้อกำหนดสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในภูมิภาค ที่ทำให้ต้องลดการนำเข้าวัตถุดิบในการนำมาผลิต ทำให้มีการส่งออกลดลง

จากการสอบถามข้อมูลจากกรมการค้าต่างประเทศ ทำให้ทราบว่า ภายหลังจากข้อตกลง TAFTA มีผลบังคับใช้ ผู้ประกอบการมีการตอบรับเป็นอย่างดีในการขอตรวจสอบแหล่งกำเนิด และขอหนังสือรับรองแหล่งกำเนิด โดยมีบริษัทผู้ผลิตสิ่งทอส่งออกประมาณ 100 บริษัททำการขอหนังสือรับรองแหล่งกำเนิดจากกรมการค้าต่างประเทศ

2. บทบาทภาครัฐเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

2.1 กรมศุลกากร เป็นผู้ดูแลทางด้านอัตราภาษีและเป็นผู้ไปดำเนินการเจรจาความตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย

2.2 กระทรวงพาณิชย์ เป็นผู้รับข้อตกลงที่ผ่านการเจรจาตกลงเรียบร้อยแล้วนำมาตีความและประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ประกอบการทราบ โคนมีแนวทางการสนับสนุนในเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อผู้ประกอบการ ดังนี้

2.3 จัดการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ลงข่าวประชาสัมพันธ์ในหนังสือพิมพ์และวารสาร เผยแพร่ความรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งยังอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการที่ต้องการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้าผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์อีกด้วย

2.4 ทำการติดตามผลว่าผู้ประกอบการรายใดยื่นเอกสารขอตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้า และขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าบ้างก็จะอำนวยความสะดวกทางด้านเอกสารและให้คำแนะนำเพื่อที่ผู้ประกอบการจะได้รับสิทธิพิเศษภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรี

2.5 ทำการติดต่อกับผู้ประกอบการที่ยังไม่ดำเนินการเรื่องแหล่งกำเนิดสินค้า และยังทำการเสียภาษีโดยไม่ขอรับสิทธิพิเศษภายใต้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีนั้น เพื่ออธิบายให้ทราบเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อตกลงเขตการค้าเสรี เพื่อผู้ประกอบการจะได้พิจารณาเกี่ยวกับเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อไป

ข้อเสนอแนะและข้อจำกัดในการศึกษา

1. ข้อเสนอแนะ

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้พบปัญหาเกี่ยวกับการที่ผู้ประกอบการส่งออกสินค้าไปออสเตรเลีย บางรายไม่ยื่นขอตรวจสอบสัญญาสินค้า จึงทำให้ไม่ได้รับสิทธิพิเศษภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย เนื่องจากยังยึดติดกับกระบวนการส่งออกแบบเดิม และคิดว่าการยื่นขอตรวจสอบสัญญาสินค้าเป็นเรื่องยุ่งยาก ดังนั้น เจ้าหน้าที่กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า กระทรวงพาณิชย์ ต้องเข้ามามีบทบาทในการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการ และประโยชน์ที่พึงได้รับ เพื่อให้ผู้ประกอบการจะได้เข้าใจในขั้นตอนการขอตรวจสอบสัญญาของสินค้าว่าไม่มีความซับซ้อนใดๆ

1.2 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้ไทยได้รับประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรี คือ การเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้เหมาะสมกับสินค้าแต่ละชนิด ดังนั้น กระทรวงพาณิชย์ผู้มีส่วนในการไปทำการเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ควรทำการศึกษาถึงโครงสร้างการผลิตและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตของสินค้านั้นเป็นอย่างดี เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าว่าสินค้านั้นนั้นเหมาะกับกฎข้อใดที่จะทำได้ได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

1.3 ปัญหาที่พบในการส่งออกทุนำกระป๋องไปออสเตรเลียก็คือ สินค้าที่ส่งออกไป เป็นสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มไม่สูงมากนัก กรมส่งเสริมการส่งออกจึงควรสนับสนุนให้ผู้ประกอบการขยายตลาดในออสเตรเลียเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าออสเตรเลียจะนำเข้าจากไทยเป็นแหล่งสำคัญอยู่แล้ว แต่ไทยก็ยังมีโอกาสขยายตลาดได้อีก โดยควรเน้นให้ผู้ประกอบการขยายตลาดในสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูง โดยเฉพาะปลาทูน่าในน้ำมัน

1.4 ปัญหาอีกอย่างหนึ่งในส่งออกทุนำกระป๋องคือความล่าช้าในการออกไปรับรอง Health Certification กระทรวงอุตสาหกรรมผู้มีส่วนที่ออกไปรับรองให้กับสินค้าทูน่ากระป๋อง ควรปรับปรุงการออกไปรับรองให้มีความรวดเร็ว เพื่อลดต้นทุนการส่งออกและไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้ส่งออก เพราะการส่งออกไปออสเตรเลียนั้นต้องใช้ใบรับรอง Health Certification เป็นใบรับรองสำคัญ

1.5 ในส่วนของสินค้าสิ่งทอนั้น ผู้ประกอบการต้องพยายามหาลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ปรับ ขบวนการคิดและการนำเสนอสินค้าให้เป็นระบบ ในขณะที่รัฐสามารถให้การสนับสนุนด้านการตลาด เช่น สนับสนุนการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าต่างของผู้ประกอบการไทย การติดต่อกับผู้นำเข้ารายใหญ่ มีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมแฟชั่น เป็นต้น และรัฐก็ต้องแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะการทำงานของหน่วยงานในต่างประเทศของกระทรวงพาณิชย์ ที่ต้องมีการปรับปรุง ข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และประสานงานระหว่างหน่วยงานในส่วนกลางของกระทรวง

2. ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาผลของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าซึ่งเป็นมาตรการการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภายในครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลในด้านหลักการ กฎเกณฑ์ และเป็นการเปรียบเทียบสถิติ การส่งออกสินค้าก่อนและหลังการดำเนินกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ทำให้ไม่สามารถวัดผลกระทบออกมาได้ในเชิงปริมาณ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาโดยนำวิธีการศึกษาแบบอื่นมาใช้ในการวัดผลกระทบในเชิงปริมาณ

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. 2549. กฎแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ต้องการการค้าโลก (WTO) (Online). <http://www.dft.moc.go.th/Eng/default01.htm>, 16 สิงหาคม 2549.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์. 2548. ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย. กรุงเทพมหานคร. ม.ป.ท.

กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 1 สำนักบริหารการนำเข้าส่งออกสินค้าทั่วไป. 2549. สถานการณ์การส่งออกและนำเข้าทุนสำรองของไทย (Online). [http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/\\$\\$16/level4/ปลาทูนากระป๋อง%20\(ม.ค.-ก.ย.49\).doc&level4=983](http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/$$16/level4/ปลาทูนากระป๋อง%20(ม.ค.-ก.ย.49).doc&level4=983), 10 มกราคม 2550.

กลุ่มวิเคราะห์สินค้า 7 สำนักบริหารการนำเข้าส่งออกสินค้าทั่วไป. 2549. สถานการณ์การส่งออกและนำเข้าสิ่งทอไทย (Online). [http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/\\$\\$16/level3/รายงานใหญ่ครึ่งปี%202549%20300806%20web.doc&level3=753](http://www.dft.moc.go.th/level4Frame.asp?sPage=the_files/$$16/level3/รายงานใหญ่ครึ่งปี%202549%20300806%20web.doc&level3=753), 10 มกราคม 2550.

จันทนา กระแสร์แสน. 2541. นโยบายการเปิดเขตการค้าเสรีของสหรัฐอเมริกาผ่านกลุ่มเอเปค ปี 1993-1997. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการระหว่างประเทศและการทูต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อ้างถึง Phillip King. 1995. **International Economics and International Economics Policy**. 2nd ed. USA: McGraw-Hill Inc.

จูน เจริญเสียง. 2547. อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป อุตสาหกรรมหลักและผลิตภัณฑ์หลัก (Online). http://www.thaifita.com/au_vol2/%A9%BA%D1%BA%B7%D5%E82%20%CD%D2%CB%D2%C3%B7%D0%E0%C5%20%E0%CB%C5%E7%A1/4.%BA%B7%B7%D5%E81.doc, 3 ตุลาคม 5249.

- ชลัท ทัพประเสริฐ. 2546. **มาตรการสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าอาหารของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชโยดม สรรพศรี. 2547. **อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชโยดม สรรพศรี และคณะ. 2544. **โครงการศึกษาวิจัยเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศเพื่อรองรับการเจรจาเปิดเสรีทางการค้า**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน). 2542. **กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า**. กรุงเทพมหานคร: ศรีสยามการพิมพ์.
- นิติพงศ์ ศิวพรเสถียร. 2547. **ผลกระทบของมาตรการกีดกันการนำเข้ากุ้งแช่แข็งที่มีสารตกค้างของสหภาพยุโรป**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปานหทัย ธรรมโชติ. 2545. **กฎเกณฑ์ของ WTO กับการค้าสิ่งทอระหว่างประเทศ**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประไพศรี สวัสดิ์อำไพรักษ์. 2547. **ผลกระทบของการใช้มาตรการปกป้องสินค้าหลักของประเทศคู่ค้าที่มีต่ออุตสาหกรรมหลักของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พจนีย์ ประสิทธิ์เกตุ. 2547. **ผลกระทบของข้อตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือที่มีต่อการส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์. 2547. **มองมุมใหม่: กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดของสินค้า**. กรุงเทพมหานคร: หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 13 ตุลาคม 2547.

พิมลพร อำนวยสกุล. 2546. **การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (Non-Tariff Barriers: NTBs): กรณีศึกษาการทุ่มตลาดและการเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดในอาเซียน**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรคุณย์ ตูลารักษ์. 2548. **ปัญหาว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า** (Online). <http://www.FTAdigest.com/articleRoO.html>, 1 สิงหาคม 2549.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. บรรณาธิการ. 2534. **พจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544. **โครงการ การศึกษาการเข้าร่วมเจรจาเปิดตลาดสินค้าอุตสาหกรรมรอบใหม่ภายใต้ต้องการการค้าโลก (WTO) และผลกระทบต่อเศรษฐกิจการค้าของไทย** (Online). <http://www.moc.go.th/thai/dbe/research/vijai50.htm>, 12 ธันวาคม 2548.

สมพงษ์ เพ็งอรมน, ว่าที่ ร.ต. 2546. **การค้าระหว่างประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สมภพ ชีรอำพน. บรรณาธิการ. 2545. **กฎแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ WTO**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1997) จำกัด.

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ กรมเศรษฐกิจพาณิชย์. 2543. **ประเมินผลประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากข้อเสนอมาตรการที่มีใช้ภายใต้แผนปฏิบัติการรายสมาชิกเอเปค** (Online). <http://www.moc.go.th/thai/dbe/research/vijai36.htm>, 12 ธันวาคม 2548.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลง WTO

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลง WTO

1. ความเป็นมา

ความตกลงว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) เป็นผลมาจากการประชุมเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยของประเทศสมาชิกเกดต์ (General Agreement on Tariff and Trade: GATT) หรือที่เรียกว่าความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า การเจรจาหลายฝ่ายเป็นการเจรจาที่ตกลงได้ยากและต้องใช้เวลาในการเจรจายาวนาน เนื่องจากมีประเทศผู้เข้าร่วมการเจรจามากและผลประโยชน์แตกต่างกัน การจัดทำข้อตกลงจึงเป็นลักษณะที่ประนีประนอมผลประโยชน์ของทุกฝ่าย ซึ่งบางครั้งทำให้ได้ข้อตกลงที่มีข้อความไม่ชัดเจนและต้องตีความเพื่อให้ทุกฝ่ายพอใจ การเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัยใช้เวลายาวนานถึง 7 ปีเศษ คือเริ่มเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2529 มีประเทศเข้าร่วม 100 ประเทศ และสรุปผลการเจรจาเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2536 มีประเทศเข้าร่วมทั้งหมด 125 ประเทศ ผลประโยชน์ที่ได้แตกต่างกันออกไปตามเรื่องที่เจรจาทั้งหมด 15 เรื่อง ความตกลงว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าก็เป็นหนึ่งในความตกลงของกลุ่มความตกลงเกี่ยวกับวิธีการนำเข้าสินค้า (ธนาคารกรุงเทพ, 2542)

2. ความหมาย

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงองค์การการค้าโลก หมายถึง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารการใช้กฎของประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลก รวมทั้งประเทศไทย เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดของสินค้า และให้ผู้ผลิตทราบว่า จะผลิตสินค้าอย่างไรเพื่อให้ได้แหล่งกำเนิดสินค้าและผลิตสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าภายใต้ระบบสิทธิพิเศษ (Non – Preference Trade) เช่น ไม่ใช้กับสินค้าภายใต้ระบบสิทธิพิเศษ GSP, ASEAN CEPT, GSTP เป็นต้น (ธนาคารกรุงเทพ, 2542)

3. หลักการและกฎเกณฑ์

จากการที่แหล่งกำเนิดสินค้าของประเทศต่างๆ มีความไม่ชัดเจนและคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ของประเทศตนเป็นหลัก ซึ่งได้นำไปสู่ความขัดแย้งและกรณีพิพาททางการค้าหลาย

ครั้งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ในการดำเนินการสร้างกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงองค์การการค้าโลก จึงมีหลักการพื้นฐานว่าจะต้อง (ธนาคารกรุงเทพ, 2542)

3.1 มีความชัดเจน

3.2 ไม่ทำให้เกิดอุปสรรคทางการค้าโดยไม่จำเป็น ต้องไม่มีข้อจำกัดและข้อบิดเบือนทางการค้าและจะต้องไม่ลดล้างหรือไม่ทำให้เสื่อมเสียสิทธิต่างๆ ของสมาชิกภายใต้เกดต์ 1994

3.3 นำไปใช้ประโยชน์ด้วยความยุติธรรม โปร่งใส เป็นกลาง

3.4 ไม่เคร่งครัดเกินควร หรือกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการผลิต

3.5 ไม่ใช่เพื่อเป็นข้อกีดกันทางการค้า

3.6 มีกลไกเกี่ยวกับการปรึกษาหารือและระเบียนการ เพื่อให้การลงมติเกี่ยวกับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นภายใต้ข้อตกลงองค์การการค้าโลกเป็นไปโดยรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและยุติธรรม

3.7 ประสานกลมกลืนกัน

4. วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ประเทศต่างๆ ใช้ปฏิบัติในหลายรูปแบบแตกต่างกันจนเป็นอุปสรรคของการค้าระหว่างประเทศ ให้มีความผสมผสาน กลมกลืน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อเป็นกฎที่ใช้ร่วมกันอันจะทำให้กระแสการค้าโลกคล่องตัว เสรี และขยายตัวยิ่งขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมวัตถุประสงค์ของเกดต์ 1994 ด้วย (กรมการค้าต่างประเทศ, 2549)

5. ขอบเขตการใช้ประโยชน์

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงองค์การการค้าโลก เป็นกฎที่ใช้สำหรับนโยบายการค้าสินค้านอกกระบวนสิทธิพิเศษทางการค้า (Non -Preferential Trade) เช่น ข้อปฏิบัติเยี่ยง

ชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most – Favored Nation Treatment: MFN) ข้อกำหนดการใช้ภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน (Anti – Dumping and Countervailing Duties) ข้อยกเว้นหรือมาตรการป้องกันเพื่อความมั่นคงของประเทศ (Safeguard Measures) ข้อกำหนดเกี่ยวกับเครื่องหมายแหล่งกำเนิด (Origin Marking Requirement) การจำกัดปริมาณการนำเข้าส่งออก (Discriminatory Quantitative of Tariff Quota) การจัดซื้อของรัฐบาลและการจัดทำสถิติการค้า (ธนาคารกรุงเทพ, 2542)

6. การจัดทำกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลง WTO

คณะกรรมการเทคนิคกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (TCRO) เป็นผู้ดำเนินงานจัดทำกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับสินค้าต่างๆ ตามประเภทพิศุทธการระบบฮาร์โมนีทั้ง 97 ตอน เพื่อให้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้ามีความผสมกลมกลืนและง่ายต่อการปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ โดยคณะกรรมการเทคนิคกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (TCRO) จะต้องรายงานผลความคืบหน้าของการจัดทำกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าต่อคณะกรรมการกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เพื่อทราบและตัดสินใจความเห็นที่คณะกรรมการเทคนิคกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (TCRO) ยังไม่สามารถตกลงกันได้ และนำเสนอต่อที่ประชุมระดับรัฐมนตรี (Ministerial Conference) ของประเทศสมาชิกองค์การการค้าโลก พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนประกาศใช้ต่อไป (สมภพ ชีรอำพน, 2545)

7. กฎพื้นฐานที่นำมาใช้ (สมภพ ชีรอำพน, 2545)

7.1 กฎหลัก (Primary Rules) เป็นกฎที่จะต้องนำมาใช้พิจารณาเป็นอันดับแรกในการหาแหล่งกำเนิดสินค้า โดยยึดหลักการเปลี่ยนแปลงที่มากเพียงพอ และถ้าสินค้านั้นผ่านหลายกระบวนการ ให้ดูการเปลี่ยนแปลงที่มากเพียงพอครั้งสุดท้าย (Last Substantial Transformation)

7.2 กฎรองรับ (Residual Rules) เป็นกฎลำดับถัดมาที่จะต้องนำมาพิจารณา เมื่อใช้กฎหลักแล้วยังไม่สามารถบอกแหล่งกำเนิดได้ อาทิ หลักเกณฑ์ของสินค้าที่ผลิตโดยการประกอบ (Assembly) จากจำนวนน้อยกว่าหรือมากกว่า 5 ชิ้นส่วน เป็นต้น

7.3 กฎทั่วไป (General Rule) กฎอื่นๆ ใน Annex ที่จะต้องนำไปพิจารณาร่วมกับกฎที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กฎทั่วไปนี้จะรวมถึง ความเป็นมา (Background) การออกแบบโครงสร้างโดยรวมของกฎ อาทิ การตีความ การนิยามความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ขอบข่ายของการนำไปใช้ ความเกี่ยวข้องกับระบบฮาร์โมนไนซ์ ฯลฯ เป็นต้น

7.4 หลักโสลี ออบเทนส์ (Wholly Obtained Goods) สินค้าที่เกิดโดยธรรมชาติหรือทำจากวัสดุในประเทศเดียวทั้งหมด ซึ่งถูกจัดไว้ใน Appendix 1 ของ Annex (ตารางสินค้าที่กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด)

7.5 กระบวนการจัดทำเล็กน้อย (Minimal Operations or Process) การที่สินค้าได้ผ่านกระบวนการเพียงเล็กน้อย หรือการผลิตแบบง่าย ถือว่าไม่ได้แหล่งกำเนิด รายละเอียดของการผลิตแบบง่ายตามตารางตารางผนวกที่ ก 1

ตารางผนวกที่ ก 1 การผลิตแบบง่าย (Minimal Operations or Processes)

นิยาม	คำอธิบาย
1. การผลิตแบบง่ายๆ หมายถึง การผลิตแบบใดแบบหนึ่งหรือหลายแบบต่อไปนี้อย่างน้อยหนึ่งอย่าง ซึ่งไม่ทำให้สินค้าที่ผลิตได้กลายเป็นสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศที่ผลิต :	ตามนิยามในข้อ 1 การผลิตเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนิยามให้ถือเป็นการผลิตแบบง่ายๆ เช่น - การผึ่งลม (Ventilation) - การแผ่ออก (Spreading out) - การทำให้แห้ง (Drying) - การทำให้เย็น (Chilling)
(a) การรักษาสินค้าให้อยู่ในสภาพดีเพื่อการขนส่งและ/หรือการเก็บสินค้า;	- การกำจัดหรือเอาของเสียออก (Removal of damage parts)
(b) การแปรสภาพสินค้าเพื่อสะดวกในการขนส่ง	- การฉาบไข การทาสีกันสนิมหรือการเคลือบผิว (Application of grease, Anti-rust paint or Protective coating)
(c) การบรรจุหีบห่อหรือการนำเสนอสินค้าเพื่อขาย	- การกำจัดฝุ่น (Removal of dust)
2. การผลิตแบบง่ายๆ ดังกล่าวข้างต้นจะต้องไม่นำมาใช้ประกอบในการพิจารณาว่า สินค้ามีแหล่งกำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมดหรือไม่	- การทำความสะอาด (Cleaning) - การล้าง (Washing) - การร่อนหรือการกรอง (Sifting or screening) - การคัดเลือก (Sorting) - การจำแนกหรือการจัดลำดับ (Classifying or grading) - การทดสอบหรือการเทียบมาตรฐาน (Testing or calibration) - การบรรจุหีบห่อ การถอดหีบห่อหรือการบรรจุหีบห่อใหม่ (Packing, Unpacking or Repacking) - การจัดกลุ่มของหีบห่อ (Grouping of packages)

ตารางผนวกที่ ก 1 (ต่อ)

นิยาม	คำอธิบาย
	- การติดเครื่องหมาย ฉลาก หรือสัญลักษณ์พิเศษบนสินค้าหรือหีบห่อ (Affixing of marks, Labels or Distinguishing signs on goods or their packages) - การเจือน้ำหรือการเจือด้วยสารละลายน้ำอื่นๆ - การทำให้เกิดประจุ (Ionizing) - การเติมเกลือ (Salting) - การแกะเปลือก (Husking) - การเอาเปลือกหุ้มออก (Unshelling) - การเอาเมล็ดออก (Stoning) - การบดหยาบๆ (Cruching) การผลิตแบบง่ายๆ แบบใดแบบหนึ่ง หรือหลายแบบรวมกันจะไม่ทำให้สินค้าสูญเสียการเป็นสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศ หากสินค้านั้นผ่านการผลิตแบบอื่นๆ

ที่มา: (สมภพ ชีระอำพน, 2545 อ้างถึง กรมการค้าต่างประเทศ, 2545)

8. หลักเกณฑ์สำคัญในการพิจารณากำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า (สมภพ ชีระอำพน, 2545) ดังนี้

8.1 กฎหลัก (Primary Rules) กำหนดว่าประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดสินค้าจะต้องเป็นประเทศซึ่งมีกระบวนการผลิตเฉพาะอย่างเกิดขึ้น

8.1.1 สินค้าใดถูกผลิตขึ้นโดยสอดคล้องกับ Primary Rules ในประเทศใด ประเทศนั้นเป็นแหล่งกำเนิดสินค้า

8.1.2 เมื่อสินค้าเพียงแต่เปลี่ยนเที่ยวเรือ หรือผลิตโดยการผ่านกระบวนการเพียงเล็กน้อย (Minimal Operations or Process) หรือสินค้าที่ผ่านกระบวนการที่ไม่ทำให้ได้แหล่งกำเนิด

ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดสินค้า ได้แก่ประเทศที่สินค้านั้นได้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการปฏิบัติการล่าสุด ก่อนที่จะมีกระบวนการแบบง่าย หรือกระบวนการที่ไม่ทำให้ได้แหล่งกำเนิด

8.2 เมื่อไม่มีกฎหลักรองรับหรือมีกฎหลักสอดคล้องมากกว่า 1 ประเทศให้พิจารณาลำดับต่อไปนี้

8.2.1 เมื่อสินค้าผลิตจากวัตถุดิบที่กำเนิดจากประเทศเดียว ประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดสินค้าจะเป็นประเทศซึ่งทำการผลิตวัตถุดิบเหล่านั้น

8.2.2 ประเทศซึ่ง Residual Rule หรือกฎรองรับสามารถนำมาใช้กับสินค้านั้นได้อย่างสอดคล้อง

8.3 เมื่อกฎรองรับที่จะนำมาใช้กับสินค้าไม่สอดคล้องกับกฎเสริม (Final Residual Rule) จะถูกนำมาใช้ตามลำดับ

8.3.1 เมื่อสินค้าผลิตขึ้นจากวัตถุหรือวัตถุต่างๆ มากกว่าหนึ่งประเทศแหล่งกำเนิดของสินค้า ให้พิจารณาจากประเทศของวัตถุที่มีลักษณะอันเป็นสาระสำคัญ

8.3.2 เกณฑ์ที่ใช้กำหนดลักษณะอันเป็นสาระสำคัญ (Essential Character) ของสินค้า

8.3.3 ลักษณะที่เป็นสาระสำคัญของสินค้าจะได้มาจากวัตถุในประเทศที่ใช้ โดยมีเงื่อนไขว่า วัตถุเหล่านั้นต้องมีสัดส่วนอย่างน้อยร้อยละ 50 โดยมูลค่า ปริมาตร หรือน้ำหนัก ของวัตถุทั้งหมดที่ใช้

8.3.4 แหล่งกำเนิดสินค้าจะถูกกำหนดตามประเทศที่มีส่วนในผลิตภัณฑ์ ในมูลค่ารวมของส่วนประกอบและกระบวนการการผลิตที่เกี่ยวข้อง

9. สรุปวิธีการหาแหล่งกำเนิดสินค้า (ธนาคารกรุงเทพ, 2542)

9.1 จำแนกประเภทสินค้าที่จะหาแหล่งกำเนิดตาม Harmonized System

9.2 หา Primary Rule หรือกฎหลักที่เหมาะสมกับสินค้าที่จำแนกได้ตามข้อ 9.1 ซึ่งกฎดังกล่าวจะระบุไว้ในตารางสินค้า (ตารางที่ 3.2)

9.3 ถ้าพบว่าสินค้าที่ตรวจสอบอยู่มีการผลิตขั้นสุดท้ายเป็นการผ่านกระบวนการเพียงเล็กน้อยหรือเป็นการผ่านกระบวนการที่ไม่ทำให้ได้แหล่งกำเนิด จะต้องหาประเทศที่สินค้านั้นเกิดเป็นตัวเป็นตนขึ้น ซึ่งจะเป็นการปฏิบัติการล่าสุดก่อนหน้าที่จะมีการผ่านกระบวนการเพียงเล็กน้อยหรือกระบวนการผลิตที่ไม่ทำให้ได้แหล่งกำเนิดนั้น

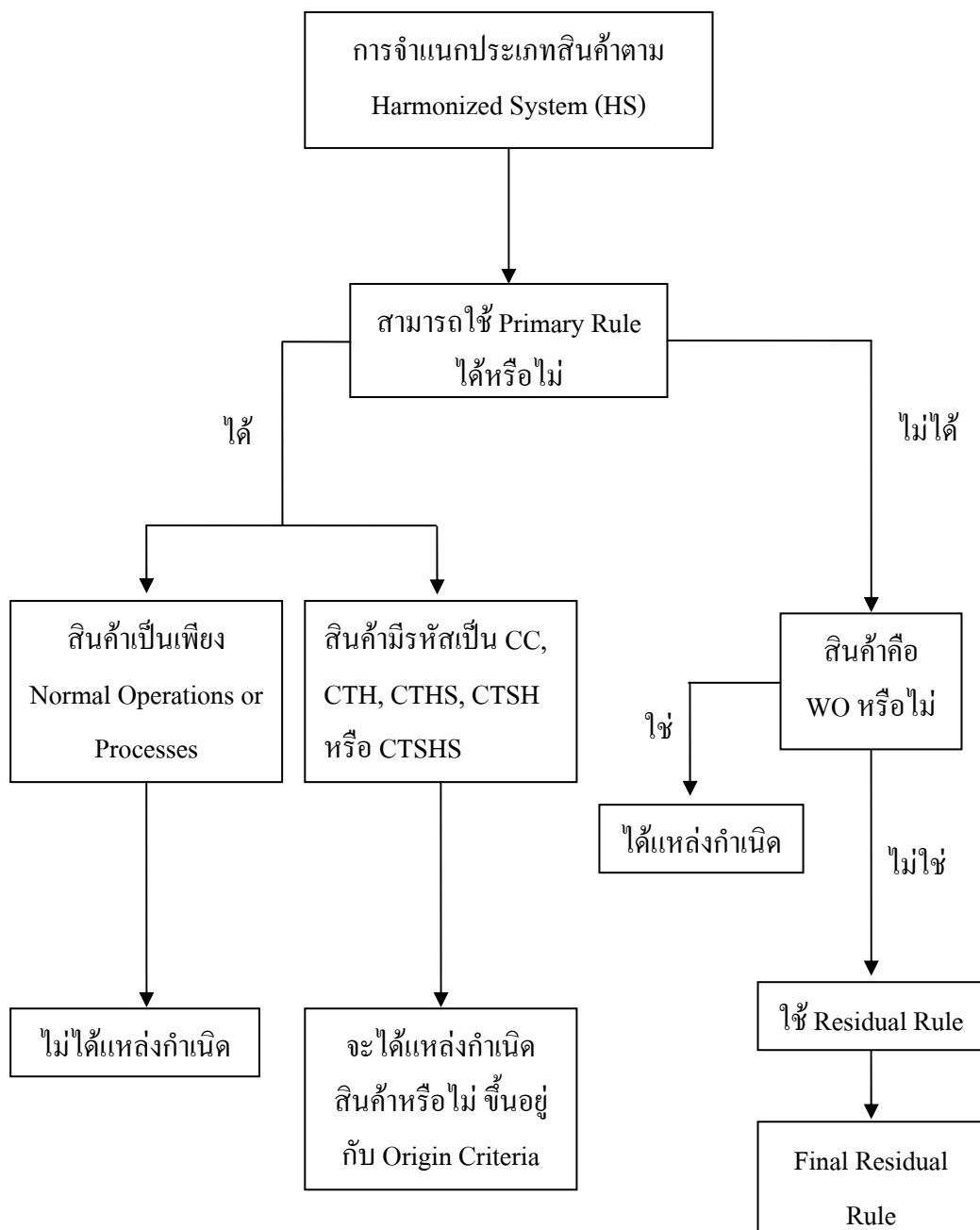
9.4 ถ้าไม่มีกฎหลักที่เหมาะสม ให้พิจารณาว่า

9.4.1 สินค้านั้นผลิตโดยประเทศเดียวกันหรือไม่ ถ้าผลิตโดยประเทศเดียวกันก็ไม่มีปัญหาเรื่องประเทศแหล่งกำเนิดสินค้า

9.4.2 ถ้าไม่เป็นไปตามกฎข้อ 9.4.1 ให้หากฎรับรองที่เหมาะสมมาใช้

9.4.3 ถ้าไม่เป็นไปตามกฎข้อ 9.4.2 ก็ต้องนำ Final Residual Rule มาใช้ โดยถือหลักเกณฑ์ว่า แหล่งกำเนิดสินค้าคือประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดของวัตถุดิบที่ใช้ผลิต อันทำให้สินค้านั้นมีลักษณะที่แสดงถึงสาระสำคัญ

จากวิธีการหาแหล่งกำเนิดสินค้าตามข้อ 9 นี้ สามารถสรุปเป็นภาพได้ดังภาพผนวกที่ ก 1

ภาพผนวกที่ ก 1 สรุปวิธีการหาแหล่งกำเนิดสินค้า

ที่มา: ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (2542)

ตารางผนวกที่ ก 2 ตารางสินค้าที่กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด
(Wholly Obtained Goods)

นิยาม	คำอธิบาย
1. สินค้าต่อไปนี้ถือว่ามีกำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศใดประเทศหนึ่งทั้งหมด;	
(a) สัตว์มีชีวิตเกิดและเติบโตในประเทศนั้น;	นิยามตามข้อ 1 (a) (b) และ (c) คำว่า “สัตว์” หมายถึง ชีวิตสัตว์ทั้งหมดซึ่งรวมไปถึงสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก ปลา สัตว์น้ำประเภท ครัสตาเซีย มอลลัสก์ สัตว์เลื้อยคลาน บั๊กเทรีและไวรัส
(b) สัตว์ที่ได้จากการล่า การดัก การตกปลา การรวบรวม หรือการจับในประเทศนั้น;	นิยามตามข้อ 1 (b) หมายถึง สัตว์ที่ได้จากป่า ไม่ว่าจะมีชีวิตอยู่ หรือตายแล้ว หรือไม่ว่าเกิดหรือเติบโตในประเทศนั้น หรือไม่ก็ตาม
(c) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสัตว์มีชีวิตในประเทศนั้น;	นิยามตามข้อ 1 (c) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสัตว์มีชีวิต โดยจะต้องไม่ผ่านการแปรรูป ซึ่งรวมไปถึง นม ไข่ น้ำผึ้งธรรมชาติ เส้นผม ขน เชื้อพันธุ์ของสัตว์ และมูลสัตว์
(d) พืชและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากพืชซึ่งเก็บเกี่ยวหรือรวบรวมได้ในประเทศนั้น;	นิยามตามข้อ 1 (d) หมายถึง ชีวิตพืชทั้งหมด ซึ่งรวมไปถึงผลไม้ ดอกไม้ ผัก ต้นไม้ สาหร่ายทะเล เห็ดรา และพืชมีชีวิตที่เติบโตในประเทศนั้น;
(e) แร่และสารอื่นๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งไม่ได้กล่าวไว้ในข้อ (a) – (d) สกัดหรือได้ในประเทศนั้น;	นิยามตามข้อ 1 (e) หมายถึง แร่ตามสภาพธรรมชาติ และสารอื่นๆ ที่เกิดตามธรรมชาติ ซึ่งรวมไปถึง หินหรือเกลือกที่เกิดตามธรรมชาติ แร่กัมมะถันที่อยู่ในสภาพอิสระ ทราายที่เกิดตามธรรมชาติ ดิน หิน แร่โลหะ น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ แร่บิทูมินัส ดินธรรมชาติ น้ำธรรมชาติที่เกิดตามธรรมชาติ น้ำแร่ที่เกิดตามธรรมชาติ หิมะและน้ำแข็งที่เกิดตามธรรมชาติ

ตารางผนวกที่ ก 2 (ต่อ)

นิยาม	คำอธิบาย
(f) เศษและของเหลือใช้ที่ได้จากการผลิตหรือบริโภคในประเทศนั้น และเหมาะสมที่จะนำไปกำจัดหรือแปรสภาพเอาวัตถุดิบออกมาใช้ใหม่;	นิยามตามข้อ 1 (f) หมายถึงเศษและของเหลือใช้ทุกชนิดซึ่งรวมไปถึงเศษและของเหลือใช้ที่ได้จากการผลิตหรือบริโภคในประเทศเดียวกัน เศษเครื่องจักร ภาชนะที่ไม่ใช่ ขยะจากบ้านเรือน และผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่ไม่สามารถนำมาใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์เดิมและเหมาะสมที่จะนำไปกำจัดหรือแปรสภาพเอาวัตถุดิบออกมาใช้ใหม่ การผลิตหรือการบริโภคดีดังกล่าวให้รวมถึงการผลิตทุกชนิด ซึ่งมีใช้เพียงแต่การผลิตในโรงงาน หรือการผลิตสารเคมี แต่ให้รวมถึงการทำเหมืองแร่ การเกษตร การก่อสร้าง การกลั่น การเผา และการบำบัดสิ่งโสโครก
(g) [ของชำรุดที่ไม่สามารถซ่อมแซมและใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์เดิมและเหมาะสมที่จะนำไปกำจัดหรือเอาชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบออกมาใช้ใหม่ ซึ่งเก็บหรือรวบรวมได้ในประเทศนั้น;]	
(h) ทางเลือก 1 : [ชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบที่เอาออกมาใช้ใหม่ซึ่งได้จากของที่ชำรุดที่ไม่สามารถซ่อมแซมและใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์เดิมในประเทศนั้น;]* ทางเลือก 2 : [ชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบ ที่ได้จากของชำรุดที่ไม่สามารถซ่อมแซมและใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์เดิมเหมาะที่จะนำไปกำจัดหรือเอาชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบออกมาใช้ใหม่ซึ่งเก็บหรือรวบรวมได้ในประเทศนั้น;	[ในการแปรสภาพเอาชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบออกมาใช้ใหม่ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะผลกระทบจากกัมมันตภาพรังสี หรืออาจก่อให้เกิดสารพิษหรืออันตราย ดังนั้นกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านี้จะต้องไม่บั่นทอนสิทธิอันชอบธรรมของประเทศสมาชิก WTO ที่ปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของ WTO]

ตารางผนวกที่ ก 2 (ต่อ)

นิยาม	คำอธิบาย
(i) สินค้าที่ได้หรือผลิตจากผลิตภัณฑ์ตามข้อ 1 (a) – (f) [และ (g) และ (h)] ในประเทศนั้น;	[สินค้าที่ถือว่ากำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศใดประเทศหนึ่งทั้งหมด ตามข้อ 1 (i) หมายถึง : (i) สินค้าที่ได้หรือผลิตจากผลิตภัณฑ์ตามข้อ 1 (a) – (h); (ii) ผลิตภัณฑ์ตามข้อ 1 (a) – (h) จะต้องไม่ผ่านการแปรรูปในประเทศอื่น ; (iii) สินค้าดังกล่าวจะต้องไม่มีส่วนผสมของวัสดุที่ไม่ได้กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบในประเทศนั้นทั้งหมด]
[2. (i) ผลิตภัณฑ์ประมงและผลิตภัณฑ์อื่นที่ได้จากเรือในทะเลนอกประเทศอื่นถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่กำเนิด หรือผลิต โดยใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศที่จดทะเบียนเรือนั้น (ii) สินค้าที่ได้หรือผลิตบนเรือโรงงานถือว่าเป็นสินค้าที่กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศที่จดทะเบียนเรือโรงงานนั้น โดยสินค้านี้จะต้องผลิตจากผลิตภัณฑ์ตามข้อ (i) ซึ่งมีแหล่งกำเนิดในประเทศเดียวกันนั้น (iii) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากพื้นดินท้องทะเลหรือจากดินใต้ผิวดินของท้องทะเลนอกประเทศอื่นถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบ	[คำว่า “จดทะเบียน” ตามข้อ 2 (i) และ (ii) ให้รวมถึงการจดทะเบียนที่ประเทศใดประเทศหนึ่งให้แก่ เรือโรงงาน หรือเรือเช่าของประเทศนั้น โดยการจดทะเบียนของประเทศดังกล่าวเป็นไปตามเงื่อนไขของประเทศนั้น]

ตารางผนวกที่ ก 2 (ต่อ)

นิยาม	คำอธิบาย
ทั้งหมดในประเทศซึ่งมีสิทธิทำประโยชน์จากพื้นดินท้องทะเลหรือดินใต้ผิวดินของท้องทะเลนั้น] ข้อความที่ให้เลือก	
[2. (i) ผลิตภัณฑ์ประมงและผลิตภัณฑ์อื่นที่ได้จากเรือในทะเลนอกทะเลอาณาเขตทางทะเลของเขตอำนาจของรัฐชายฝั่งอื่น ถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่กำเนิด หรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศที่จดทะเบียนเรือ นั้น (ii) สินค้าที่ได้หรือผลิตบนเรือโรงงาน ถือว่าเป็นสินค้าที่กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบทั้งหมดในประเทศที่จดทะเบียนเรือ โรงงานนั้น โดยสินค้านั้นจะต้องผลิตจากผลิตภัณฑ์ตามข้อ (i) ซึ่งมีแหล่งกำเนิดในประเทศเดียวกันนั้น (iii) ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากบริเวณพื้นดินท้องทะเลและพื้นดินท้องมหาสมุทรและจากดินใต้ผิวดินของท้องทะเลและจากดินใต้ผิวดินของท้องมหาสมุทรมอกเขตอำนาจของรัฐอื่นตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่กำเนิดหรือผลิตโดยใช้วัตถุดิบทั้งหมดในรัฐที่มีสิทธิทำประโยชน์จากพื้นดินท้องทะเล	[คำว่า “จดทะเบียน” ตามข้อ 2 (i) และ (ii) ให้รวมถึงการจดทะเบียนที่ประเทศใดประเทศหนึ่งให้แก่ เรือโรงงาน หรือเรือเข้าของประเทศนั้น โดยการจดทะเบียนของประเทศดังกล่าวเป็นไปตามเงื่อนไขของประเทศนั้น]

ตารางผนวกที่ ก 2 (ต่อ)

นิยาม	คำอธิบาย
และพื้นดินท้องมหาสมุทร และจากดินใต้ ผิวดินของท้องทะเลและจากดินใต้ผิวดิน ของท้องมหาสมุทรมัน ซึ่งสอดคล้องกับ ข้อกำหนดในอนุสัญญาและความตกลงที่ เกี่ยวข้องในส่วนที่ 11 ของอนุสัญญา ดังกล่าว ซึ่งเริ่มใช้เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2537]	

ที่มา: (สมภพ ชีรอำพน, 2545 อ้างถึง กรมการค้าต่างประเทศ, 2545)

10. องค์การที่เกี่ยวข้อง (กรมการค้าต่างประเทศ, 2549)

ความตกลงว่าด้วยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าอยู่ภายใต้การดูแลของคณะมนตรีทางการค้า
ด้านสินค้า (council of Trade in Goods) กำหนดให้จัดตั้งคณะกรรมการ 2 คณะ เพื่อดำเนินงาน
เกี่ยวกับการจัดทำกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ข้อตกลงองค์การการค้าโลก ได้แก่

10.1 คณะกรรมการกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Committee on Rules of Origin: CRO)
ซึ่งประจำอยู่ที่สำนักงานขององค์การการค้าโลก ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ มีหน้าที่จัด
ประชุมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้หารือกัน และเป็นผู้มอบหมายให้
องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ดำเนินการพิจารณาความตกลงกฎว่า
ด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นรายประเภทสินค้าและประเภทสินค้าน้อยตามระบบพิกัดฮาร์โมนีโดย
ผ่านทางคณะกรรมการเทคนิคกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

10.2 คณะกรรมการเทคนิคกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Technical Committee on Rules
of Origin: TCRO) ประจำอยู่ที่สำนักงานใหญ่ขององค์การศุลกากรโลก ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศ
เบลเยียม มีหน้าที่ดำเนินงานด้านเทคนิคเกี่ยวกับการจัดทำกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้ประสาน
และกลมกลืนกัน

11. ปัญหาในการใช้กฎด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และแนวทางแก้ไข (สมภพ ชีรอำพน, 2545)

ปัญหาที่ผู้ประกอบการไทยประสบเกี่ยวกับการรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ได้รวบรวมโดยกลุ่มกฎแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้สิทธิพิเศษ การการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งประมวลปัญหาสำคัญที่ผู้ประกอบการไทยประสบได้ ดังนี้

11.1 การไม่สามารถลดสัดส่วนการนำเข้าได้ตามเกณฑ์ เป็นผลจากการที่ผู้ผลิตไทยไม่สามารถหาแหล่งวัตถุดิบภายในประเทศเพื่อทดแทนวัตถุดิบนำเข้าได้ และการที่ธุรกิจส่งออกของไทยหลายแห่งมีการผลิตตามคำสั่งของผู้จ้างในต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพหรือต้องซื้อวัตถุดิบจากประเทศตามที่ผู้ว่าจ้างกำหนด ทำให้ผู้ผลิตไทยไม่สามารถควบคุมต้นทุนให้ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำเรื่อง กว้สัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศตามที่กำหนดไว้ในข้อตกลงได้ ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ผู้ส่งออกประสบกันมาก ส่วนใหญ่ก็ยอมรับและกลับไปปรับปรุงโครงสร้างการผลิตของตนเท่าที่จะทำได้ แต่บางส่วนกลับใช้วิธี แข่งเท้จ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในข้อต่อไป

11.2 การแข่งต้นทุนเท้จ ปัญหานี้มักจะพบกับผู้ประกอบการรายย่อยมากกว่ารายใหญ่ เนื่องจากผู้ประกอบการรายย่อยมีระบบการเก็บข้อมูลต้นทุนที่ไม่เป็นระบบ ไม่สามารถหาหลักฐาน (ใบเสร็จ หรือหลักฐานการซื้ออื่นๆ) มาพิสูจน์การซื้อวัตถุดิบที่เป็นต้นทุนในการผลิตของตนได้ ซึ่งทำให้กรมการค้าต่างประเทศไม่สามารถออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าให้ได้ (ผู้ประกอบการก็จะไม่สามารถใช้สิทธิภาษีลดพิเศษได้) หรือในบางกรณีที่สามารถหลบเลี่ยงการตรวจสอบไปได้ ก็อาจจะประสบปัญหาตามมาภายหลัง หากประเทศผู้นำเข้าเรียกขอตรวจสอบหลักฐานต้นทุนการผลิตย้อนหลัง (post control) ซึ่งหากไม่สามารถพิสูจน์ได้ก็จะไม่สามารถส่งออกได้อีก และจะถูกพิจารณาจากทางการทั้งในและต่างประเทศทำให้เสียชื่อ และเสียโอกาสในการประกอบการต่อไป

11.3 การยื่นเอกสารไม่ครบ ปัญหาเรื่องเอกสารการยื่นไม่ครบทำให้ต้องเสียเวลามาใหม่ ปัญหาผู้มาขอใบรับรองไม่ใช่ผู้ผลิตจึงไม่สามารถระบุต้นทุนการผลิตได้ หรือปัญหาผู้ประกอบการมาใช้บริการมากเป็นช่วงๆ เช่น ช่วงปีใหม่ ซึ่งหากหลีกเลี่ยงช่วงเวลาดังกล่าวได้ก็จะได้รับบริการที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

จากปัญหาที่กล่าวมา จะเห็นว่าบางปัญหาสามารถแก้ไขได้ที่ตัวผู้ประกอบการไทยเอง เช่น เรื่องการจัดเก็บข้อมูลการผลิตอย่างเป็นระบบ การจัดเก็บหลักฐานการซื้อวัตถุดิบให้ดี มีมาตรฐาน

และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะทำให้สามารถพิสูจน์แหล่งกำเนิดสินค้าได้สะดวกขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากเก็บข้อมูลไม่ดี ก็จะกลายเป็นอุปสรรคในการส่งออกทันที ดังนั้น การจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการที่ต้องการจะส่งออกและได้รับสิทธิพิเศษต้องมี เพราะจะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าสินค้าส่งออกของคนนั้นผ่านกฎแหล่งกำเนิดสินค้าตามที่ระบุไว้ตามข้อตกลงต่างๆ เช่น FTA

สำหรับ กฎข้อแรก คือ กฎการใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมดนั้น (WO) ผู้ส่งออกสินค้าจะต้องยืนยันได้ว่าไม่มีการใช้วัตถุดิบนำเข้าในการผลิตในทุกขั้นตอน และในกรณีที่ถูกรตรวจสอบก็จะต้องมีหลักฐานการซื้อวัตถุดิบภายในประเทศเพื่อยืนยันความถูกต้องได้

กฎข้อสอง การแปรสภาพอย่างเพียงพอ (ST) ผู้ส่งออกจะต้องแนบรายละเอียดวัสดุนำเข้าที่ใช้ในการผลิตพร้อมกับใบ "คำรับรองและรายละเอียดต้นทุนการผลิตสินค้า" ซึ่งขอได้ที่กรมการค้าต่างประเทศ

กฎข้อที่สาม กฎสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศ (LC) ซึ่งเป็นกฎที่ผู้ประกอบการจะต้องเตรียมข้อมูลเอกสารทางบัญชีให้พร้อมที่สุด เนื่องจากจะต้องยืนยันว่าสัดส่วนการใช้วัสดุในประเทศถึงตามเกณฑ์ที่กำหนดในความตกลงหรือไม่ ข้อมูลการผลิตที่ผู้ส่งออกจะต้องเตรียมให้พร้อม ได้แก่

- ก. มูลค่ารวมของวัสดุนำเข้า ไม่ว่าจะนำเข้าเองหรือซื้อจากผู้นำเข้า
- ข. มูลค่ารวมของวัสดุที่ผลิตจากโรงงานในประเทศ และที่นำเข้าจากประเทศคู่เจรจา FTA
- ค. ต้นทุนการผลิตอื่นๆ เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าแรงงาน ต้นทุนเงินกู้ยืม (ดอกเบี้ย) เป็นต้น
- ง. ค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าไปยังท่าหรือพรมแดนที่จะส่งออก
- จ. ค่าไรต่อหน่วยที่ผลิต

ตารางผนวกที่ ก 3 ตัวอย่างรายการสินค้าที่ TCRO ตกลงกันได้แล้ว (Basket 1)**

* : ตกลงกันได้ทั้งตอน (Chapter)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท (Heading)	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
	ประเภทย่อย (Subheading)		
1	-	สัตว์มีชีวิต ผลิตภัณฑ์จากสัตว์	เสนอ CRO ตัดสิน
2	02.08	เนื้อและส่วนอื่นๆ ของสัตว์ที่บริโภคได้	CC
	ex 02.10 (i)	เนื้อและเครื่องในสัตว์ป็น	CTHS เว้นแต่จากพิกัด 02.10 (j)
3	ex 03.05 (d)	ปลาป่น แห้ง ใสเกลื้อ	CTHS เว้นแต่จากพิกัด ex 03.05 (e)
	ex 03.06 (c)	กุ้ง ปู ป่น แห้ง ใสเกลื้อ	CTHS เว้นแต่จากพิกัด ex 03.06 (d)
	ex 03.07 (c)	หอย ปลาหมึก ป่น สด แห้ง ใสเกลื้อ	CTHS เว้นแต่จากพิกัด ex 03.07 (d)
4	04.01	นม ครีม	ประเทศที่ได้จากมาในสภาพธรรมชาติ
	04.05	เนย ไขมัน	CTH
	04.07	ไข่สัตว์ปีกมีเปลือก สด ต้ม	ได้จากสัตว์ในประเทศ
	04.10	ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ เช่น รังนก	ได้จากสัตว์ในประเทศ
5*	05.01-05.11	ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่ไม่ระบุไว้ที่อื่น เช่น เศษผม กระดุก เปลือกหอย	CC

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
	(Heading)		
	ประเภทย่อย (Subheading)		
6	0601.10	หัว หน่อ เหง้า แง่ง ของพืชมี ชีวิต	ประเทศที่ได้จากมาในสภาพ ธรรมชาติ
	0602.10	กิ่งชำ กิ่งตอน ราก ของพืชมี ชีวิต	ประเทศที่ได้จากมาในสภาพ ธรรมชาติ
	ex 06.03 (c)	ดอกไม้อื่นๆ สด แห้ง ย้อมสี	ประเทศที่สินค้าพิกัดฯ นี้ เติบโต
7	07.01-07.09	มันฝรั่ง มะเขือเทศ หอมใหญ่ กระเทียม กระหล่ำปลี ผักกาดขาว แครร์รอต แดงกวา ถั่วลันเตา พืชอื่นๆ สดแช่เย็น	ประเทศที่ได้จากมาในสภาพ ธรรมชาติ
	07.14	หัวมันสำปะหลัง มัน สำปะหลังอัดเม็ด	CTH เว้นแต่จากพิกัด 11.06
8	08.01-08.10	มะพร้าว กล้วย สับปะรด ส้ม องุ่น แดงโม ผลไม้อื่นๆ สด หรือแห้ง	ประเทศที่สินค้าพิกัดฯ นี้ เติบโตและเก็บเกี่ยว
9	0901.11	กาแฟยังไม่คั่ว ยังไม่เอา คาเฟอีนออก	ประเภทสินค้าพิกัดฯ นี้ เติบโตและเก็บเกี่ยว
10*	10.01-10.08	ธัญพืช	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
11*	11.01-11.07	แป้งข้าวสาลี แป้งข้าว แป้ง มันสำปะหลัง	CC
	11.08-11.09	สตาร์ช อินูลิน กลูเตนจาก ข้าวสาลี	CTH

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)		สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
ตอน (Chapter)	ประเภท		
	(Heading)		
	ประเภทย่อย (Subheading)		
12	12.09	เมล็ด ผลจากพืชใช้เลี้ยงสัตว์	ประเทศที่ได้มาในสภาพธรรมชาติ
	12.12-12.14	สาหร่ายทะเล ฟาง อ้อย พืชใช้เลี้ยงสัตว์	ประเทศที่ได้มาในสภาพธรรมชาติ
13	-	ครึ่ง สิ่งสกัดจากพืช	เสนอ CRO ตัดสิน
14	-	วัตถุจากพืชที่ใช้ถักสาน	เสนอ CRO ตัดสิน
15	-	ไขมันและน้ำมันจากสัตว์หรือพืช	เสนอ CRO ตัดสิน
16	-	ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา สัตว์น้ำอื่นๆ	เสนอ CRO ตัดสิน
17	17.04	ขนมทำจากน้ำตาล ช็อกโกแลต	CTH
18	18.01	เมล็ดโกโก้	ประเทศที่ได้มาในสภาพธรรมชาติ
	18.02	เปลือก เยื่อ ส่วนที่ไม่ได้ใช้ของโกโก้	ประเทศที่ผลิตหรือบริโภค
19	1901.90	อาหารปรุงแต่งอื่นๆ	CTH
	1902.11-1902.19	สปาเก็ตตี้ กวียเตียว	CTH
	19.03-19.04	ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าวโพดคั่ว	CTH
20	20.04-20.06	พืชผักปรุงแต่งด้วยวิธีอื่นๆ นอกจากใช้น้ำส้ม	CC
21	2102.10	ยีสต์ชนิดทวีต้าวได้	CTH
	21.05	ไอศกรีม น้ำแข็งหวาน	CTH

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท (Heading)	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
	ประเภทย่อย		
	(Subheading)		
22	22.03-22.06	เบียร์ ไวน์ เครื่องดื่มอื่นๆ ที่ ได้จากการหมัก	CTH
23	23.01-23.07	กากและเศษอาหารใช้เลี้ยง สัตว์	CTH
24	2401.10-2401.20	ยาสูบ เศษยาสูบ	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
	24.02-24.03	ซีการ์ บุหรี่	CTH
25	25.04-25.06	กราไฟต์ ทราย ควอร์ตซ	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
	25.09-25.10	ซอล์ก แคลเซียมฟอสเฟต	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
	25.13-25.16	หินพัมมิส หินชนวน หินอ่อน	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
	2522.10	ควิกไลม์	CTH
	2522.20	สเลกไลม์	CTSH
	2522.30	ไฮดรอลิกไลม์	CTH
26	26.09	ดินบุก	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
	26.11	ทังสเทน	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
27	27.02-27.03	ลิกไนท์ พีท	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
	27.04-27.06	โค้ก ถ่านหิน	CTH

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท (Heading) ประเภทย่อย (Subheading)	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
28	28.01	ครอรีน ไอโอดีน	CTSH
	28.02-28.03	กำมะถัน คาร์บอน	CTH
29	29.01-29.10	ก๊าซจุลไฟ เมนทอล	CTSH
	29.29	น้ำตาลเทียม	CTSH
30	3001.10	ต่อม อวัยวะแห่งใช้รักษาโรค	CTH
31*	31.01-31.04	ปุ๋ยคอก ปุ๋ยที่ได้จากแร่ เช่น ปุ๋ยยูเรีย	CTH
32	3202.10	สารอินทรีย์สังเคราะห์ใช้ฟอก หนัง	CTH
33	3301.11-3301.19	เอสเซนเชียลออยส์	CTSH
34	34.03-34.04	สิ่งปรุงแต่งใช้หล่อลื่น ไข เทียม	CTH
	34.06-34.07	เทียนไข เพสต์สำหรับทำ แบบ	CTH
35	3505.20	โมดิไฟด์สตาร์ช	CTSH
36*	36.01-36.05	วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง ไม้ ขีดไฟ	CTH
	36.06	เชื้อเพลิงเหลว ก๊าซเหลวใช้ เติมไฟแช็ก	CTH เว้นแต่จากการบรรจุ หีบห่อเพื่อขายปลีก
37	37.03-37.06	กระดาษไวแสง ฟิล์ม	CTH
38	38.02	คาร์บอนกัมมันต์	CTH
	38.19-38.22	น้ำมันเบรกไฮดรอลิก	CTH
39	39.18	พลาสติกปูพื้นพลาสติกติดผนัง	CTH

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
	(Heading)		
	ประเภทย่อย (Subheading)		
40	40.03	ยางปรับสภาพ รีเคลม	CTH
	40.04	เศษยาง	ประเทศที่เศษเกิดขึ้น
	40.07	ด้ายยาง	CTH เว้นแต่จากพิกัด 40.08
	40.08	แผ่นยาง	CTH เว้นแต่จากพิกัด 40.07
	40.09-40.11	หลอด สายพาน ยางนอก	CTH
	40.14-40.16	ถุงยางคุมกำเนิด เครื่องแต่งกาย ถุงมือ กระเป๋องูพื้นยาง	CTH
41	41.02-41.03	หนังดิบของแกะ หนังดิบอื่นๆ เช่น แพะ งู จระเข้	CTH
42	42.01	เครื่องอาบนํ้าและเครื่องเทียม	CTH
	42.04-42.06	ลากทำด้วยหนัง หนังอัดของขบเคี้ยวสำหรับสุนัข เอ็นเย็บแผล	CTH
43	43.01	หนังเฟอร์ดิบ	CTH
	4302.11-4302.19	หนังเฟอร์ฟอกหรือตกแต่งแล้ว	CTH
44	4401.10	ไม้พื้น	CTH
	44.03-44.06	ไม้ที่ยังไม่แปรรูป ไม้เสาเข็ม ไม้หมอนรถไฟ	CTH
	44.17	ด้ามเครื่องมือ ด้ามไม้กวาด	CTH
	44.19-44.21	เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร หีบของอื่นๆ ทำด้วยไม้	CTH
	45.01	ไม้ก๊อก	CTH

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท (Heading)	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
	ประเภทย่อย		
	(Subheading)		
46*	4601.10	สิ่งถักตามยาวทำด้วยวัตถุดิบ สาน	CTH
	4601.20-4601.99	เสื่อ สิ่งปูลาด ฉาก ทำด้วย วัสดุจากพืช	CTSH
	46.02	เครื่องจักสานอื่นๆ เช่น กระสอบ ตะกร้า	CTH
47	47.07	เศษกระดาษ	ประเทศที่ผลิตหรือบริโภคน
48	48.01-48.07	กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษชำระ กระดาษอัด	CTH
49	49.02-49.11	หนังสือพิมพ์ วารสาร แผนที่ ไปรษณียากร ปฏิทิน	CTH
50	50.02	ไหมดิบ	CTH
51	51.02	ขนละเอียดหรือขนหยาบของ สัตว์	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
52	52.01	ฝ้ายที่ยังไม่สาวหรือหวี	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
53	ex 53.02 (a)	ป่านแท้ ยังไม่ปั่น	ประเทศที่ได้มาในสภาพ ธรรมชาติ
54	Ex 54.07 (d)	ผ้าทออื่นๆ ทำด้วยใยยาว สังเคราะห์	CTH
55	55.01	เส้นใยสั้นประดิษฐ์	CTH เว้นแต่จากพิกัด 54.01- 54.06
56	5601.10	ผ้าเช็ดตัว ผ้าอ้อม ทำด้วยแวน ดิ่ง	CTSH

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
	(Heading)		
	ประเภทย่อย (Subheading)		
57	57.01	พรม สิ่งทอปูพื้นอื่นๆ ทำโดย วิธีผูกปม	CTH
58	58.05	เทเพสทรี	CTH
59	59.02	ผ้าใบยางรถ	CTH
60	ex 60.01 (d)	ผ้าถักแบบนิตหรือแบบโคร เชตอื่นๆ นอกเหนือจากการ หุ้ม ฟอก ย้อม	CTH
61	ex 61.01-61.17	ส่วนประกอบของเครื่องแต่ง กายถักแบบนิต หรือแบบโคร เชต	ประเทศที่ถักแบบนิต หรือ แบบโครเชต
62	-	เครื่องแต่งกายที่ไม่ได้ถักแบบ นิต หรือแบบโครเชต	เสนอ CRO ตัดสิน
63	63.09	เสื้อผ้าและของอื่นๆ ที่ใช้แล้ว ทำด้วยสิ่งทอ	ประเทศซึ่งรวบรวม บรรจุ หีบห่อและส่งออก
64	6406.20	พื้นรองเท้าด้านนอกทำด้วย ยางหรือพลาสติก	CTH
	6406.91	ส่วนประกอบของรองเท้าทำ ด้วยไม้	CTH
65	65.01-65.02	ทรงหมวกทำด้วยสักหลาด หรือวัสดุอื่น	CTH
	65.06-65.07	เครื่องสวมศีรษะทำด้วยยาง พลาสติก ทรงหมวก	CTH
66	66.03	ส่วนประกอบของร่ม ไม้เท้า แฉ่	CTH

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท (Heading)	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
	ประเภทย่อย		
	(Subheading)		
67	67.04	ผมปลอม เคราปลอม ทำด้วย ผมคน ขนสัตว์	CTH
68	68.01	หินปูถนน ปูพื้น	CTH
69	69.01-69.07	อิฐ กระเบื้องปูพื้นเซรามิก	CTH
	69.09-69.10	อ่างล้างจาน เครื่องสุขภัณฑ์ อื่นๆ	CTH
	69.13-69.14	รูปปั้นเซรามิก ผลิตภัณฑ์ เซรามิกอื่นๆ และพอร์ซเลน	CTH
70	70.07-70.09	กระจกนิรภัย กระจกเงา	CTH
	70.11-70.12	กระเปาะแก้ว หลอดสำหรับ ทำหลอดไฟฟ้า	CTH
	70.14-70.18	กระจกแว่นตา บล็อกปูพื้น รัตนชาติเทียม	CTH
	70.20	ของอื่นๆ ทำด้วยแก้ว	CTH
71	71.01	ไข่มุก	ประเทศที่เลี้ยงไข่มุกหรือได้ ไข่มุกมาในสภาพธรรมชาติ
	ex 71.11 (b)	เครื่องประดับโลหะสามัญ เงิน ทองคำหุ้มแพลตตินัม	CTH
	71.17-71.18	เครื่องเพชรพลอยเทียม เหรียญกษาปณ์	CTH
72	72.13	ท่อนและเส้นเหล็กที่ได้จาก การรีดร้อน	CTH เว้นแต่จากพิกัด 72.14
	72.18	เหล็กกล้าไม่เป็นสนิม	CTH

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท (Heading) ประเภทย่อย (Subheading)	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
73	73.07	ข้อต่อ หลอดท่อที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	CTH
	73.19-73.20	เข็มเย็บ สปริงทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	CTH
74	74.04	เศษ พงทองแดง	ประเทศที่ผลิตหรือบริโภครวม
	74.11-74.18	หลอดท่อ ของใช้บนโต๊ะอาหารเครื่องสุขภัณฑ์ทำด้วยทองแดง	CTH
75	ex 75.06 (b)	แผ่น แอบทำด้วยนิกเกิล	CTH
	ex 75.04 (b)	เกล็ดนิกเกิล	CTH
76	76.09	อุปกรณ์ติดตั้ง เช่น ข้อต่อ อลูมิเนียม	CTH
	76.11-76.15	ของอื่นๆ ที่ทำด้วยอลูมิเนียม เช่น เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร	CTH
78	78.06	ของอื่นๆ ทำด้วยตะกั่ว เช่น ของใช้ตามบ้าน	CTH
79	79.05	แผ่น แอบ สังกะสี	CTH
	ex 79.07 (b)	ของอื่นๆ ทำด้วยสังกะสี เช่น เครื่องสุขภัณฑ์	CTH
80	8001.20	ดินบุกที่ยังไม่ขึ้นรูปชนิดเจือ	CTH
	80.02	เศษดินบุก	ประเทศที่ผลิตหรือบริโภครวม
	80.04	แผ่น แอบ ดินบุก	CTH
	ex 81.10 (a)	พลวงเจือ	CTHS

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
	(Heading)		
	ประเภทย่อย (Subheading)		
82	8205.51	เครื่องมือที่ใช้งานด้วยมือ สำหรับใช้ในบ้าน	CTH
	8211.94	ใบมีด	CTH
83	83.01	กุญแจ และส่วนประกอบทำ ด้วยโลหะสามัญ	CTH
	83.03-83.05	ตู้นิรภัย แบลวดสำหรับเขียน ทำด้วยโลหะสามัญ	CTH
	83.10	ป้ายเครื่องหมาย ตัวเลข ทำ ด้วยโลหะสามัญ	CTH
84	84.08	เครื่องยนต์สันดาปภายใน (เครื่องยนต์ดีเซล)	CTH
85	-	เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่อง อุปกรณ์ไฟฟ้า	เสนอ CRO ตัดสิน
86	-	หัวรถจักรของรถไฟ รถราง และอุปกรณ์	เสนอ CRO ตัดสิน
87	-	ยานบก	เสนอ CRO ตัดสิน
88	-	อากาศยาน ยานอวกาศ	เสนอ CRO ตัดสิน
89	-	เรือ และสิ่งก่อสร้างลอยน้ำ	เสนอ CRO ตัดสิน
90	90.33	ส่วนประกอบของเครื่อง อุปกรณ์ในตอน 90	CTH
91	ex 91.10 (a)	เครื่องจักรนาฬิกาข้อมือ และ นาฬิกาข้อมือชนิดคล็อก	CTH เว้นแต่จากพิกัด 91.14
92	92.09	ส่วนประกอบของเครื่องดนตรี	CTH

ตารางผนวกที่ ก 3 (ต่อ)

พิกัด (HS)			
ตอน (Chapter)	ประเภท	สินค้า	เงื่อนไขแหล่งกำเนิด (Origin Criteria)
	(Heading)		
	ประเภทย่อย (Subheading)		
93	-	อาวุธ และกระสุน	เสนอ CRO ตัดสิน
94	9404.10	ฐานรองฟูก	CTH
95	95.07-95.08	คันเบ็ด สวิงจับปลา ม้าหมุน ชิงช้า	CTH
96	96.03-96.04	ไม้กวาด แปรง ไม้ถูพื้น	CTH
97	-	ศิลปกรรม โบราณวัตถุ	เสนอ CRO ตัดสิน

ที่มา: (สมภพ ชีรอำพน, 2545 อ้างถึง กรมการค้าต่างประเทศ, 2545)

คำย่อที่ใช้ในตารางข้างบน

CRO: คณะกรรมการว่าด้วยกฎแหล่งกำเนิดสินค้า
(CRO – Committee on Rules of Origin)

CC: เปลี่ยนแปลงตอน
(CC - Change of Chapter)

CTH: เปลี่ยนแปลงประเภท
(CTH – Change of Heading)

CTHS: เปลี่ยนแปลงประเภทที่แยก
(CTHS – Change of Split Heading)

CTSH: เปลี่ยนแปลงประเภทย่อย
(CTSH – Change of Subheading)

ภาคผนวก ข

รายชื่อประเทศที่สามารถนำวัตถุดิบมาใช้ในการคำนวณสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบในภูมิภาค

ตารางผนวกที่ ข 1 รายชื่อประเทศที่สามารถนำวัตถุดิบมาใช้ในการคำนวณสัดส่วนมูลค่าวัตถุดิบ
ในภูมิภาค (ไทยและออสเตรเลีย)

ประเทศ	ประเทศ
AFGHANISTAN	CAMBODIA
ALBANIA	CAMEROON
ALGERIA	CAPE VERDI
AMERICAN SAMOA	CAYMAN ISLANDS
ANGOLA	CENTRAL AMERICAN REPUBLIC
ANGUILLA	CHAD
ANTIGUA AND BARBUDA	CHILE
ARGENTINA	CHINA, PEOPLE REPUBLIC OF
BAHAMAS	COLUMBIA
BAHRAIN	COMOROS
BANGLADESH	CONGO
BARBADOS	CONGO, DEMOCRATIC REPUBLIC OF
BELIZE	COOK ISLANDS
BENIN	COSTA RICA
BERMUDA	COTE D'IVOIRE
BHUTAN	CROATIA
BOLIVIA	CUBA
BOSNIA AND HERZEGOVINIA	CYPRUS
BOTSAWANA	CZECH REPUBLIC
BRAZIL	DJIBOUTI
BRITISH INDIAN OCEAN TERRITORY	DOMINICA
BRITISH VIRGIN ISLANDS	DOMINICAN REPUBLIC
BRUNEI DARUSSALAM	EAST TIMOR (TIMOR-LESTE)
BULGARIA	ECUADOR
BURKINA FASO	EGYPT
BURUNDI	EL SALVADOR

ตารางผนวกที่ ข 1 (ต่อ)

ประเทศ	ประเทศ
EQUATORIAL GUINEA	JAMAICA
ERITREA	JOHNSTON ISLAND
ETHIOPIA	JORDAN
FALKLAND ISLANDS	KENYA
FIJI	KIRIBATI
FORMAN YUGOSLAV, REPUBLIC OF	KOREA, DEMOCRATIC PEOPLE REPUBLIC OF
MACEDONIA	KOREA, REPUBLIC OF
FRENCH POLYNESIA	KUWAIT
GABON	LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC
GAMBIA	LEBANON
GHANA	LESOTHO
GIBRALTAR	LIBERIA
GRENADA	LIBYAN ARAB JAMAHIRIYA
GUAM	MACAO
GUATEMALA	MADAGASCAR
GUINEA	MALAWI
GUINEA-BISSAU	MALAYSIA
GUYANA	MALDIVES
HAITI	MALI
HONDURAS	MALTA
HONG KONG	MARIANA ISLANDS
HUNGARY	MARSHALL ISLANDS, REPUBLIC OF
INDIA	MAURITIUS
INDONESIA	MEXICO
IRAN	MICRONESIA, FEDERATED STATES OF
IRAQ	MIDWAY ISLANDS
ISRAEL	MONGOLIA

ตารางผนวกที่ ข 1 (ต่อ)

ประเทศ	ประเทศ
MONTSERRAT	SAMOA
MOROCCO	SAO TOME AND PRINCIPE
MOZAMBIQUE	SAUDI ARABIA
MYANMAR, UNION OF	SENEGAL
NAMIBIA	SEYCHELLES
NAURU	SIERRA LEONE
NEPAL	SINGAPORE
NETHERLANDS ANTILLES	SLOVAK REPUBLIC
NEW CALEDONIA	SLOVENIA
NICARAGUA	SOLOMON ISLANDS
NIGER	SOMALIA
NIGERIA	SOUTH GEORGIA AND THE SOUTH SANDWICH ISLANDS
NIUE	SRI LANKA
OMAN	ST CHRISTOPHER AND NEVIS
PAKISTAN	ST HELENA
PALAU	ST LUCIA
PANAMA	ST PIERRE AND MIQUELON
PAPUA NEW GUINEA	ST VINCENT AND THE GRENADINES
PARAGUAY	SUDAN
PERU	SURINAME
PHILIPPINES	SWAZILAND
PITCAIRN ISLAND	SYRIAN ARAB REPUBLIC
POLAND	TAIWAN PROVINCE
QATAR	TANZANIA, UNITED REPUBLIC OF
ROMANIA	TERRITORIES ADMINSTRATED BY THE PALESTINIAN AUTHORITY
RWANDA	TOGO

ตารางผนวกที่ ข 1 (ต่อ)

ประเทศ	ประเทศ
TOKELAU ISLANDS	VANUATU
TONGA	VENEZUELA
TRINIDAD AND TOBAGO	VIETNAM, SOCIALIST REPUBLIC OF
TUNISIA	VIRGIN ISLANDS OF THE UNITED STATES
TURKEY	WAKE ISLAND
TURK AND CAICOS ISLANDS	WALLIS AND FUTUNA ISLANDS
TUVALU	YEMEN, REPUBLIC OF
UGANDA	ZAMBIA
UNITED ARAB EMIRATES (ABU DHABI, DUBAI, SHARJAH, AJMAN, UMM AL QAIWAIN, FUJAIRAH, RAS AL KHAJMAH)	ZIMBABWE
URUGUAY	

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2548)

ภาคผนวก ค

มูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไทย/ออสเตรเลีย

มูลค่าวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศไทย/ออสเตรเลีย (Regional Value Content: RVC)

โดยสูตรสำหรับการคำนวณ คือ

$$RVC = \frac{FOB - VNM}{FOB} \times 100$$

FOB = Free On Board

มูลค่าของสินค้าที่ไม่ได้รวมภาษีซึ่งต้องจ่ายให้ผู้ส่งออก โดยผู้นำเข้าจะต้องเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการขนส่ง

VNM = Value of Non-Originating Material

มูลค่าวัตถุดิบที่นำเข้ามาเพื่อใช้ผลิตภายในประเทศด้วยราคา CIF โดย CIF คือมูลค่าราคาที่ต้องจ่ายให้กับผู้ส่งออกเมื่อสินค้าไปถึงท่าเรือที่นำเข้า โดยผู้ส่งออกจะต้องเป็นผู้จ่ายต้นทุนค่าขนส่งและค่าประกันสินค้าตามที่จำเป็นในการส่งออกไปยังท่าเรือปลายทาง